

WYROK
NA KS. OKO s. 4

RAFAEL
I PRZEMIENIENIE s. 18

BURZA W SZKLANCE
WODY s. 20

ŚWIECKI
APOSTOŁ s. 34

08.08.2021
nr 32 (823)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

*Kryterium ewangeliczne
„po owocach ich poznacie”
jest bardzo ważne przy
rozpoznaniu grupy sekciarskiej*

Duchowe pułapki

s. 10-14

**PATRONAT
NARODOWY**

Prezydenta
Rzeczypospolitej
Polskiej
Andrzeja Dudy

Starosta Wołomiński
Adam Lubiak

zaprasza
na uroczystości poświęcone

101. ROCZNICY BITWY WARSZAWSKIEJ 1920 ROKU

**PATRONAT
HONOROWY**

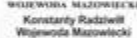
Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
Piotr Gliński
Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Romuald Kamiński
Biskup Diecezji
Warszawskiej

Mariusz Blaszczak
Minister Obrony Narodowej

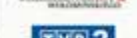
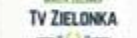

Konstanty Radziwiłł
Wojewoda Mazowiecki

Adam Strusiak
Marszałek Województwa
Mazowieckiego

**PATRONAT
MEDIALNY**

13 sierpnia 2021 (Piątek)

- 18.00 - Msza Święta w kościele Matki Bożej Częstochowskiej w Wołominie w intencji poległych w Bitwie Warszawskiej 1920 (ul. Kościelna 54)
- 19.00 - Uroczysty koncert „W hołdzie Bohaterom 1920 roku” w kościele Matki Bożej Częstochowskiej w Wołominie

14 sierpnia 2021 (Sobota)

- 12.00-17.00 - Piknik Wojskowy pod patronatem Ministra Obrony Narodowej
- 19.15 - Odsłonięcie popiersia śp. płk. Jana Osińskiego, kapłana Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego (Sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie)
- 21.00 - Apel Poległych i złożenie wieńców przy Krzyżu upamiętniającym bohaterską śmierć ks. Ignacego Skorupki w Ossowie

15 sierpnia 2021 (Niedziela)

- 7.30 - Modlitwa przy Krzyżu upamiętniającym bohaterską śmierć ks. Ignacego Skorupki w Ossowie
- 8.30 - Złożenie kwiatów przy pomniku ks. Ignacego Skorupki przy Szkole w Ossowie
- 9.30 - Uroczysta Msza Święta na terenie Sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie, celebrowana przez Biskupa Romualda Kamińskiego
- 11.15 - Apel Poległych i złożenie wieńców na Cmentarzu Bohaterów 1920 roku na terenie Sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie
- 12.30 - Rekonstrukcja historyczna na błoniach ossowskich
- 12.30-17.00 - festyn rodzinny

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka”,
realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca”

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA
na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Niepodległa”

ORGANIZATORZY

www.bitwawarszawska.pl

ks. Henryk Zieliński

Potrzeba rozważgi

Nie wiem, czy Niemcy śledzą publikacje w tygodniku „Idziemy”, jak to zasugerowała red. Małgorzata Ziętkiewicz na antenie Polsatu w związku z pewnymi gestami pod adresem Polski ze strony Armina Lascheta, kandydata na kanclerza Niemiec. Całkowicie wykluczyć tego nie można. Bo skoro wypowiedzi naszych publicystów są przedmiotem zainteresowania agend rosyjskich, szwedzkich, izraelskich, a nawet chińskich – o czym mogliśmy się nieraz przekonać – to dziwne byłoby, gdyby nie interesowali się nimi nasi sąsiedzi zza Odry. Szczególnych zasług w kształtowaniu relacji polsko-niemieckich sobie wszakże nie przypisujemy.

Warto jednak gesty kandydata na kanclerza Niemiec zauważyć. Po pierwsze, przybył do Polski w 77. rocznicę powstania warszawskiego i złożył kwiaty nie tylko pod pomnikiem Powstania Warszawskiego, ale także na mogile kryjącej prochy ponad 50 tys. cywilnych ofiar Rzezi Woli. Po drugie zaś, Laschet zarówno w wywiadzie dla „Rzeczpospolitej”, jak i w oficjalnych wystąpieniach przyznawał się do pokory, bólu i wstydu z powodu zbrodni dokonanych przez Niemców na narodzie polskim. Mówił o Niemcach, a nie o bezpaństwowych „nazistach”! W tym klimacie niemieckie flagi na przedstawicielstwach tego kraju w Polsce zostały 1 sierpnia opuszczone do połowy masztu. Kandydat na kanclerza przyznał również, że stosunki niemiecko-polskie muszą uwzględniać poczucie winy Niemców wobec Polaków za zbrodnie ostatniej wojny. Zostało to odnotowane również w części niemieckich mediów.

Te polityczne gesty są dla nas ważne szczególnie teraz, gdy nasilają się próby obciążenia Polski moralną i materialną odpowiedzialnością nie tylko za Holocaust. To również sygnał, że możliwa jest skuteczna walka o prawdę. Za wcześniej jednak na upajanie się sukcesem. Kiedy bowiem rozmowa schodzi na temat reparacji wojennych dla Polski, to Laschet broni interesów ekonomicznych swoich wyborców. Bo kanclerzem – jeśli w ogóle – zostanie dopiero we wrześniu. Nie można też wykluczyć, że gesty i słowa Lascheta są tylko częścią polityki niemieckiej,

która ma na celu zwabienie nas w niemiecką strefę wpływów i odciągnięcie nas od zadurzenia się Ameryką. Nie pierwszy to raz, jak Niemcy podają nam rękę wówczas, kiedy doświadczamy upokorzeń i eskalacji żądań ze strony USA i wspieranych przez nie środowisk żydowskich. Trzeba więc zachować ostrożność, bo w biedzie można poznać nie tylko praw-

dziwych przyjaciół – zgodnie z przysłowiem – ale można też wpaść w sidła.

W aktualnym „Temacie tygodnia” wzywamy do rozważgi na gruncie wiary i duchowości. Chodzi o problem sekt i niebezpiecznych ruchów religijnych. Nie podajemy ich katalogu, ale raczej kryteria ich rozeznawania oraz adresy instytucji, w których można szukać wsparcia w razie problemów. Najbardziej bolesne jest to, że niebezpieczne ruchy i grupy religijne powstają czasem również w łonie Kościoła, a nie tylko na jego obrzeżach. Ale to nic nowego. Już św. Paweł w mowie pożegnalnej ostrzegał starszych Kościoła w Efezie: „Wiem, że po moim odejściu wejdą między was wilki drapieżne, nie oszczędzając stada. Także spośród was samych powstaną ludzie, którzy głosić będą przewrotne nauki, aby pociągnąć za sobą uczniów” (Dz 20, 29-30). Dziś tych głosicieli przewrotnych nauk jest jakby więcej albo mają większe możliwości działania. Podobnie jak apostoł nie piszemy tego, aby kogokolwiek zgorszyć czy umniejszyć świętość Kościoła, ale żeby ostrzec i zapelować do wiernych: „Dlatego czuwajcie”. Nie chodzi o podejrzliwość wobec wszelkich grup religijnych, z oazą i kołami różańcowymi na czele, tylko o rozważgi wobec wszelkich nowinkarzy, którzy oferują prostą receptę na szczęście doczesne i wieczne. W tej sprawie najbezpieczniej jest korzystać z certyfikowanych przez Kościół środków i kierunków duchowości. Nieraz na zatwierdzenie przez Kościół jakiejś drogi duchowości trzeba trochę zaciekać (w przypadku kultu miłosierdzia Bożego według objawień danych św. Faustynie było to ponad pół wieku), ale pokazuje to, z jakim namysłem i rozważgi Urząd Nauczycielski Kościoła podchodzi do dbałości o zdrową naukę.

A propos zdrowej nauki: trzeba się modlić za Kościół w Niemczech. Oskarżenie przez niemieckiego księdza, przed niemieckim sądem, ks. prof. Dariusza Oko (więcej na s. 4) o „podżeganie do nienawiści” wobec homoseksualistów jest kolejnym sygnałem, jak bardzo grozi nam jawna już homohereza. Wobec tego zagrożenia potrzeba nam wielkiej rozważgi i odwagi.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

8.08.2021 **idziemy** w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Sekty nie śpią s. 10

Grupy destrukcyjne s. 12

Ducha nie gaście:

Dekalog X – Płock s. 36

NA CZASIE

Wyrok na księdza Oko s. 4

Katastrofa demograficzna s. 8

Burza w szklance wody s. 20

Świecki apostoł s. 34

NASZE SPRAWY

Smartfon to nie smoczek s. 43

Umowa dożywocia s. 44

Program TV s. 47

MOJA WIARA

Rafael i jego „Przemienienie Pańskie” s. 18

Józef servus Christi s. 38

Cnoty ziemiańskie

i inne s. 54

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.

E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Niemiecki sąd uznał, że w swoim artykule w „Theologisches” podlegał Ksiądz do nienawiści. Co Ksiądz na to?

Artykuł jest częścią mojej książki „Lawendowa mafia. Z papieżami i biskupami przeciwko homoklikom w Kościele”. Wydana w ubiegłym roku, tłumaczona na kilka języków książka stała się bestsellerem. Wydanie słowackie przedmową opatrzył abp Ján Orosch. Mój artykuł ukazał się w najlepszym niemieckim czasopiśmie teologicznym. Przeszedł surową recenzję redaktorów, czyli spełnił najwyższe standardy naukowe. Oskarżono mnie jednak, że obrażam „grupę ludności”, używając

foto: Andrzej Wiktor

genderowego, który – jak widać – jest w swojej strukturze i działaniu coraz bardziej podobny do totalitaryzmu bolszewickiego. Te ideologie łączy między innymi nienawiść do chrześcijaństwa oraz do prawdy i jej głosicieli. Napisałem rzetelny naukowy tekst o niszczeniu Kościoła od wewnątrz. W świecie naukowym na tezy, z którymi ktoś się nie zgadza, odpowiada się artykułem polemicznym. Dlaczego ks. Rothe nie napisał artykułu naukowego, który by obalał moje tezy, tylko cieszy się teraz ze skazania dwóch księży profesorów na więzienie? Bo genderyści boją się otwartej dyskusji, wiedząc, jak łatwo jest obalić ich tezy.

Wyrok na księdza Oko

Z ks. prof. dr. hab. **Dariuszem Oko**
rozmawia Irena Świerdzewska

takich określeń, jak „pasożyty, które zabijają własnego nosiciela” oraz „metastazy rakowe”. Od strony prawnej wyrok jest kuriozalny, ponieważ nie określono, jaką grupę ludności obraziłem. Sugeruje się, że obrażam wszystkich homoseksualistów. Natomiast książka i artykuł dotyczą mafii homoseksualnej w Kościele, działającej na szkodę nieletnich oraz wykorzystującej zależnych od niej kleryków. Grupa połączona jest homoseksualnymi praktykami i wzajemnym wsparciem swoich członków. Piszę o takich ludziach, jak były kard. Theodore McCarrick z USA, kard. Keith O’Brien ze Szkocji oraz kard. Hans Hermann Groër z Austrii. Za to skazuje się mnie na więzienie. To tak, jakby prawnik mówił o zbrodniarzach mafii sycylijskiej, a prokurator z Mediolanu skazał go za obrażenie wszystkich Sycylijczyków czy Włochów.

Kto wniósł oskarżenie?

Oskarżenie wniósł ks. dr Wolfgang Rothe, który w 2004 r. był wicerektorem w seminarium duchownym St. Pölten pod Wiedniem. W seminarium tym regularnie odbywały się orgie homoseksualne, obficie zakrapiane alkoholem. Policja w komputerze seminaryjnym znalazła około 40 tys. zdjęć pornograficznych, a wśród nich te z najgorszą pedofilią dziecięcą, jak np. gwałt na pięcioletnim chłopcu, oraz sceny współżycia ze zwierzętami. Seminarium zostało zamknięte. Prasa opublikowała zdjęcie, jak ks. Rothe całuje się z jednym z kleryków. Wicerektor wszystkiemu zaprzecza. Jednak jego biskup mu nie wierzył i natychmiast usunął go z se-

minarium, chciał go też w ogóle usunąć z kapłaństwa, ale ks. Rothe przeprowadził się do Monachium, gdzie widocznie znalazł dostatecznie mocnych protektorów. Znany jest jako swoisty „apostół homoseksualistów”, stał się twarzą homoseksualizmu w Kościele niemieckim, błogosławi pary w takich związkach, kpi przy tym z papieża Franciszka. Jest najlepszym przykładem, jak silne i niszczące są w Kościele grupy homoseksualistów. To jakby mocne postscriptum dla mojej książki.

Podda się Ksiądz wyrokowi niemieckiego sądu?

Wyrok nie jest prawomocny. Redakcja pisma „Theologisches” jest oburzona, mówi o homoseksualnym terrorze. Będziemy odwoływać się od tego wstępnego wyroku i przygotowujemy się do procesu przed sądem następnej instancji. Ordo Iuris wzięło na siebie organizację obrony, znalazło i opłaca świetnego adwokata, który w moim imieniu złożył protest i będzie prowadził całą sprawę.

W tej sprawie chodzi nie tylko o mnie, ale też o obronę wolności słowa i debaty naukowej, a także wolności religijnej w całej Unii Europejskiej, bo sądy innych krajów mają mocną tendencję do naśladowania sądów niemieckich. Chodzi również o obronę podstawowej godności osoby ludzkiej i chrześcijaństwa, które takimi wyrokami ma być stopniowo wymazywane z mapy Europy. Jeśli zamkną usta mnie, to także kolejnym osobom, które będą obawiać się wypowiadać publicznie. To oznacza dalsze umacnianie się totalitaryzmu

Czuje się Ksiądz zaszczuty?

Jako skazany czuję się w najlepszym towarzystwie, ponieważ według takich samych zasad dzisiaj w Niemczech na pewno skazano by również Pana Jezusa, i to na jeszcze dużo wyższy wyrok. O licznej grupie upadłych duchownych Jezus mówił o wiele mocniej: „obłudnicy, groby pobielane, mordercy proroków, węże, plemię żmijowe, jak wy możecie ująć potępienia w piekło?”. Toż to wszystko jest przecież według genderystów „mowa nienawiści”. W całej historii Kościoła moja książka o grzechu homoseksualizmu wśród duchownych jest dopiero drugą taką po wydanym przed tysiącem lat tekście św. Piotra Damianiego „Księga Gomory”. On, doradca pięciu papieży i doktor Kościoła, czyli jeden z najświętszych i najmądrzejszych chrześcijan, jest dla mnie wzorem i patronem. Jednak on o grzechach homoseksualnych księży mówił jeszcze ze trzy razy ostrzej i dosadniej niż ja. O homoseksualnych klikach i homoseksualnym loby mówili też bardzo mocno i zdecydowanie papież Benedykt XVI i Ojciec Święty Franciszek. Czy ks. Wolfgang Rothe ich także oskarży i czy sąd niemiecki ich także skaze na więzienie?

Ks. prof. Dariusz Oko został skazany wyrokiem nakazowym na grzywnę w wysokości 4800 euro (lub 120 dni aresztu) za „podleganie do nienawiści”. Skazany został również niemiecki teolog ks. prof. Johannes Stöhr, redaktor naczelny „Theologisches”.

fot. xhz

Prośba o modlitwę

Wczwartek, 29 lipca 2021 roku, ksiądz arcybiskup Henryk Hoser SAC znalazł się ponownie w szpitalu. Stan Księdza Arcybiskupa Seniora jest poważny.

Proszę serdecznie wszystkich o otoczenie Chorego modlitwą indywidualną; powierzam duszpasterzom pamięć o tej intencji w modlitwie wspólnotowej – wspomnienie w modlitwie

powszechnej podczas Eucharystii, podczas adoracji czy różańca itp. Niech towarzyszy Księdzu Arcybiskupowi nasza jedność z nim wyrażona w ofiarowanej w jego intencji modlitwie brewiarzowej.

Prośmy także o potrzebne łaski dla tych wszystkich, którzy opiekują się Jego Eksceleńcją podczas hospitalizacji.

bp Romuald Kamiński

Fałszywe sugestie

Po publikacji pierwszego raportu Państwowej Komisji ds. Pedofilii w wielu mediach pojawiły się sensacyjne twierdzenia, jakoby sprawcami 30 proc. przestępstw pedofilii w Polsce byli duchowni. Na bezpodstawność tego typu stwierdzeń zwrócił uwagę ks. Piotr Studnicki, kierownik Biura Delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży. Podkreślił, że w wielu miejscach raport opiera się na nieuprawnionych przypuszczeniach i domysłach, a nie na faktach. Do takich należy między innymi „niepoparte żadnym źródłem stwierdzenie, że przed 2008 r. mieliśmy do czynienia z systemowym tuszowaniem pedofilii w Kościele w Polsce”.

W rozmowie z Katolicką Agencją Informacyjną przewodniczący Państwowej Komisji ds. Pedofilii dr hab. Błażej Kmiecik tłumaczył, że sygnowany przez niego raport nie daje podstaw do wniosku, że

30 proc. pedofilów w Polsce to duchowni. Księża i zakonnicy są sprawcami około 1 procenta przestępstw pedofilskich. Przyznał także, że Kościół katolicki przeprowadził w tej kwestii już dwie kwerendy i „jest to jednak jedyne jak dotąd środowisko, które dokonało swoistej auto-diagnozy sytuacji”.

Nieprofesjonalne przygotowanie i zaprezentowanie raportu z pierwszego roku działania Państwowej Komisji ds. Pedofilii przyczyniło się do propagowania kolejnych mitów na temat skali pedofilii w Kościele i do utrwalania obrazu Kościoła jako przestrzeni największego zagrożenia dla dzieci i młodzieży. W przeciwieństwie do tych mitów późniejsze wyjaśnienia i sprostowania ze strony przewodniczącego Kmiecika i ks. Studnickiego nie przebiły się przez media do opinii publicznej./xhz/KAI

Krzysztof Ziemiec

Spierajmy się mądrze

Powiedzieć i napisać, szczególnie anonimowo w internecie, można dziś wszystko. Wszak nie o dyskusję chodzi, lecz o prowokację, pyskówkę, w której nie liczą się argumenty, lecz siła wyrazu. W myśl zasady „byleby tylko nazwiska nie pomylili”.

Tak też się stało w rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. Mogliśmy usłyszeć czy przeczytać wypowiedzi znanych polityków i dziennikarzy, że 1 sierpnia 1944 r. miała miejsce zdrada narodu; dowódcy powstania zdradzili mieszkańców, a AK wydała wyrok na Warsza-

wę. Nie mam zamiaru blokować dyskusji czy wyzywać autorów tych opinii. Spierajmy się o polskie sprawy, tylko mądrze. Pomijam fakt, że na ten dzień nieliczni żyjący weterani czekają jak na wielkie święto, więc po prostu nie wypada prowadzić tego typu obrażających ich dywagacji. Nie wypada także pisać

głupot z pozycji wygodnej kanapy, na której siedzi się beztrudno 77 lat po powstaniu.

Przede wszystkim, czy inny bieg wydarzeń, już po konferencji w Teheranie, był możliwy? Po prostu zostaliśmy zdradzeni, choć wiedza ta nie była ogólnodostępna. Zresztą, sami świadkowie tamtych dni niemal jednym głosem mówią, że bez względu na decyzję dowództwa oni wszyscy poszliby razem do powstania. Takie były wówczas emocje, dla wielu z nas może niezrozumiałe. Powstańcy mówią, że nie mogli postąpić inaczej, bo dla nich

wolność, suwerenność, niepodległość Polski była najważniejsza. Tak zostali wychowani, tak ukształtowani. A co by się stało, gdyby walki wybuchły w sposób niezorganizowany?

Wydarzenia 1944 r. były okupione wielką daniną krwi i stratami materialnymi. Ale czy nasza waleczność, odwaga, skłonność do poświęceń w imię wspólnoty to nie są wartości – może dziś mało popularne – które pozwalają poprzez niesioną legendę przetrwać kolejne lata i pokolenia? Czy nie uratowało to nas przed wchłonięciem do ZSRR? Czy zablokowanie Rosjan na praskim brzegu Wisły nie opóźniło działań Stalina, którego celem było wchłonięcie do swojej strefy wpływów, metodą faktów dokonanych, jak największej części Europy?

Polska jeszcze długo nie będzie znana z siły swojej polityki

czy gospodarki. Ale od lat znana jest z wartości, którym wciąż hołduje. Powstańcy swoim heroizmem ukształtowali i nadal kształtują oblicze Rzeczypospolitej. Polacy są wciąż narodem dumnym, heroicznym, który kocha wolność ponad wszystko.

Polska jeszcze długo nie będzie znana z siły swojej polityki czy gospodarki. Ale od lat znana jest z wartości, którym wciąż hołduje.

I w imię tej wolności, niepodległości jest w stanie poświęcić wszystko. Jak zauważył abp Józef Guzek, w czasie powstania toczyła się walka na dwóch frontach – zbrojnym i duchowym. Walka duchowa polega-

ła na tym, by „w tym morzu zła i nienawiści pozostać dobrym człowiekiem”. Mimo nieludzkich okoliczności wielu mieszkańców walczącej stolicy pozostało wiernych „prawu miłości”. Kto wie? Może taka jest nam pisana dziejowa rola? Ważne, by umieć i chcieć o tym normalnie rozmawiać.

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Nominacje w Papieskiej Akademii Nauk.** Epidemiolog i były wiceprezydent Tajwanu Chen Chien-jen, a także Amerykanka Susan Solomon, profesor chemii w School of Science, zostali nowymi członkami Papieskiej Akademii Nauk.

■ **Z przepustką do muzeum.**

Od 6 sierpnia wstęp do Muzeów Watykańskich możliwy jest tylko po okazaniu przepustki COVID-19. Tym samym zastosowano tam przepisy wydane przez włoski rząd, który wprowadził ten obowiązek przy wstępie do wielu miejsc.

■ **Sankcje wobec Kuby.** Administracja prezydenta Joe Bidena ogłosiła nowe sankcje przeciwko kubańskiej policji oraz dwóm jej szefom w związku z jej rolą w tłumieniu niedawnych protestów przeciwko reżimowi na Kubie. Prezydent USA zapowiedział kolejne sankcje.

■ **Oskarżenie wobec McCarricka.**

Przeniesiony do stanu świeckiego z powodu nadużyć o charakterze homoseksualnym wobec małoletnich i dorosłych był amerykański kardynał Theodore McCarrick został oskarżony o pedofilię i stanie przed sądem w Dedham koło Bostonu.

■ **Groźny wirus.** Szacuje się, że na świecie około 240 mln osób jest przewlekłe zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu B (HBV), a blisko 700 tys. rocznie umiera z powodu powikłań.

■ **Prezes IPN na Monte Cassino.**

Nowy prezes Instytutu Pamięci Narodowej Karol Nawrocki oddał hołd żołnierzom 2. Korpusu Polskiego i ich dowódcy, gen. Władysławowi Andersowi, na cmentarzu wojennym na Monte Cassino we Włoszech.

■ **Surowe kary za protesty.** Sąd w Rostowie nad Donem w południowej Rosji skazał na kary od 5 lat do 5,5 roku kolonii karnej mieszkańców Władykaukazu, którzy wiosną 2020 r. brali udział w proteście przeciw wymogom samoizolacji wprowadzonym podczas pandemii koronawirusa.

■ **Oskarżony o zbrodnie.** Szwedzka prokuratura oskarżyła 60-letniego Irańczyka o zbrodnie przeciwko ludzkości. Zatrzymany na lotnisku w Sztokholmie mężczyzna podejrzany jest o udział w masowych egzekucjach więźniów politycznych w Iranie w 1988 r.

foto: PAP/PA/Francisco Guasco

PEREGRYNACJA W MEKSYKU

Wizerunek Matki Bożej czczony w sanktuarium w Zapopan na przedmieściach Guadalajary peregrynował na terenach dotkniętych ulewnymi deszczami i powodzią, które nawiedziły stan Jalisco w Meksyku. Matka Boża patronuje ar-

chidiecezji guadalajarskiej od 1734 r., a od 1942 r. samemu miastu. Czczona jest tu pod różnymi tytułami: Ewangelizatorka, Przynosząca Pokój, Chroniąca (przed burzami, piorunami, powodzią i zarazami).

Kościół na Sardinii utworzył kryzysowy fundusz solidarnościowy dla pogorzelców. Na południu tej włoskiej wyspy od kilku dni trwa gigantyczny pożar, który strawił ponad 20 tys. hektarów obszarów leśnych i rolnych. Zniszczone są domy, gospodarstwa i uprawy. Ewakuowano kilka tysięcy osób. „Co roku walczymy z pożarami, jednak tak ogromnej katastrofy nie pamiętają najstarsi mieszkańcy Sardynii. Na całe szczęście dotąd obyło się bez ofiar w ludziach” – powiedział Radiu Watykańskiemu bp Mauro Maria Morfino, ordynariusz Alghero.

foto: PAP/PA/Vigili Del Fuoco Handout

POŻARY NA SARDYNII

ROK PO PROFANACJI

Arcybiskup Managui kard. Leopoldo Brenes Solórzano przewodniczył w miejscowej katedrze Mszy świętej w pierwszą rocznicę brutalnego ataku dokonanego na świątynię 31 lipca 2020 r. Zakapturzony mężczyzna wrzucił wtedy butelkę z benzyną do kate-

dralnej kaplicy Krwi Chrystusa, gdzie znajduje się zabytkowy obraz Krwi Chrystusa sprzed 383 lat, dokonując jego poważnego zniszczenia. W 1996 r. przed wizerunkiem modlił się św. Jan Paweł II podczas swojej drugiej pielgrzymki do Nikaragui.

foto: PAP/PA/longe Torres

WSZYSCY ZASZCZEPIENI

W liczącym prawie 800 tys. mieszkańców Królestwie Bhutanu w Azji Południowej dwie dawki szczepionki przeciw COVID-19 otrzymała cała dorosła populacja tego kraju. Tym samym państwo to stało się pierwszym na świecie, któremu w pełni udało się zakończyć szczepienia przeciw epidemii wśród osób uprawnionych do przyjęcia preparatu.

Kampania szczepionkowa była możliwa jedynie dzięki pomocy zagranicznej od Indii, USA, Danii, Chorwacji i Bułgarii.

PROCESJA W KIJOWIE

Tysiące ludzi zgromadziły się w centrum Kijowa, by wziąć udział w procesji z okazji 1033. rocznicy chrztu Rusi Kijowskiej, zorganizowanej przez Cerkiew Prawosławną Patriarchatu Moskiewskiego. Uroczystościom przewodniczył metropolita kijowski i całej Ukrainy Onufry. Do Kijowa przy-

jechali wierni z różnych części kraju. Procesja przeszła od tzw. Górki św. Włodzimierza – chrzciciela Rusi Kijowskiej – do Ławry Peczerskiej, jednego z najważniejszych klasztorów Ukrainy. Porządku w czasie obchodów pilnowało ok. 2 tys. policjantów i funkcjonariuszy Gwardii Narodowej.

ZATAŃCZYLI POLONEZA

Maturzyści z siedmiu szkół polskich na Litwie zatańczyli na placu Katedralnym w Wilnie tradycyjnego poloneza. To wydarzenie stało się już tradycją. Letnia impreza jest

symbolicznym zakończeniem egzaminów maturalnych. W tym roku tańczyło 110 par. Organizatorem przedsięwzięcia było Liceum im. Adama Mickiewicza w Wilnie.

■ Cichanouska w Waszyngtonie.

Prezydent USA Joe Biden spotkał się w Białym Domu z liderką białoruskiej opozycji Swiatłaną Cichanouską. Wyraził też poparcie dla Białorusinów w ich walce o demokrację.

■ Kandydaci opozycji w więzieniach.

Sąd przedłużył o 90 dni areszt domowy Noela Vidaurre, głównego rywala politycznego prezydenta Nikaragui Daniela Ortegi. Jest on siódmym kandydatem opozycji w wyznaczonych na listopad wyborach prezydenckich, który został w ostatnim czasie aresztowany.

■ Grabieże po powodzi.

Podczas prac porządkowych po powodzi w Nadrenii Północnej-Westfalii dochodzi do kradzieży, oszustw i przypadków uszkodzenia ciała lub mienia. W związku z tymi przestępstwami zatrzymano 23 osoby.

■ Masowy chrzest.

W soborze katedralnym Trójcy Świętej w Tbilisi prawosławny katolikos-patriarcha Elias II ochrzcił 1,6 tys. dzieci. Był to już 63. tego rodzaju obrzęd od stycznia 2008 r., gdy zwierzchnik Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego dokonał pierwszego masowego chrztu dużej grupy dzieci. Do tej pory ochrzcił prawie 41 tys. dzieci.

■ Sakra nowego nuncjusza.

Nowy nuncjusz apostolski na Ukrainie ks. prał. Visvaldas Kulbokas otrzyma 14 sierpnia święcenia biskupie z rąk sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej kard. Pietro Parolina. Uroczystość odbędzie się w archikatedrze w Wilnie. W służbie dyplomatycznej Stolicy Apostolskiej pracuje od 2004 r. Pracował w przedstawicielstwach papieskich w Libanie, Holandii, Federacji Rosyjskiej oraz w Kenii, a także w Sekcji ds. Stosunków z Państwami Sekretariatu Stanu.

■ **Topnienie lodów.** Ostatnia fala upałów, podczas której temperatura jest o ponad 10 stopni wyższa od średniej, spowodowała bardzo szybkie topnienie pokrywy lodowej na Grenlandii. Od 28 lipca topnieje około 8 mld ton lodu dziennie, dwa razy więcej niż normalnie w okresie letnim.

■ **Na liście UNESCO.** Lasy bukowe w Górach Izerskich zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO).

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Katastrofa demograficzna

Sierpień to miesiąc, kiedy szczególnie wspominamy bohaterów, którzy w powstaniu warszawskim oddali swoje życie za wolność naszej ojczyzny. Świadomie i z przekonaniem młodzi i nieco starsi rzucili na szalę w nierównej walce swoje najlepsze lata, by pokazać okupantom, że nie mogą decydować o życiu i śmierci nie tylko poszczególnych osób, ale i całych narodów.

fot. Patty Brito/Unsplash.com

Także dzisiaj trzeba przypominać dziewczątkom, że nie mogą decydować o tym, kto ma żyć, a kto ma umrzeć. Być może żyjemy – jak twierdzą niektórzy historycy – w najdłuższym okresie bez wojny w Europie, nie licząc Ukrainy, chociaż papież Franciszek twierdzi, że jesteśmy świadkami „trzeciej wojny światowej w kawałkach”. Niemniej, w tym okresie względnego pokoju, ginie przerażająca liczba ludzi tylko w wyniku aborcji. W ciągu pierwszego półrocza 2021 r.

życie straciło na świecie ponad 24 mln nienarodzonych dzieci – podaje strona worldometers.info, zbierająca statystyki w oparciu o dane Światowej Organizacji Zdrowia. Oznacza to, że 40 proc. wszystkich zgonów w skali globu nastąpiło w wyniku

aborcji. I chociaż światowa tendencja wskazuje, że świadomość w kwestii ochrony życia poczętego u obywateli wzrasta, to rządzący wszystkimi możliwymi kanałami forsują liberalizację przepisów aborcyjnych.

Przykładem takiego działania jest narzucenie przez brytyjski rząd liberalizacji aborcji w Irlandii Północnej. Pomimo protestu irlandzkich konserwatystów, katolików i wielu organizacji Brytyjczycy przyjęli zliberalizowane prawo aborcyjne w Irlandii Północnej już w 2019 r., dostosowując je do prawa obowiązującego w tej materii w całym Zjednoczonym Królestwie. Z powodu chaosu i braku rządu w Irlandii Północnej przepisy te nie zostały jednak wprowadzone. Obecnie Londyn domaga się ich zastosowania w całym kraju do 21 marca przyszłego roku, gdyż „prawnym i moralnym obowiązkiem jest zapewnienie wszystkim kobietom w Irlandii Północnej pełnego dostępu do opieki zdrowotnej”. Tymczasem biskupi Irlandii Północnej sprzeciwiają się działaniom brytyjskiego rządu, wzywając swoich wiernych do protestów. W opublikowanym oświadczeniu podkreślili, że prawo człowieka do życia, niezależnie od etapu rozwoju i kondycji zdrowotnej, stoi ponad innymi prawami człowieka, dlatego dostępu do usług aborcyjnych nie można nazwać dostępem do opieki zdrowotnej.

Ciężki czas dla ochrony życia poczętego nastąpił również w Stanach Zjednoczo-

nych za prezydentury Joe Bidena. W przesłanym do Kongresu wniosku budżetowym na przyszły rok amerykański prezydent nie zawarł tzw. Poprawki Hyde’a, która od 45 lat zabraniała finansowania aborcji z funduszy federalnych USA (Medicaid). Komentując uchylenie Poprawki Hyde’a w ustawie budżetowej, przewodnicząca Izby Reprezentantów USA Nancy Pelosi powiedziała niedawno na konferencji prasowej, że jako „gorliwa katolicka i matka pięciorga dzieci” „nie chce podejmować decyzji za inne kobiety”, i dodała, że finansowanie aborcji poprzez program dla osób o niskich dochodach (Medicaid) jest „kwestią uczciwości i sprawiedliwości dla biedniejszych kobiet w naszym kraju”. Abp Salvatore Cordileone, metropolita San Francisco, gdzie mieszka Pelosi, nazwał tę wypowiedź „szczytem hipokryzji”. Dodał, że „nikt nie może twierdzić, że jest wiernym katolikiem, i przyzwalać na odbieranie niewinnego życia ludzkiego, nie mówiąc już o tym, by państwo za to płaciło”. To tylko dwa przykłady forsowania aborcji przez rządzących przy jednoczesnym dużym sprzeciwie obywateli: biorąc pod uwagę, że tylko 1 proc. Brytyjek domaga się aborcji na życzenie, a 30 proc. Amerykanów popiera całkowity zakaz aborcji. O tym, do czego może doprowadzić polityka rządu polegająca na walce z dzietnością, przekonały się w końcu Chiny, które 20 lipca br. przyjęły oficjalny dokument zezwalający parom na posiadanie trzeciego dziecka. Po wieloletniej „polityce jednego dziecka” kraj ten odnotował w ubiegłym roku najniższy wskaźnik urodzeń od 60 lat. Czy państwa zachodnie pójdą po rozum do głowy, zanim będzie za późno? Czy też muszą przekonać się na własnej skórze, że brak dzieci oznacza w dłuższym rozrachunku katastrofę dla kraju?

Zmarł najstarszy kardynał

W Infirmerii Generalnej Jezuitów w Rzymie zmarł w wieku 98 lat francuski kardynał Albert Vanhoye SJ, były rektor Papieskiego Instytutu Biblijnego i były sekretarz Papieskiej Komisji Biblijnej. Przez 30 lat (1963-1993) był profesorem Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie, specjalizował się w wykładach dotyczących egzegezy Listów św. Pawła. W 2006 r. Benedykt XVI mianował go kardynałem.

Obecnie najstarszym purpuratem jest emerytowany prefekt Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, 97-letni Słowak kard. Józef Tomko.

Przemoc w Nigerii

Bieżący rok jest rekordowy pod względem przemocy wobec chrześcijan w Nigerii. Jedną z pozarządowych organizacji działających na rzecz praworządności w tym kraju, International Society for Civil Liberties and the Rule of Law (Intersociety), opublikowała raport, z którego wynika, że od stycznia do lipca w Nigerii zamordowano prawie 3,5 tys. chrześcijan, dokonano ponad 3 tys. porwań i zdewastowano ok. 300 kościołów.

Liczybę tę wskazują, że przemoc wobec chrześcijan w Nigerii gwałtownie wzrasta, nawet w porównaniu z ubiegłym rokiem, kiedy to – według organizacji Open Doors – padł rekord liczby zamordowanych wyznawców Chrystusa. Zginęło ich wówczas także ponad 3,5 tys., jednak w bieżącym roku niemal tyle samo osób zostało zabitych w ciągu zaledwie pierwszych 200 dni.

Za przemoc odpowiedzialni są głównie islamscy radykałowie z tzw. Państwa Islamskiego, Boko Haram oraz pasterze Fulani. **KAI/wś**

Dariusz Kowalczyk SJ

Czy sport przetrwa?

Lubię śledzić zmagania sportowe, szczególnie te na najwyższym poziomie. Kibicuję biało-czerwonym. Odczuwam radość, kiedy nasi wygrywają, a smucę się, kiedy ponoszą porażki. Nie jest mi obce narzekanie na „szmaccarzy” lub mędrkowanie, że trener się nie zna. Na szczęście owo narzekanie szybko mi przechodzi, bo sport to jednak tylko sport. Aczkolwiek pamiętam pewnego znawcę i fana piłki nożnej, który stwierdził: „Oczywiście, piłka nożna to nie jest sprawa życia lub śmierci. To coś ważniejszego!”. Właściwie wszystkie dyscypliny sportowe są w stanie wzbudzić we mnie emocje. No, może z wyjątkiem krykieta, którego ni w ząb nie mogę zrozumieć. Sam gram w szachy, startowałem i czasem jeszcze startuję w turniejach szachowych. Wiem, że niektórzy się tutaj uśmiechną, bo przecież „szachy to nie sport”. No cóż! Mylą się!

Rozumiem jednak tych, których sport coraz bardziej irytuje, w tym szczególnie piłka nożna. Wytatuowani, ufryzowani dwudziestolatkowie, którzy gwiazdorzą, bo udało im się kilka razy celnie kopnąć piłkę, rzeczywiście bywają irytujący. A jeszcze bardziej ci, którzy mają kłopoty z opanowaniem piłki, ale też gwiazdorzą. Współbracia Włosi, z którymi mieszkam w zakonnej wspólnoty w Rzymie, demonstrują swój brak zainteresowania piłką nożną i twierdzą, że pieniądze, jakie krążą w tym biznesie, już dawno przekro-

czyły wszelkie granice przyzwoitości i moralności. Jeden z nich podczas ostatnich mistrzostw Europy życzył Włochom przegranej, gdyż – jak twierdził – jeśli drużyna „azzurri” wygra, to Włosi dalej będą tkwić w iluzjach, mówiąc, że może i w kraju spr-

wy nie idą najlepiej, ale jesteśmy mistrzami Europy...

Sport wyczynowy coraz bardziej staje się też, niestety, areną propagowania różnych ideologii. Zresztą, zawsze tak było. Sportu używali naziści i komuniści, by udowodnić swą wyższość. Przy czym dopuszczali się różnych machlojek, jak na przykład w komunistycznych Niemczech, gdzie dopuszczano się niekiedy zbrodniczych eksperymentów, by zdobywać medale. Dziś

mamy inne ideologie, m.in. „antyrasistowskie” i „tęczowe”. Stąd jakieś absurdalne klękanie pod dyktando ideologii BLM (Black Lives Matter), tak jakby osoby o czarnym kolorze skóry były szczególnie prześladowane w dzisiejszym świecie z powodu właśnie koloru skóry. Albo politycznie poprawni piłkarze, którzy zakładają tęczowe opaski. Tymczasem najbardziej prześladowaną na świecie grupą są chrześcijanie, co łatwo wykazać, przytaczając stosowne statystyki.

Sport to nie tylko sportowcy, ale także oślawieni działacze, pobierający gigantyczne pensje w różnego rodzaju komitetach i związkach. Oczywiście, nie brakuje działaczy z powołania, którzy rzeczywiście robią wszystko, by rozwijać swoje ukochane dyscypliny i pomagać sportowcom. Niemniej nie brakuje różnych niekompetentnych cwaniaczków o lepkich

rażkach, którzy są specjalistami we wznoszeniu toastów, aby było tak, jak było. Sportowcy wygrywają lub przegrywają, ale dobrze ustawieni działacze zawsze są na wozie. I zasadniczo nie mają sobie nic do zarzucenia.

Zmagania sportowe śledzimy z dwóch podstawowych powodów. Podoba nam się dana dyscyplina sportu i lubimy podziwiać jej mistrzów, a drugi powód to kibicowanie „naszym”, czyli ukochanemu klubowi albo sportowcom z godłem narodowym na koszulce. Sport na poziomie międzynarodowym wzbudza niekiedy najwyższe emocje. Kiedy Włosi piłkarze zdobyli mistrzostwo Europy, na ulice miast wyjechali rozentuzjasmowani Włosi z na-

Sport wyczynowy coraz bardziej staje się, niestety, areną propagowania różnych ideologii.

rodowymi flagami. Świątowali prawie do rana. Ciekawy, a zarazem smutny jest fakt, że w innych sytuacjach przeciętny Włoch nie wyciąga narodowej flagi i nie krzyczy „Italia, Italia”, aby nie zostać posądzonym o nacjonalizm i brak umiłowania „Europy”, czyli UE. Warto ponadto zauważyć, że coraz częściej państwa reprezentowane są przez sportowców, których poczucie przynależności do społeczeństwa, które reprezentują, jest – delikatnie mówiąc – dalekie od „fanatyzmu”.

Sport „podwórkowy”, amatorski sport, rozumiany jako gra, rozrywka, miłe i zdrowe spędzanie czasu, zapewne przetrwa. Na śmierć sportu zawodowego też się nie zanosz, ale wygląda na to, że będzie on targany coraz głębszymi sprzecznościami. Coraz piękniejsze hasła będą przykrywać coraz większe obrotu finansowe oraz modne ideologie. Co nie znaczy, że nie powinniśmy wołać „Polskaaa, białoczerwoni!”.

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Sędzia Michnik

W Göteborgu w Szwecji zmarł były stalinowski sędzia Stefan Michnik. Ciążyły na nim zarzuty popełnienia w latach 1952-1953 zbrodni komunistycznych, które polegały na wydaniu m.in. bezprawnych wyroków śmierci. Śledztwo w jego sprawie prowadził pion śledczy IPN.

Czynny zarzucone Stefanowi Michnikowi stanowiły zbrodnie przeciwko ludzkości i były zakazane przez ówczesnie obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego. Mimo wydania europejskiego nakazu aresztowania władze szwedzkie odmawiały wydania Michnika Polsce. Argumentowano, że zgodnie z przepisami prawa szwedzkiego zarzuty uległy przedawnieniu, a ponadto, że jest on obywatelem szwedzkim.

1

Uniwersytet w Dili

Kościół w Timorze Wschodnim dąży do powstania w tym azjatyckim, katolickim kraju pierwszego katolickiego uniwersytetu w stołecznym Dili. Zgodę w tej sprawie musi wydać ministerstwo ds. szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, gdzie zgłoszono wniosek o podniesienie istniejącego już Katolickiego Instytutu Naukowego św. Józefa do rangi uniwersytetu./PAP, KAI, ws

REKLAMA

Pielgrzymka do Medjugorie

10-17 września 2021 r.

Więcej informacji pod nr tel. 730 704 709
e-mail: panjestmoimschronieniem@gmail.com
www.PanJestMoimSchronieniem.pl

fol. xbr

Duchowe pułapki

Z ks. prof. dr. hab. **Andrzejem Zwolińskim** rozmawia Agnieszka M. Domańska

Czym właściwie są sekty?

Wyraz „sektą” kryje wiele znaczeń, dlatego nie znajdziemy go w polskim prawodawstwie. Wbrew pozorom to nie jest pojęcie nowe, aczkolwiek funkcjonowało w znaczeniu nieco innym od tego, które znamy dziś. W tradycji biblijnej, przed czasami ewangelicznymi, też używano słowa „sektą” – rabini żydowski określali tak wszelkie ruchy i odłamy, które były przeciwne głoszonej tradycji. Natomiast u św. Pawła odnosiło się ono do ruchów i twierdzeń, które były przeciwne chrześcijaństwu.

Zwróćmy uwagę na cechy charakterystyczne: odcinanie się od innych, tworzenie odrębnych grup, czasem radykalnych. Jedną z cech, które pojawiają się w wielu definicjach, jest destrukcja – wcześniejszych relacji, związków, rodziny, wspólnot. Kolejnym elementem jest obecność lidera, guru, mistrza. W rzeczywistości to uzurpator, który sam sobie to miano przyznał i postępuje niezależnie od jakichkolwiek uwag – jego głos nie podlega dyskusji.

Niektóre sekty działają ludzko podobnie do ruchów kościelnych, więc początkowo nie budzą podejrzeń. Jak je rozróżnić?

Kościół i wspólnoty katolickie od sekt różni przede wszystkim fakt, że Kościół katolicki ma swój depozyt wiary. Stąd też wywodzi się kryterium ewangeliczne odnoszące się do słów „po owocach ich poznacie” (Mt 7, 20), bardzo ważne przy rozpoznaniu grupy sekciarskiej.

Przed wszystkim należy rozeznaczyć, co dana wspólnota przekazuje i oferuje. Można posłużyć się tzw. drogą św. Jana od Krzyża, czyli kryterium pychy. Wystarczy proste pytanie: czy w tej grupie występuje pycha, czyli pogarda dla ludzi spoza grupy? Czy oskarża się ich o wszelkie zło, jednocześnie podbudowując ego członków grupy, która tworzy wyznawców danego mistrza?

Inne kryterium oceny – posłuszeństwo przełożonemu wewnętrznemu i zewnętrznemu – odpowiada św. Maksymilian Kolbe. Przełożonym wewnętrznym jest spowiednik, a zewnętrznym – Kościół. Jeżeli ktoś, a w tym przypadku grupa ludzi, buntuje się przeciw tym przełożonym w sposób ślepy, krytykancki – warto mieć się na baczności.

Szkoły rozeznania duchowego są niezmiernie ważne, choć ciągle w zbyt małym stopniu wskazuje się je osobom wierzącym. A przecież jako ludzie jesteśmy nieustannie bombardowani propozycjami, które nieraz rodzą dylemat: skorzystać czy nie?

Jak sekty przyciągają nowych członków?

Głównie poprzez manipulację, atrakcyjne kłamstwo, budowane tak, by ucieszyć uszy słuchających. „Chcesz być doskonały? Chcesz być piękny? Chcesz być szczęśliwy?”

– tak zaczynają rozmowę przedstawiciele niektórych sekt, zaczepiając kogoś na ulicy. Odpowiedź wydaje się logiczna – kto nie chce taki być? Rozwiązanie, które na

początku podpowiada sekta, wydaje się proste, nie wymaga ofiary, cierpienia ani samozaparcia. Wystarczy niewielki gest, np. udział w rytuale magicznym czy pseudomedytacji.

Sekty zapraszają na atrakcyjne spotkania. Na krakowskim rynku członkowie sekt podchodzili do młodzieży z pytaniem: „Wolisz zapach kwiatów czy dym papierosa?”. Brzmi jak ekologiczna agitacja, prawda? Absolut-

Internet to dla sekt wymarzona przestrzeń.

Ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński – profesor nauk teologicznych, socjolog, teolog i sektolog. Kierownik Katedry Katolickiej Nauki Społecznej na UPJPII w Krakowie. Autor książek, m.in. „Anatomia sekty”, „Sekty w Internecie”, „Współczesne czarownice”.

nie tym nie było! Tamta sekta zapraszała na spotkanie, gdzie zaczynano mówić o czystości natury, a kończono na całym zestawie bóstw hinduistycznych, głównie Kriszny. Młodzi w całej Polsce zapraszani są na Holi – święto kolorów, gdzie obsypywani są kolorowymi proszkami, gra muzyka, jest dobra zabawa – brzmi i wygląda ciekawie, a mało kto wie, że to celebrowanie jednego z hinduistycznych świąt.

Zawsze jest element zachęty – ulotka, książka dana za darmo, posiłek – ale to wszystko kryje w sobie pułapkę. Nie mówi się, co jest prawdziwym źródłem. Podobnie jest z popularnym wśród młodzieży hasłem „Róbcie, co chcecie”, które stanowi główny refren w książce satanistycznej Aleistera Crowleya „Magia”. Z czasem stało się hasłem niezależnym od Crowleya i satanizmu, a dziś prawie nikt nie wie, skąd pochodzi.

Kto najczęściej pada ofiarą sekt?

Sekty specjalizują się w konkretnych grupach społecznych. „Rodzina”, znana wcześniej jako „Dzieci Boga” i „Rodzina Miłości”, szuka przede wszystkim dzieci – to sekta ścigana i sądzona za pedofilię. Zdarzyła się także grupa, która pod pozorem sesji medytacyjnych wykorzystywała dzieci lub kręciła filmy pornograficzne. Mechanizm był prosty: uczestników odurzano różnego rodzaju kadmidełkami, a gdy tracili ostrość postrzegania, zapraszano dorosłych aktorów filmów pornograficznych i kręcono materiały. Utrzymywali się z tego przestępczego procederu. Grupa wpadła w ręce policji w Argentynie.

Inne sekty ukierunkowują się na całe rodziny czy młodzież, a jeszcze inne na osoby starsze – szczególnie gdy jest nadzieja na zapisanie majątku. „Zakon Świątyni Słońca” wciąga ludzi wykształconych – lekarzy, prawników, polityków – których doprowadza do samobójstw. W Szwajcarii trzeba było specjalnego orzeczenia sądowego, by unieważnić wszystkie zapisy testamentalne na rzecz tej sekty. Z kolei jedna z sekt ufologicznych nakłaniała członków do samobójstwa, aby mogli przenieść się w postaci duchowej na kometę, która przelatuje obok Ziemi.

A co z ich działaniem w internecie?

Internet jest sam w sobie propozycją równoległego świata, więc dla sekt to wymarzone przestrzenie. W internecie pojawiają się poprzez gry komputerowe, ale i media spo-

łecznościowe. Organizacja Wicca Polska – w staroangielskim *wicca* oznacza czarownika – spotyka się tylko przez internet i tą drogą można poznać zasady jej działania. Na żywo spotykają się raz w roku.

Niektóre grupy wykorzystują internet jako możliwość kontaktu. Inne – jako nośnik informacji, która nie jest kontrolowana. Wystarczy zasugerować niewinną reklamą, że warto zajrzeć na konkretną stronę, a jeśli jest ona dobrze prowadzona, to zafrapuje młodego odbiorcę. Tym bardziej że młodzi użytkownicy nie mają obaw przed korzystaniem z internetu, a ten potrafi zaangażować młodego człowieka, ale i zaprowadzić na manowce ducha.

Mechanizmy, które stosują sekty w przestrzeni realnej, wchodzą też w przestrzeń sieciową. Co więcej, w rzeczywistości wirtualnej fantazja może być o wiele większa, dlatego że możliwość oszukania człowieka jest zwielokrotniona. Wszystkie właściwości internetu, które wiążą się z iluzją, wirtualnością, odległością, mogą być tylko bardziej sugestywnym argumentem dla danego odbiorcy. Ktoś może dawać fałszywe świadectwo, że dana sekta czy praktyki magiczne ubogaciły jego życie, pokazywać film czy zdjęcie gdy np. lewituje, ale odbiorca nie jest w stanie tego zweryfikować.

Czy pandemia sprawiła, że jako społeczeństwo jesteśmy bardziej podatni na działania sekt?

Jedną ze znanych metod stosowanych przez sekty jest tzw. „bombardowanie miłością”, czyli obdarowywanie uśmiechem, radością. To, co każdy z nas ceni i lubi, zwłaszcza gdy doświadcza samotności lub marginalizowania przez środowisko, wtedy taka oferta staje się niezwykle interesująca. Sekty skorzystały z osamotnienia ludzi i faktu, że młodzi byli w ciągłym kontakcie z internetem. To dało nowe możliwości, szczególnie że rodzice znacznie mniej kontrolowali działania internetowe dzieci. Zadanie domowe i wyszukanie informacji potrzebnych na lekcje mogły się stać łatwą wymówką dla nawiązywania nowych, nie zawsze dobrych kontaktów. Sekty mogły dotrzeć do szerszego grona odbiorców z ofertą ciekawych spotkań innego rodzaju niż szkoła.

Jednak stosunkowo mało było grup, które bazowały w działaniu tylko na temacie pandemii. Natomiast pojawiły się nowe aktywności, które obiecywały szybkie „uzdrowienie” z koronawirusa. W ten sposób niektóre sekty, np. „Nauka o Szczęściu” założona w 1991 r., znalazły nowych wyznawców. Pandemia niestety wzmacnia zainteresowanie

magią, zabobonami, a nawet fałszywymi objawieniami, które mogą być wykorzystywane także przez sekty.

Jak rozpoznać, że ktoś z naszych bliskich znalazł się pod wpływem sekty?

To wymaga przede wszystkim codziennego kontaktu. Obserwujemy nastroje, reagujemy na zmiany w życiu naszych bliskich – czy lubią uciekać w osamotnienie, zaczynają się inaczej ubierać czy nosić nowe symbole. Trzeba być uważnym na drobne rzeczy – pozostawiona na biurku kartka z notkami czy symbolami, którą zwykle byśmy zignorowali, może być znaczącą wskazówką. Potem często przychodzi konkretna literatura i strony internetowe poświęcone danej tematyce. To wyraźny sygnał, że trzeba się sprawie przyjąć. Jeżeli nasze dziecko albo współmałżonek zawsze chętnie opowiadali o tym, dzieje się w ich życiu, a teraz tego unikają, trzeba zapytać wprost: co się dzieje? Być może coś zupełnie innego jest powodem tego stanu rzeczy, a być może nasz bliski jest już wciągnięty w kontakt z sektą.

Co wówczas zrobić? Gdzie szukać pomocy?

Najważniejszą pomocą jest dobra atmosfera w domu. Receptą jest przyjaźń i bliskość, zwykle rozmowy – niekoniecznie na temat postawy życiowej. Obsypanie groszem osoby, która już przystąpiła do sekty, sprawi, że będzie jeszcze cenniejszym nabytkiem dla takiej grupy.

Gdy nasze dziecko opuszcza dom, by uciec do sekty, bardzo ważne jest, by nigdy nie pokazać, że jest dla nas nic niewarte, że przegrało i zniszczyło więzi. Kiedy nie mamy już wpływu na decyzję syna czy córki, niech ostatnim, co usłyszy, zanim się spakuje i wyjdzie z domu, będzie zdanie: „Zawsze możesz tu wrócić. Tu jest twój dom”. I trzeba być gotowym na ten powrót, gdy bliska nam osoba przyjdzie poranną, wykorzystana, zniszczona. Otwórzmy drzwi i nie pytajmy o nic, a przyjdzie taki czas, że sama opowie nam, co się działo. To ogromna próba relacji w rodzinie, ale gdy przyjdzie, można i warto ją przetrwać.

Jeśli mamy pewność, że ktoś bliski został wciągnięty w sektę, koniecznie sprawdźmy, co to za grupa i jakie zagrożenia są z nią związane. Można również się dowiedzieć, czy nie byli notowani na policji. Najlepiej nawiązać też kontakt z Centrum Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych, które są rozsiane po całej Polsce, gdzie uzyskamy dodatkową pomoc.

Sekty mogą działać nie tylko pod przykrywką zajęć z jogi, języka angielskiego, sztuk walki czy wykładów o zdrowym żywieniu. Mogą także ukrywać się pod szyldem Kościoła.

Grupy destrukcyjne

Barbara Wiśniowska

for. xhz

Historia Magdaleny jest szczególnie smutna, gdyż działa się wewnątrz Kościoła katolickiego. Jako siedemnastolatka rozpoczęła pracę dorywczą w wakacje w odległym mieście, w którym miała przyjaciółkę. Zwierzyła jej się z marzeń o wstąpieniu do zakonu i o rozwijaniu wiary. Szukała swojego miejsca w Kościele. Koleżanka przyprowadziła ją do księdza, który stał się kierownikiem duchowym Magdaleny i zaprosił ją do wspólnoty. – Ta wspólnota mi zaimponowała, była taka ambitna, taka zafascynowana Maryją i dążeniem do świętości – wspomina. Spodobała jej się ilość praktyk religijnych. Raz w tygodniu były konferencje w kościele i spotkanie w grupach. Zalecano częste rekolekcje i spowiedź, do tego codzienną Mszę św., przyjmowanie Komunii, codzienną adorację oraz codzienną lekturę i medytację materiałów formacyjnych, które trzeba było sobie kupić za własne pieniądze. – Kupowaliśmy większą liczbę egzemplarzy i mieliśmy je dawać w prezencie jak największej liczbie osób – przypomina sobie Magdalena.

STRACONE LATA

– Miałam wrażenie, że te materiały były o wiele ważniejsze niż Pismo Święte.

Po dłuższym czasie wtajemniczono mnie w charyzmat maryjny. Kierownik duchowy poinformował mnie po spowiedzi, że zaraz poznam tajemnicę, której nie wolno mi wyjawiać nikomu pod groźbą grzechu ciężkiego. Poinformowano mnie, że w naszych materiałach są spisywane słowa Matki Bożej Charyzmatu. Poznałam też „widzącego”, któremu ponoć Maryja objawiała swe myśli, a on je notował tak, jak kasetą magnetofonową nagrywa dźwięk. Te objawienia miały dla mnie dużą rangę – wspomina Magdalena.

Odtąd zapoznawała się z materiałami w jeszcze większym skupieniu. Widziała, że członkowie wspólnoty chętnie je kupują w ogromnej liczbie egzemplarzy, żeby ewangelizować innych. Na początku nic nie budziło jej niepokoju. Nad wspólnotą przecież czuwali duchowni. Zalecenia Maryi wydawały się podobne do pokory, tak bardzo cenionej w zakonach. – Z jednej strony zdawały się piękne – mówi Magdalena – ale były szkodliwe i niewiele miały wspólnego z życiem. Kanonizowały bezradność, która ponoć miała być najważniejsza, żeby Maryja żyła we mnie i działała. Duchowość miała prowadzić ku świętości przez wzrost życia we-

wnętrznego, zachęcała do komunii życia z Matką Bożą. Należało trwać w postawie bezradnej, poddawano nam do medytacji obrazy pełzającej owcy, duchowego kałużnika, który Matka Boża trzyma w ramionach, albo bezradnego żebraka, który jest gotowy rzucić się w przepaść duchowej nędzy. Talentem był brak talentu, porażka to był duchowy sukces. Codziennie czytałam w zeszytach te same treści, a zeszytów było ponad 40. Totalnie się podporządkowałam tym ideałom, uwewnętrzniałam je dzięki codziennej medytacji, co szkodliwie wpłynęło na mój rozwój.

ZŁOWROGA TAJEMNICZOŚĆ

Magdalena złożyła w tej wspólnotcie czasowe „śluby wspólnoty życia konsekrowanego”. O przynależności do zakonu także nie wolno jej było nikomu powiedzieć, nawet rodzicom. Poprosiła kiedyś przełożoną o czas wolny i usłyszała, że czas wolny jest zawsze poświęcony szatanowi. Odtąd bała się odpoczywać, jako pierwsza garnęła się do wszelkich posług na rzecz wspólnoty. Wytrwała w niej 16 lat. W tym czasie studiowała, pracowała, żyła bardzo skromnie, spełniała praktyki religijne i ewangelizacyjne,

niegdy nie odpoczywała i płaciła wspólnie obowiązkową dziesięcinę.

– Mówiono nam przez całe lata, że nie wolno nam się do nikogo przywiązywać, ale tworzyć relacje nadprzyrodzone – zwierza się. – Gdy się przywiązesz, to będziesz cierpieć. To mnie bardzo krępowało w relacjach z ludźmi, bo prawdziwa miłość jest przywiązaniem. Kanonizowana była samotność. Kierownik duchowy na pewnym etapie zakazał mi odmawiać modlitwy, miałam tylko patrzeć na Boga – wyznaje Magdalena.

Olśnienie przyszło nagle. Na Mszy św. czytanie ze Starego Testamentu mówiło o odnalezieniu Księgi Słowa Bożego, psalm – o wielkiej mocy tegoż Słowa, a w Ewangelii Jezus przestrzegał przed fałszywymi prorokami: „Poznacie ich po owocach”. W jednej sekundzie Magdalenie wydało się dziwne, że na trzytygodniowe rekolekcje nigdy nie brali Pisma Świętego, tylko materiały formacyjne, oraz to, że gdyby spowiadała się u kapłana spoza wspólnoty, jemu również nie może opowiedzieć o maryjnym charyzmacie, bo popełni grzech ciężki. Dodatkowo wiązały ją zakonne śluby posłuszeństwa. Zrozumiała, jakie są owoce bycia w tej wspólnocie: samotność, rozpacz, wyuczona bezradność i myśli samobójcze.

– W jednej chwili to Słowo Boże strąciło mi łuski z oczu – mówi.

SMAK WOLNOŚCI

Mimo wszystko odważyła się opowiedzieć o tym wszystkim kapłanowi spoza wspólnoty oraz biskupowi. Biskup utworzył komisję, a ta po zapoznaniu się z materiałami orzekła, że charyzmat nie jest prawdziwy, nie są prawdziwe też objawienia, które propagował kierownik duchowy samodzielnie, w tajemnicy i bez porozumienia z przełożonymi.

Magdalena odeszła z tej wspólnoty natychmiast. Nikt nie sprawiał jej trudności, nikt nie prześladował. Razem z nią odeszło wielu jej współbraci. – Niestety, niektórzy z nich uznali, że skoro Kościół ich okłamał, to oni nie chcą mieć z tym Kościołem już nic wspólnego – ubolewa.

Nie zorientowali się, że to właśnie przedstawiciel Kościoła uratował ich przed błędzącym człowiekiem i to właśnie Kościół po ujawnieniu skrywanej tajemnicy zakazał dalszej dystrybucji materiałów wspólnoty.

Minęło wiele lat. Magdalena zaangażowała się w posługę w swojej własnej pa-

rafii, nauczyła się krytycznie myśleć i znalazła wspólnotę uznaną przez hierarchię kościelną. Nie utrzymuje kontaktu z nikim z tamtej grupy. Przez te lata wciąż uczęszcza na psychoterapię. Z przykrością wspomina stracone lata i swój niedysiejszy brak krytycyzmu. – Nieszczęście

Manipulacja może nas spotkać w różnych miejscach: w korporacji i w grupie terapeutycznej, poza Kościołem, ale w Kościele katolickim także.

bycia w tej destrukcyjnej grupie polegało na wierze, że słyszę słowa Matki Bożej, słowa substancjalne, boskie – dodaje. – Powtarzano nam wciąż, że jesteśmy odpowiedzialni za Kościół, że jeśli się nie żyje w komunii z Maryją, niszczy się Kościół. Te słowa skłaniały nas do jeszcze większego posłuszeństwa i do zalecanej bezradności. Kiedy odeszłam, wróciłam do zdrowej pobożności, do pacierza, do Pisma Świętego, podjęłam terapię, pracę nad swoim rozwojem. Z rozumą zaczęłam od nowa formację, nie ufam wszystkiemu. Ewangelia jest dla mnie drogowskazem. Po latach odkryłam zdrową maryjność budowaną na rekolekcjach św. Ludwika i Chiary Lubich, związałam się z Niepokalanowem. Musiałam od nowa zaufać Kościołowi – wspomina Magdalena.

ZADAWAJMY PYTANIA

Dominikańskie Centrum Informacji o Nowych Ruchach Religijnych i Sektach w Warszawie w ciągu roku przyjmuje około 200-300 zgłoszeń telefonicznych i mailowych. Są to pytania na temat konkretnej wspólnoty czy jakiegoś niepokojącego zjawiska. Czasem dzwoni poszkodowany przez sektę lub jego bliscy. Dominikanie udzielają wsparcia duchowego, psychologicznego, czasami pomocy prawnej, medycznej ofiarom i ich rodzinom. – Trudno jest policzyć i spisać sekty, bo jest to zjawisko bardzo dynamiczne; grupy powstają i znikają, zmieniają sposób działania – stwierdza o. Radosław Broniek OP.

– Każdy przypadek traktujemy indywidualnie, jesteśmy ostrożni przed uogólnieniami. Jak rozpoznać zdrową wspólnotę? Warto przyrzeć się krytycznie danej grupie i temu, jak działa, również w przypadku wspólnot uznających się za katolickie. Mamy prawo mówić „Sprawdzam”, czy np. dana grupa jest rzeczywiście w łączności z Kościołem, czy ma asystenta, jaki ma program, statut, jak

funkcjonuje. Mamy prawo stawiać pytania. Mamy też prawo skonsultować się, odejść – zwłaszcza w przypadku niepokojących zachowań czy dziwnych praktyk. To, co pomaga, by nie wejść w jakiś destrukcyjny ruch, to dbanie o relacje poza wspólnotą, więzi z rodziną, z przyjaciółmi. Łatwiej nam wpaść w pułapkę, jeśli nasze potrzeby emocjonalne są niezaspokojone. Na naszych wykładach wskazujemy na ogólne mechanizmy manipulowania ludźmi. Manipulatorem może być jeden człowiek albo grupa osób. Manipulacja może nas spotkać w różnych miejscach: w korporacji i w grupie terapeutycznej, poza Kościołem, ale w Kościele katolickim także – podkreśla o. Broniek.

ZANIM DOŁĄCZYSZ

Joanna Zabłudowska z dominikańskiej Fundacji Przeciwdziałania Uzależnieniom „Dominik” przestrzega, że pole działania sekt jest tak szerokie, jak wielka jest kreatywność człowieka. – Przyczyna ich powstawania jest zazwyczaj ta sama: chodzi o pieniądze. Ktoś utrzymuje się kosztem kogoś innego, wykorzystuje techniki manipulacyjne, żeby drugi człowiek porzucił wszystko i realizował cele manipulatora. *Secare* znaczy „ciąć”. My w fundacji mawiamy o grupach destrukcyjnych. Bardzo lubią werbować młodych, którzy są dla nich łatwym łupem. Młody człowiek nie ma zobowiązań, jest samodzielny, nie podlega opiece, jest ambitny, kreatywny. Będąc w grupie, mimowolnie daje świadectwo, że ta grupa jest dobra, co pomaga werbować kolejnych członków. Młodzi

wprawdzie nie posiadają majątku, ale mogą założyć działalność gospodarczą i pracować na rachunek manipulatora – tłumaczy.

Sam fakt istnienia sekt nie jest powodem, by zamknąć się w domu i nie nawiązywać nowych znajomości. Każdą szkołę językową, sportową, każdą grupę religijną wolno nam sprawdzić.

– Należy nie bać się zadawać pytań i pilnie słuchać odpowiedzi – zachęca Zabłudowska. – Lampka ostrzegawcza powinna się nam zapalić, jeśli zaczynamy pytać, a ktoś się wymiguje od odpowiedzi hasłami w rodzaju „Dowiesz się potem, gdy dołączysz”. Jeśli mamy przekazać pieniądze na jakikolwiek cel, warto sprawdzić, czy organizacja ma podstawy prawne, czy legalnie funkcjonuje, czy jest poddawana kontroli.

Na stronie internetowej sekty.dominikanie.pl znajdziemy rady, jak nie dać się zmanipulować oraz jak ocenić, czy konkretna wspólnota nie jest sektą.

W SKRÓCIE

■ Więcej na służbę zdrowia.

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy podnoszący nakłady na ochronę zdrowia do 7 proc. PKB. Dzięki niej do systemu ochrony zdrowia w latach 2022-2027 trafi dodatkowo ok. 83 mld zł.

■ Orzeczenie TK.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy dotyczące zakazu handlu w niedzielę są zgodne z konstytucją.

■ Jasna Strona Mocy.

Na Jasnej Górze odbędzie się 13 i 14 sierpnia Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej „Jasna Strona Mocy”. W trakcie dwóch dni koncertowych wystąpią artyści polskiej i zagranicznej sceny muzycznej. W tych dniach w TVP 1 o godz. 20.15 transmisja tego wydarzenia.

■ Portal o Kresach.

Ponad tysiąc obiektów: zdjęć, zdigitalizowanych eksponatów, informacji, sylwetek osób i historii całych rodów związanych z dawną Rzeczpospolitą można oglądać wirtualnie. W internecie dostępny jest już tematyczny portal poświęcony dziedzictwu Kresów – www.kresymuzeum.pl.

■ Zaszczepieni.

W Polsce od końca grudnia, gdy rozpoczęto szczepienia przeciw COVID-19, wykonano ponad 33,9 mln szczepień – wynika z danych rządowych. Liczba w pełni zaszczepionych osób przekroczyła 17,1 mln.

■ Śmierć kapłana.

W tragicznym wypadku drogowym w okolicach miejscowości Rybniki (woj. podlaskie) zginął ks. Arkadiusz Pietuszeński, wieloletni proboszcz parafii w Studzienicznej w diecezji ełckiej. Przez blisko dwadzieścia lat pełnił posługę koordynatora diecezjalnego Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” w diecezji ełckiej.

■ Bezstresowa skarbowka.

79 proc. osób zadeklarowało, że są zadowolone z wizyty w urzędzie skarbowym – wynika z danych Ministerstwa Finansów za drugi kwartał 2021 r.

■ Odeszli artyści.

Jerzy „Duduś” Matuszkiewicz, jeden z najważniejszych muzyków na polskiej scenie jazzowej, kompozytor kultowych filmowych ścieżek dźwiękowych, odszedł 31 lipca 2021 r. Miał 93 lata. Z kolei w wieku 70 lat zmarł śpiewak operowy oraz wieloletni dyrektor naczelny i artystyczny Teatru Wielkiego w Łodzi Kazimierz Kowalski.

foto: PAP/Wojciech Olkusz

PAMIĘĆ I MODLITWA

Nie tylko stolica, ale też cała Polska uczciła 77. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. 31 lipca na placu Krasińskich w Warszawie Mszy świętej polowej przewodniczył abp Józef Guzek, a wśród koncelebransów byli biskup warszawsko-praski Romuald Kamiński oraz biskup pomocniczy warszawski Michał Janocha. Szczególnie gorąco witani byli powstańcy warszawscy.

W intencji poległych podczas powstania modlono się także w rocznicę godziny „W”

(17.00) pod pomnikiem Gloria Victis (Chwała Zwycięzcom) na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Na obydwu uroczystościach obecni byli prezydent Andrzej Duda i premier Mateusz Morawiecki. Metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz odprawił Mszę na Cmentarzu Powstańców Warszawy. Uroczyste Msze święte celebrowali biskupi w niektórych miastach katedralnych, m. in. abp Marek Jędraszewski, metropolita krakowski.

NOWE FREGATY

Umowa między Inspektorem Uzbrojenia a konsorcjum PGZ-Miecznik na budowę trzech fregat dla Marynarki Wojennej RP została podpisana w Gdyni. Fregaty będą znaczną siłą na Bałtyku – podkreślił szef MON Mariusz Błaszczak, zaznaczając, że zwodowanie pierwszego okrętu jest możliwe za cztery lata. Umowa zakłada opracowanie, zbudowanie oraz dostarczenie w latach 2021-2034 trzech okrętów nawodnych klasy fregata wraz z Zintegrowanym Systemem Walki (ZSW).

foto: PAP/Marcin Gadowski

foto: PAP/Grzegorz Momo

TURYŚCI
W TATRACH

W Tatrach i Zakopanem jest bardzo duży ruch turystyczny. Na najpopularniejszych szlakach tworzą się zatory. Brakuje wolnych miejsc na parkingach Tatrzańskiego Parku Narodowego w rejonie Morskiego Oka. Tłumy turystów są m.in. w Dolinie Chochołowskiej, na Rusinowej Polanie, na Orlej Perci, w rejonach Giewontu, Świnicy, wiele osób zmierza też w kierunku Rysów.

PRZYSTANEK JEZUS

Do 21. edycji Przystanku Jezus jej uczestnicy, duchowni i świeccy, przygotowywali się podczas rekolekcji, które przeprowadzili dla nich bp Edward Dajczak i ks. Rafał Jarosiewicz. 28 lipca wieczorem, po Mszy świętej posłania, ewangelizatorzy po raz pierwszy wyszli na przystankowe pole, by spotkać się ze swoimi siostrami i braćmi przyjeżdżającymi już na Pol'and'Rock Festival. Ich obecność pod sceną Przystanku Jezus rozpoczęło uroczyste poświęcenie białego krzyża, który tradycyjnie stoi przy wejściu na pole i wita

foto: PAP/Marcin Bielecki

przychodzących. Później był już czas spotkań twarzą w twarz z drugim człowiekiem. Czas świadectwa, dzielenia się wiarą i sercem z innymi.

WZNOWIENIE PEREGRYNACJI

foto: archidiecezja poznańska

Nie ma ważniejszej sztafety niż sztafeta ludzi ochrzczonych. Prosimy Cię, Maryjo, żebyśmy ogień wiary, nadziei i miłości ponieśli w nowe czasy – mówił podczas uroczystej Mszy świętej w sanktuarium Matki Bożej Literackiej w Buku bp Szymon Stulkowski.

W archidiecezji poznańskiej 1 sierpnia wznowiono peregrynację ikony jasnogórskiej po Polsce, przerwaną ze względu na pandemię. Przez dziewięć miesięcy obraz jasnogórski przebywał w kaplicy sióstr elżbietanek w Poznaniu.

ŻAGLE 2021

Najpiękniejsze polskie żaglowce – ale nie tylko – można było podziwiać w Szczecinie podczas finału regat bałtyckich Żagle 2021. Przy Włach Chrobrego i Łasztowni zacumowały m.in. dwumasztowy STS Fryderyk Chopin, Zawisza Czarny, Dar

Młodzieży, Kapitan Borchardt i Pogoria, był także Sztandart – replika rosyjskiej fregaty z 1703 r., zaprojektowanej przez cara Piotra Wielkiego. Wcześniej jednostki odwiedziły porty w Tallinie i Kłajpedzie.

foto: PAP/Marcin Bielecki

■ **W drodze do Matki.** W trakcie pierwszego dnia pielgrzymki z Gniezna na Jasną Górę zasłabł jej 80-letni uczestnik. Mimo reanimacji zmarł. „Brat Stanisław zakończył swą ziemską pielgrzymkę w otoczeniu swojej pątniczej rodziny, krocząc do Matki” – napisali organizatorzy pielgrzymki.

■ **Bezpieczna przystań.** Fundacja Małych Stópek ze Szczecina przygotowuje dom dla kobiet w sytuacji kryzysowej. „Bezpieczna Przystań” w Syrkowicach koło Kołobrzegu ma służyć zarówno tym kobietom, które oczekują narodzin dziecka, jak i tym, które już urodziły. Szczegóły projektu na www.fundacjamalychstopek.pl.

■ Obozy integracyjne DNT.

Stałym elementem programu stypendialnego Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” jest udział w wakacyjnych obozach integracyjno-formacyjnych. To czas kontaktu ze Słowem Bożym i poznawania nauczania św. Jana Pawła II oraz wielu atrakcji. W tym roku Fundacja organizuje 25 wakacyjnych obozów. Są one mniejsze niż w poprzednich latach z powodu troski o bezpieczeństwo epidemiczne uczestników.

■ Pamięci męczennic z Nowogródka.

Potomkowie i bliscy dawnych mieszkańców Nowogródka uczcili na Jasnej Górze pamięć 11 sióstr nazaretanek z tego miasta, rozstrzelanych przez hitlerowców 1 sierpnia 1943 r. Zakonnice, które oddały życie za innych mieszkańców, beatyfikował w 2000 r. Jan Paweł II. W organizowanej corocznie od 50 lat pielgrzymce uczestniczą m.in. wychowankowie nazaretanek i potomkowie rodzin ocalonych przez zakonnice.

■ Ekspiacja w Licheniu.

Dzień modlitwy przebiegającej za grzechy aborcji odbył się 31 lipca w sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej. Po południowej Mszy świętej przed cudownym obrazem Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski odczytano modlitwę ekspiacyjną.

■ **Z Afryki do Kalisza.** – Dziękuję św. Józefowi, że za waszym pośrednictwem roztacza opiekę nad dziewczętami i młodymi matkami z diecezji Bouar w Republice Środkowoafrykańskiej – mówił bp Mirosław Gucwa z Republiki Środkowej Afryki, który przewodniczył Mszy świętej w Narodowym Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. **wś**

Jacek Karnowski

Parodiowanie Orwella

W latach 90. sztandarowym hasłem obozu liberalnego była „tolerancja”. Bycie „tolerancyjnym” miało świadczyć o naszej europejskości, nowoczesności, otwartości, miłości bliźniego. Oczywiście, słowo to rozumiano niezgodnie z jego źródłem: nie chodziło o znoszenie istnienia czegoś, z czym się nie zgadzamy, ale o pełną, bezdyskusyjną akceptację dla każdej odmienności. To miał być klucz do szczęśliwej przyszłości, w której wszyscy – i katolicka, chrześcijańska większość, i rozmaite mniejszości – żyją w zgodzie pod jednym dachem państwa polskiego. Przy okazji niezwykle często odwoływano się do przypisywanego Voltaire’owi zdania: „Nie zgadzam się z tym, co mówisz, ale oddam życie, abyś miał prawo to powiedzieć”. W istocie były to słowa angielskiej pisarki Evelyn Beatrice Hall, która w ten sposób podsumowała poglądy Voltaire’a, ale właściwie nie to nie zmienia. Liberalowie oraz lewicowcy obiecywali świat, w którym każdy będzie mógł żyć po swojemu, a oni będą pilnie strzegli podstawowych reguł, w tym pełnej wolności słowa.

Prawie trzy dekady później nikt już Voltaire’a nie przywołuje. Brzmiałby prowokacyjnie, niebezpiecznie. Dziś hasłem dnia jest zawołanie: „Nie ma wolności dla wrogów wolności”. Oczywiście chodzi o wolność zdefiniowaną zgodnie ze zmieniającymi się kanonami marksizmu kulturowego. Jeszcze wczoraj szczytem postępowości był możliwie skrajny feminizm.

Dziś wszyscy walczą o „prawo” osób transseksualnych, o prawo do samoidentyfikacji płciowej. Przekonał się o tym Hubert Znajomski, aktywista Tęczowej Wiosny, który zadał z pozoru niewinne pytanie: „Czy jeśli uważam, że transpłciowe kobiety nie powin-

ny brać udziału w zawodach sportowych z ciskobietami, to jestem terfem?”. Terf to w tłumaczeniu na polski „radykałna feministka wykluczająca osoby transpłciowe”. Zaraz popłynęły donosy i oskarżenia o transfobię.

Znajomski szybko złożył samokrytykę: „Napisałem chyba najgłupszą rzecz w moim życiu i bardzo chciałem przeprosić osoby transpłciowe z całego mojego serca. Dziękuję przy okazji osobom, które mnie uświadomiły w niektórych kwestiach, dzięki czemu wiem, że takich błędów w przyszłości już nie popełnię”.

Współczesna lewica coraz wyraźniej parodiuje Orwella, którego chyba nie czytała. Osoby znające do środowisko twierdzą, że panuje tam atmosfera godna stalinizmu, z tą różnicą, że zdemaskowanych wrogów nie zabija się strzałem w tył głowy, a jedynie uśmierca społecznie i towarzysko. Cóż, niedaleko pada jabłko od jabłoni.

Lewicy nigdy nie wystarczała rozprawa z wrogami we własnych szeregach. Ciemne, niedojrzałe do wymogów epoki społeczeństwo trzeba ulepić na nową modłę, to wręcz wymóg czasu. Dopuszczalne są wszystkie metody: polityczna poprawność, presja medialna, a w razie oporu, z biegiem czasu, także grzywny i kodeks karny. Jasno wyłożył to kilka dni temu Bartosz Staszewski, aktywista znany z promowania na świe-

cie fałszywej tezy o rzekomo istniejących w Polsce „strefach wolnych od LGBT”, który postuluje, by po zmianie władzy – czyli „w wolnej Polsce” – powołać specjalną komisję, która „rozliczy wszystkich aparatczyków reżimowej telewizji”. „Zmienić prawo i utworzyć publiczny rejestr pracowników podobny do tego dla najcięższych przestępców. Zatrute owoce wykosić z rynku medialnego na zawsze” – proponuje, niestety nie precyzując, w jaki sposób miałyby to wyglądać i jak to pogodzić z tym, co liberalna demokracja wypisała na swoich sztandarach. Wzorce stalinowskie chyba dziś jednak nie przejdą, choć kto wie?

Staszewski na mediach się nie zatrzymuje. „To, że

ks. Dariusz Oko został skazany w Niemczech za mowę nienawiści, a przez tyle lat sącząc jad w Polsce nie udało się zrobić tego samego pokazuje jak pilna i niezbęd-

na jest nowelizacja kodeksu karnego. Rujnująca grzywa i kara ograniczenia wolności. Aż do skutku” – w taki sposób komentował wyrok za artykuł, który ukazał się w prestiżowym niemieckim czasopiśmie teologicznym. Tu już nie ma półsłówek, aluzji; tu jest tęsknota za twardą represją, za więzieniem dla oponentów.

W sumie wszystko jasne, przynajmniej wiemy, co nas czeka. Mieliśmy trzy dekady jako takiej wolności, i wystarczy. Teraz zbudujemy szczęśliwy świat. Jak nie piórem, to prawem. Jak nie prawem, to pięścią. Jak nie pięścią, to więzieniem. A jak i więzienie nie pomoże, to cóż, pewnie trzeba będzie odwołać się do tradycji Gułagu.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Sabotowanie szczepień

W Zamościu doszło do podpalenia Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz punktu szczepień. Powołano specjalną grupę operacyjno-dochodzeniową, która ma doprowadzić do ustalenia i zatrzymania sprawców. Wcześniej dochodziło do ataków na punkty szczepień w Grodzisku Mazowieckim i w Gdyni.

Premier Mateusz Morawiecki zapowiedział surowe karanie winnych tego typu napadów. **f**

Odroczona decyzja

To druzgocąca i daleka od obiektywnego oglądu historycznego konkluzja, ponieważ z pewnością bez „Solidarności”, świętego papieża Polaka Jana Pawła II nie moglibyśmy mieć wolnej Europy Środkowo-Wschodniej – mówił w Radiu Gdańsk prezes Instytutu Pamięci Narodowej Karol Nawrocki na temat odroczenia decyzji w sprawie wpisania stoczni na listę światowego dziedzictwa UNESCO. **f**

Profil zaufany

12 milionów Polaków, czyli 40 proc. dorosłych, ma już profil zaufany (PZ). Dzięki PZ można potwierdzić swoją tożsamość w internecie. Profil można za darmo założyć np. przez bankowość elektroniczną.

– Ma go już dokładnie 12 017 854 Polaków, z czego tylko od początku tego roku PZ założyło niemal 3,2 miliona osób. Rosnąca popularność profilu zaufanego to najlepszy wyznacznik i dowód zainteresowania Polaków załatwianiem spraw urzędowych przez internet. Jest ich coraz więcej. „Budujemy zaufanie Polaków do e-administracji, przekonujemy ich, że warto korzystać z rozwiązań, które dostarczamy” – wskazał minister ds. cyfryzacji w kancelarii premiera Janusz Cieszyński. **PAP, wś**

fot. Krzysztof Ryszewski

W kościele Przemienienia Pańskiego w Zuzeli, rodzinnej parafii sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego, w niedzielę 1 sierpnia sprawowana była uroczysta Msza święta z okazji przypadającej 3 sierpnia 120. rocznicy urodzin Prymasa Tysiąclecia. Uroczystość transmitowała Telewizja Polonia.

Okolicznościowej liturgii przewodniczył biskup pomocniczy diecezji łomżyńskiej

Zuzela pamięta

skiej Tadeusz Bronakowski, a wśród koncelebransów byli o. Gabriel Bartoszewski OFM Cap., ks. prof. Waldemar Chrostowski, a także kapłani z diecezji łomżyńskiej. Obecny był premier Mateusz Morawiecki oraz miejscowe władze samorządowe.

W homilii bp Bronakowski przywołał fakty związane z dzieciństwem Prymasa Tysiąclecia: urodził się 3 sierpnia, w sobotę, pod wiszącym na ścianie obrazem Matki Bożej Częstochowskiej. W wieku 10 lat, przygotowując się do przyjęcia Pierwszej Komunii św., złożył przyrzeczenie abstynencji do osiągnięcia pełnoletniości, którego potem dotrzymał do końca życia.

Biskup, który jest przewodniczącym Zespołu KEP ds. Apostolstwa Trzeźwości, przypomniał, jak bardzo troska o trzeźwość narodu leżała na sercu prymasowi. Zaapelował o podjęcie całkowitej abstynencji w sierpniu, zwłaszcza że jest to miesiąc poprzedzający beatyfikację prymasa: „Niech wasza sierpniowa abstynencja uświadomi wam, jak można pięknie spędzać czas bez alkoholu. Wasze dzieci będą czuć się szczególnie bezpieczne” – podkreślał w homilii.

Zwrócił się także z apelem do władz rządowych o konkretne działania: usunięcie reklamy alkoholu z przestrzeni publicznej, zmniejszenie dostępu do alkoholu: „nie chcemy, aby był taki tani i dostępny wszędzie i o każdej porze”. „Uczynimy wszystko, aby Polska była trzeźwa” – zakończył swoją homilię bp Bronakowski. /wś

Odznaczeni duchowni

fot. facebook

za pracę duszpasterską Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał wybitny polski biblista, wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego ks. prof. Waldemar Chrostowski.

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymali: historyk literatury wczesnochrześcijańskiej, patrolog i bizantynolog, duszpasterz polskich Ormian ks. prof. Józef Naumowicz (za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej), ks. komandor w stanie spoczynku Janusz Bąk (za wybitne zasługi w pracy duszpasterskiej, za działalność na rzecz środowisk kombatanckich) oraz kapłan archidiecezji wrocławskiej ks. Cezary Chwilczyński (za wybitne zasługi dla rozwoju mediów katolickich, za pracę duszpasterską i działalność społeczną).

Za zasługi w działalności na rzecz osób potrzebujących pomocy i wsparcia Złote Krzyże Zasługi otrzymali kapucyni o. Robert Wieczorek i o. Robert Wnuk, od wielu lat pracujący na misjach w Republice Środkowoafrykańskiej.

Księża profesorowie Waldemar Chrostowski i Józef Naumowicz od lat współpracują z tygodnikiem „Idziemy”.

Zalani piwem

Przeciętnie każdy Polak w wieku powyżej 15 lat wypija 136 litrów piwa rocznie, czyli 272 półlitrowe puszkę, co oznacza spożycie ponad 5 kg etanolu. Około 55 proc. etanolu, który trafia do organizmu polskiego społeczeństwa, pochodzi właśnie z piwa – wynika z najnowszego raportu „Polska zalana piwem”, przygotowanego przez ekspertów na zlecenie Instytutu Jagiellońskiego.

„Europa jest najbardziej zalkoholizowanym kontynentem na świecie, a Polska nie ustępuje w tej statystyce innym krajom” – mówi dr Katarzyna Obłąkowska, socjolog i współautorka raportu. Dodaje, że Polacy stali się już europejskim liderem w picciu piwa. Od 30 lat obserwujemy wzrost spożywania piwa w Polsce i ten fakt wygenerował wzrost ilości czystego alkoholu spożywanego na osobę.

Karygodne – zdaniem autorów raportu – jest umożliwienie browarom sponsorowania prestiżowych imprez sportowych, co w efekcie prowadzi do skojarzenia picia piwa, szczególnie przez młodych ludzi, z tętniącą fizyczną, zdrowiem, osiąganiem sukcesów i popularnością. Jak wskazują dane, to po piwo młodzież sięga najczęściej i to właśnie ono jest napojem inicjacji alkoholowej nastolatków. Następuje ona już w wieku 12-13 lat.

W Pałacu Prezydenckim odbyła się uroczystość, podczas której sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Dera w imieniu prezydenta wręczył ordery i odznaczenia osobom zasłużonym w służbie państwu i społeczeństwu.

Wśród odznaczonych znaleźli się duchowni. Za wybitne osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju nauk teologicznych,

ks. Waldemar Turek

Biblijny opis przemienienia
Pańskiego inspirował
wielu malarzy, wśród nich
jednego z najwybitniejszych
przedstawicieli renesansu
włoskiego, Rafaela Santiogo.

włoski historyk sztuki i autor „Żywotów najslawniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów”, podaje, że kto koło niego przechodził, patrzył to na ciało zmarłego, to na jego obraz i nie mógł powstrzymać się od łez; artysta miał wtedy zaledwie 37 lat.

Okoliczności śmierci Rafaela też były szczególne: zmarł w Wielki Piątek i tego dnia w pomieszczeniach watykańskich, ozdobionych jego słynnymi freskami, nastąpiły jakieś dziwne pęknięcia, a w całym Rzymie odczuwane było lekkie trzęsienie ziemi. Wielki artysta najprawdopodobniej także urodził się w Wielki Piątek, 28 marca 1483 r., w Urbino, ale co do tego nie mamy pewności. Kto wie, może właśnie te różne wydarzenia wpłynęły, przynajmniej w jakiejś mierze, na powstanie tekstu ozdabiającego do dzisiaj grób Rafaela w rzymskim Panteonie, który warto przytoczyć po łacinie przed podaniem tłumaczenia polskiego: *Ille his est Raphael timuit quo despite vinci, rerum magna parens et moriente mori*, czyli: „Tu spoczywa ów Rafael, któ-

z Nim. Wtedy Piotr rzekł do Jezusa: «Pa- nie, dobrze, że tu jesteśmy; jeśli chcesz, postawię tu trzy namioty: jeden dla Ciebie, jeden dla Mojżesza i jeden dla Eliasza». Gdy on jeszcze mówił, oto obłok świetlany osłonił ich, a z obłoku odezwał się głos: «To jest mój Syn umiłowany, w którym mam upodobanie, jego słuchajcie!» (17, 1-5). Podobne narracje znajdujemy u dwóch innych synoptyków: Marka (9, 2-8) i Łukasza (9, 28-36).

Wszyscy trzej ewangelisti informują też o tym, że po zejściu z góry Tabor Jezus zbliżył się do tłumu i od pewnego człowieka dowiedział się, że jego uczniowie nie są w stanie uwolnić jego syna od epilepsji (zob. np. Mt 17, 14-18). Zbawiciel wyrzucał im małą wiarę, a chłopca uwolnił od złego ducha.

Rafaël przedstawił obydwa wydarzenia na tym samym obrazie: w jego górnej części zostało ukazane przemienienie Pańskie, w dolnej zaś cudowne uzdrowienie. Uważny obserwator zaraz przy pierwszym spoj-

Rafaël i „Przemienienie Pańskie”

Słynny obraz poświęcony wydarzeniu na górze Tabor, znajdujący się w pinakotece watykańskiej, należy z pewnością do najważniejszych dzieł papieskiej kolekcji. Wierną jego kopię mozaikową oglądają pielgrzymi i turyści zwiedzający bazylikę św. Piotra: znajduje się ona blisko wejścia do zakrystii i ozdabia jeden z ołtarzy, w którym przechowywane są relikwie bł. papieża Innocentego XI, właśnie tego, który „ustąpił” miejsca św. Janowi Pawłowi II w kaplicy św. Sebastiana.

Na marginesie warto dodać, że w tej najbardziej znanej katolickiej świątyni na świecie nie ma zasadniczo obrazów malowanych pędzlem (poza kilkoma niewielkimi i mało znaczącymi pracami), dominują w niej mozaiki, stanowiące najczęściej repliki słynnych dzieł znajdujących się w Muzeach Watykańskich.

Rafaël pracował nad „Przemienieniem Pańskim” w ostatnich latach swojego krótkiego życia, zakończzonego niespodziewanie 6 kwietnia 1520 r. W tym kontekście dzieło może być traktowane jako duchowy testament genialnego artysty. Potężne płótno zostało umieszczone obok łóża śmierci malarza, a Giorgio Vasari, wielki

regu bała się wielka matka natura, gdy żył, że będzie przez niego zwyciężona; a gdy umierał, że umrze także ona” (tłum. W.T.).

NA JEDNYM DZIELE

Wróćmy do okoliczności powstania słynnego płótna. W 1516 r. kard. Giuliano de Medici (przyszły papież Klemens VII) zamówił dwa obrazy przeznaczone dla katedry w Narbonne, jego stolicy biskupiej od 1515 r.: „Przemienienie Pańskie” u Rafaela Santiogo i „Wskrzeszenie Łazarza” u Sebastiana del Piombo (obraz znajduje się dzisiaj w londyńskiej National Gallery). Sebastiana wspierał artystycznie, zwłaszcza w pierwszej fazie tworzenia obrazów, sam Michał Anioł, rywalizujący o palmę pierwszeństwa z Rafaelem.

Według ewangelicznego opisu Mateusza Chrystus, biorąc ze sobą Piotra, Jakuba i Jana, „zaprowadził ich na górę wysoką, osobno. Tam przemienił się wobec nich: twarz Jego zajaśniała jak słońce, odzienie zaś stało się białe jak światło. A oto ukazali się im Mojżesz i Eliasza, rozmawiający

z Nim. Wtedy Piotr rzekł do Jezusa: «Pa- nie, dobrze, że tu jesteśmy; jeśli chcesz, postawię tu trzy namioty: jeden dla Ciebie, jeden dla Mojżesza i jeden dla Eliasza». Gdy on jeszcze mówił, oto obłok świetlany osłonił ich, a z obłoku odezwał się głos: «To jest mój Syn umiłowany, w którym mam upodobanie, jego słuchajcie!» (17, 1-5). Podobne narracje znajdujemy u dwóch innych synoptyków: Marka (9, 2-8) i Łukasza (9, 28-36).

Wszystkie trzy ewangelie informują też o tym, że po zejściu z góry Tabor Jezus zbliżył się do tłumu i od pewnego człowieka dowiedział się, że jego uczniowie nie są w stanie uwolnić jego syna od epilepsji (zob. np. Mt 17, 14-18). Zbawiciel wyrzucał im małą wiarę, a chłopca uwolnił od złego ducha.

„Przemienienie
Pańskie”
od początku
postrzegane jest
jako arcydzieło.

jakby zależniony, kobietę przedstawioną w środkowej części obrazu, podtrzymującą jeszcze opętanego chłopca. Kim jest owa niewiasta, ukazana w tak wyrazisty, harmonijny sposób, odróżniający się zarówno dostojnością, jak i kolorystyką od innych postaci? Niektórzy dostrzegali w niej mamę nieszczęśliwego chłopca, inni – jakąś jego

fot. ks. Waldemar Turek

krewną. Jeszcze inni uważali, że Rafaelowi zależało na przedstawieniu kogoś, kto będzie łączył rodzinę dziecka z grupą apostołów, próbujących mu pomóc. Ale pozostajemy ciągle na etapie hipotez...

Do dzisiaj też nie wiadomo, czym pomyślnie było przedstawienie dwóch następujących po sobie wydarzeń biblijnych w jednym dziele. Może zasugerował to mistrzowi zamawiający obraz kard. Giuliano de Medici? Może była to idea samego Rafaela, aby nadać całemu dziełu żywszy charakter, tym bardziej że del Piombo malował scenę „Wskrzeszenia Łazarza”, samą w sobie pełną ruchu? A może jeszcze ktoś inny, ktoś nam nieznan, „podpowiedział” genialnemu malarzowi tego typu połączenie? Także na to pytanie nie mamy odpowiedzi.

Niektórzy znawcy malarstwa dostrzegali pewne różnice techniczne w przedstawieniu dwóch scen i sugerowali, że tylko ta hieratyczna była dziełem Rafaela, a drugą namalował niejaki Julian Romano, który miał dokończyć malowanie obrazu po niespodziewanej śmierci mistrza z Urbino. Jednak kiedy nie tak dawno dzieło poddano odnowie i szczegółowym badaniom w laboratoriach watykańskich, jak też fa-

chowej ocenie ekspertów, stwierdzono, że całość jest dziełem mistrza renesansu i nie ma podstaw do tego, aby wątpić w jego autorstwo w odniesieniu do jakiegokolwiek jego części.

Dodano także, że Rafael łączy dwa epizody ewangeliczne dzięki pewnej niemal teatralnej kompozycji: umieszcza postacie niejako na dwóch scenach, połączonych ze sobą za sprawą bardzo wyrazistych gestów bohaterów, dynamicznej kompozycji i wielopoziomowej gry światła. Nic więc dziwnego, że wspomniany już wcześniej Vasari uważał, że obraz jest najbardziej znany, najpiękniejszy, niemal boskim dziełem Rafaela, i zachwycał się wieloma jego elementami, a w sposób szczególny obliczem Chrystusa, niespotykanym u żadnego innego malarza.

OZDOBA LUWRU

Arcydzieło mistrza nigdy nie dotarło do katedry w Narbonne, ale w 1523 r. zostało umieszczone w ołtarzu kościoła św. Piotra w Montorio w Rzymie. W roku 1797

na mocy traktatu w Tolentino między Napoleonem i Państwem Kościelnym „Przemienienie Pańskie”, jak wiele innych dzieł sztuki włoskiej, znalazło się we Francji i przez ponad dwadzieścia lat ozdabiało galerie Luwru. Trzeba było podejmować wiele wysiłków i skorzystać z pośrednictwa wpływowego artysty Antoniego Canovy, aby obraz został zwrócony i umieszczony w pinakotece watykańskiej, do której codziennie przyciąga tłumy.

Znajduje się on w słynnej Sali VIII, nazywanej niekiedy szkatułką przechowującą – niczym drogocenne kamienie – dzieła Rafaela. Bo poza omawianym „Przemienieniem Pańskim” można tu obejrzeć także „Ukoronowanie Najświętszej Maryi Panny” oraz słynną „Madonnę z Foligno”. Pierwszy obraz jest młodzieńczym dziełem artysty, ukazującym jeszcze mocny wpływ Perugino; ale nawet na nim można już dostrzec załóżki nowego stylu, zwłaszcza gdy chodzi o przedstawianie postaci w sposób bardzo dynamiczny i ekspresję twarzy. „Madonna z Foligno” powstała kilka lat później i została namalowana na desce dla rzymskiego kościoła S. Maria in Aracoeli, na zamówienie Zygmunta Contiego, sekretarza papieża Juliusza II, jako podziękowanie dla Matki Bożej za uratowanie jego domu w Foligno, w który uderzył piorun. Mistrz nawiązał do tego wydarzenia, ukazując w tle Madonny gęste chmury, padający deszcz i błysk pioruna.

„Przemienienie Pańskie”, postrzegane od początku jako arcydzieło, stało się źródłem inspiracji dla innych artystów, którzy, zauroczeni jego pięknem, zapragnęli przedstawić dwie biblijne sceny w niemal identyczny sposób jak to uczynił Santi. W samym Watykanie, w Auli Błogosławieństw, w której Ojciec Święty Jan Paweł II spotykał się często z pielgrzymami na sobotniej wieczornej modlitwie różańcowej, znajduje się niemal „identyczny” obraz o tych samych rozmiarach, a w bazylice św. Piotra jest wspomniana już replika mozaikowa. Może trochę mniej znane są imitacje, które do dzisiaj możemy podziwiać w kościele Przemienienia Pańskiego na rzymskim *laticulum* oraz – już poza Rzymem – w uroczym umbryjskim Spoleto.

Pozostaje mi jedynie zachęcić wszystkich rodaków przyjeżdżających do Rzymu do zwiedzenia Muzeów Watykańskich, idąc „śladami” Rafaela – tego, którego bała się wielka matka natura...

Autor jest filologiem klasycznym i patrologiem, doktorem habilitowanym, szefem sekcji łacińskiej Sekretariatu Stanu

Rafał pracował nad „Przemienieniem Pańskim” w ostatnich latach swojego krótkiego życia.

Kazimierz Dadak

Nowelizacja polskiego kodeksu postępowania administracyjnego wywoła międzynarodowe reperkusje, szczególnie w Izraelu i w USA. Niemniej protesty i naciski ze strony USA mają charakter ograniczony.

kańskie. Aby zrozumieć istotę sprawy, trzeba przyrzeć się sytuacji politycznej w Izraelu i w USA.

IZRAELSKI I AMERYKAŃSKI KONTEKST

Od dziesięcioleci w obu krajach Polska występowała w roli chłopca do bicia. Przez długie lata w USA w telewizji i innych mediach posługiwano się „Polish jokes”, ordynarnymi dowcipami, w których główną rolę odgrywali Polacy. I nie tylko Izrael Katz twierdził, że Polacy wysysają antysemityzm z mlekiem matki. W szerszym kontekście niesłychaną szkodę przyniósł naszej reputacji powtarzany zwrot „polskie obozy koncentracyjne”. Stąd też minister Jair Lapid miał ułatwione zadanie.

Sytuacja wewnętrzna w Izraelu wręcz wy magała takiego postępków, bo będący u władzy rząd Neftalego Bennetta posiada za ledwie jednomandatową przewagę w Knesecie

spogląda na państwo Izrael z mieszanymi uczuciami. Z jednej strony popiera swych współbraci w Izraelu, ale z drugiej dzieli ją od nich ideologiczna przepaść. Większość środowisk żydowskich w USA nie chce mieć nic wspólnego z prawicową i nacjonalistyczną partią Likud, a tym bardziej z będącym jeszcze bardziej na prawo obecnym premierem Bennettem. Amerykańscy poplecznicy Netanjahu i Bennetta wspierają Partię Republikańską i to właśnie ta formacja najmocniej broni izraelskich interesów. Podczas ubiegłorocznej kampanii wyborczej państwo Sheldon (niedawno zmarły) i Miriam Adelson, niestrudzeni orędownicy interesów izraelskich, wpłacili rekordową sumę, ponad 172 mln USD, na kampanie wyborcze republikanów!

W Partii Demokratycznej jest też bardzo silne skrzydło lewackie. Dla tych polityków i ich niemałego elektoratu rządzony przez nacjonalistyczną prawicę Izrael nie stanowi

Burza w szklance wody

List dwunastu senatorów skierowany do prezydenta Dudy, wzywający do zawetowania zmiany, trudno jest porównać z tym, co miało miejsce po uchwaleniu przez Sejm nowelizacji ustawy o IPN w 2018 r. Zawiera on nawet korzystne z polskiego punktu widzenia stwierdzenie, że Polska nie powinna być „obarczona odpowiedzialnością za zbrodnie dokonane przez nazistów i komunistów”. Fakt, że list kończy się uprzejmym zaproszeniem do dialogu, napawa optymizmem.

Fakt, że sprawą zajmuje się pani Cherrie Daniels, specjalny wysłannik ds. Holocaustu, czyli osoba poniżej szczebla wiceministra, też jest dużo mówiący. Sama pani Daniels oczekuje, że Polska spełni minimum w postaci skreślenia postanowienia, że ustawa obejmuje także postępowania, które już są w toku. To „żądanie” należy spełnić nie tylko dlatego, żeby mieć święty spokój, ale też dlatego, że w obecnej postaci ustawa łamie podstawową zasadę prawną: prawo nie działa wstecz.

W przeciwieństwie do ustawy o IPN nowelizacja KPA nie jest bublek prawnym. Nie stawia też żadnych przeszkód w dochodzeniu praw do odzyskania mienia zrabowanego przez Niemcy i narzucony Polsce reżim komunistyczny – wbrew temu, co implikowały źródła izraelskie i amery-

(60:59, jeden poseł z listy arabskiej wstrzymuje się od głosu). Co więcej, rząd ten został sformowany dzięki poparciu posłów z ramienia izraelskich Arabów. Mansour

**Wyplata
odszkodowań
przez Polskę miała
stanować pierwszy
krok do uzyskania
„zadośćuczynienia”
od innych krajów.**

Abbas jest pierwszym w historii Izraela wicepremierem Palestyńczykiem. Podczas ostatnich wyborów Bennett i Netanjahu stoczyli morderczą walkę o głosy żydowskich nacjonalistów i obecny sojusz z Arabami postawił Bennetta w niewygodnej sytuacji. Jego rząd jest pod nieustannym ostrzałem opozycji i z tego powodu Lapid i Bennett muszą trzymać twardy kurs, na każdym kroku wykazywać, że zaciekle bronią interesów Żydów.

Z kolei w USA istnieje niesłychanie mocne lobby proizraelskie i jest nie do pomyślenia, żeby rząd USA nie stanął przynajmniej werbalnie w obronie interesów swego sojusznika, bez względu na zasadność izraelskich roszczeń. Niemniej amerykańskie protesty mają raczej ograniczony charakter. Trudno mieć wątpliwości, że poprzednia administracja działałaby dużo bardziej energicznie.

ELEKTORAT DEMOKRATÓW

Tu dochodzimy do nadzwyczaj istotnej kwestii: zdecydowana większość Żydów w USA wyznaje poglądy lewicowe i głosuje na Partię Demokratyczną. Z tego powodu

obiektem adoracji, raczej wprost przeciwnie. Stąd też na przykład senator Bernie Sanders, mimo swego żydowskiego pochodzenia, piętnuje sprzedaż amerykańskiej broni do Izraela i domagał się niezwłocznego zaprzestania ostatniego konfliktu pomiędzy Izraelem i Hamasem. Inny wielki dobroczyńca Partii Demokratycznej i promotor skrajnie lewicowych idei, George Soros, nie jest mile widziany w Izraelu.

Rzeczywistość polityczna jest bardzo skomplikowana i nie ma nic wspólnego z jej czarno-białym postrzeganiem, tak powszechnym nad Wisłą. W wielu kwestiach Polsce jest po drodze z Partią Republikańską, ale w przypadku sporów polsko-izraelskich Partia Demokratyczna jest dla nas dużo dogodniejszym partnerem.

USTAWA 447

Deklaracja terezińska została podpisana w 2009 r., czyli w pierwszym roku prezydentury Baracka Obamy. Przez kolejne ponad siedem lat nic w sprawie żydowskiego mienia bezspadkowego się nie działo. Sprawa nabrała zupełnie innego wymiaru dopiero w czasach prezydentury Donalda Trumpa. Z deklaracji, czyli wyrażenia chęci zrobienia czegoś, zrobiono praktycznie zobowiązanie do zrobienia czegoś (zwrotu pożydowskiego mienia bezspadkowego) w drodze ustawy 447 (JUST – *Justice for Uncompensated Survivors*). Ustawa ta została uchwalona na przełomie lat 2017 i 2018, gdy republikanie kontrolowali obie izby Kongresu.

Ustawa ta zupełnie ignoruje to, że odszkodowania już zapłacili Niemcy, na mocy umowy pomiędzy USA i Polską z roku 1960 Amerykanie wzięli zaś na siebie obowiązek wypłacania odszkodowań. Ale, mówiąc nadzwyczaj elegancko, wątpliwość podstaw prawnych do płacenia przez Polskę odszkodowań nie miała tu żadnego znaczenia z dwóch powodów. Po pierwsze, Polska nie jest potentatem gospodarczym ani wojskowym. Po drugie, spora część naszych elit pragnie tylko świętego spokoju i jest skłonna wszystko zrobić, włącznie z płaceniem wielkich sum, byle tylko ten spokój mieć. Od trzech wieków ta część elity kieruje się hasłem „ratujmy to, co uratować się da, skoro wszystkiego uratować nie sposób”.

Od dalszych kłopotów uratowało Polskę kilka czynników. Po pierwsze, w listopadzie 2018 r. klęskę w wyborach do Kongresu ponieśli republikanie i do izby niższej dostali się skrajnie lewicowi politycy, także o mu-

dowskie. W czasach stalinowskich likwidowano wszelką „religijną propagandę”, włącznie z wyznaniem mojżeszowym, i państwo przejęło majątek żydowskich gmin wyznaniowych. Współudziału ZSRR w rozpętaniu II wojny światowej nie da się ukryć, zatem Rosji można przypisać współodpowiedzialność za Holocaust. Po tej katastrofie Sowietci zarekwirowali całe mienie pożydowskie na zagrabionych obszarach (kraje bałtyckie, wschodnie kresy Rzeczypospolitej, Mołdawia). Zatem Władimir Putin miał wszelkie powody do obaw, że w przyszłości i jemu zostanie wystawiony pokaźny rachunek. Wypłacenie odszkodowań przez Polskę miało (i ma) stanowić tylko pierwszy krok

zostało zaliczonych do *Untermensch* [podludzi – K.D.]. Ich kraje miały służyć jako przestrzeń życiowa dla nazistów, dostarczając im środki do dostatniego życia, podczas gdy Słowianie i inne narody miały być eks-terminowane lub obrócone w niewolników bez żadnych praw, kultury, świadomości historycznej i języka”. Jednym słowem, Putin praktycznie postawił znak równości pomiędzy Iosem, jaki z rąk niemieckich spotkał Żydów, z Iosem, jaki potem miał spotkać inne narody – i tym samym podważył wyjątkowość Shoah.

Pierwotnie wizyta Puti-

na w Izraelu miała trwać dwa dni, ale zaledwie tydzień wcześniej w Moskwie ogłoszono reorganizację rządu i wizyta została skrócona do jednego dnia. Spotkanie z premierem Netanjahu odbyło się rano, a po przemówieniu Putin niezwłocznie udał się do Betlejem, aby spotkać się z palestyńskim przywódcą Mahmudem Abbasem i zaskoczonym Żydom nie dał nawet sekundy na wyrażenie oburzenia.

Przemówienie Putina, w połączeniu z kryzysem rządowym w Izraelu i zbliżającymi się wyborami w USA, spowodowało zatrzymanie ofensywy dotyczącej odszkodowań za pożydowskie mienie bezdziedziczne. Natomiast administracja Bidena działa w dużo bardziej dyplomatyczny i profesjonalny sposób i nie jest skłonna ostro forsować bezzasadnych roszczeń.

WIZERUNKOWA PORAZKA

Zatem działania rządu izraelskiego w kwestii nowelizacji KPA i udzielone mu amerykańskie wsparcie ma cel propagandowy. Stronie izraelskiej chodzi o utrzymanie negatywnego wizerunku Polski w świecie. Niestety, działania te przyniosły oczekiwany przez naszych przeciwników skutek. Owszem, wypowiedź ministra Lapidą była nacechowana złą wolą i wykazała się głębokim brakiem znajomości rzeczy, ale takich argumentów nie wolno używać w oficjalnej wypowiedzi. Podobnie stwierdzenie, że tak długo, jak nasza partia jest przy władzy, nie będziemy płacić ani złotówki, szkodzi naszej sprawie.

Polska jest słabszą stroną w tym sporze i tylko na wskroś profesjonalne i merytoryczne stanowisko może przynieść nam pożytek. Natomiast wdawanie się w pyskowniki to jest woda na młyn naszych przeciwników, bo oni mają dostęp do światowych mediów i to oni kreują narrację.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Delegacja polska z min. Janem Józefem Kasparykiem w Yad Vashem

zulniańskich korzeniach. W tym układzie sił Ustawa 447 zapewne nie przesłababy w Kongresie jednogłośnie. Od kilku lat Izrael jest targany ciężkim kryzysem politycznym, żadne stronnictwo nie jest w stanie sformować stabilnego rządu. W ciągu ostatnich dwóch i pół roku czterokrotnie odbywały się tam wybory powszechne. Wreszcie, Deklaracja terezińska została podpisana także przez Rosję, a dla niej amerykańsko-izraelska interpretacja tego dokumentu stanowiła nie mniejsze zagrożenie niż dla nas.

GRA PUTINA

Żydzi byli przecież mordowani (pogromy) i zmuszani do emigracji jeszcze w czasach carskiej Rosji. W wyniku rewolucji bolszewickiej upaństwowiono bez odszkodowania także mienie ży-

na drodze do uzyskania „zadośćuczynienia” od innych krajów.

W styczniu 2020 r. mijała 75. rocznica wyzwolenia KL Auschwitz i z tej okazji w jerozolimskim Instytucie Yad Vashem została zorganizowana wielka międzynarodowa konferencja. Udział w niej zapowiedział Putin i wstępne sygnały wysyłane z Moskwy wskazywały, że rosyjski prezydent będzie bić się w piersi z powodu współudziału Rosjan w Holocauście. Owszem, takie sformułowanie w jego przemówieniu się znalazło, niemniej Putin bez ogródek podkreślił, że Zagłada to była zbrodnia ukartowana przez Niemcy. Co więcej, powiedział: „musimy pamiętać, że naziści zamierzali taki sam los zgotować wielu innym narodom. Rosjanie, Białorusini, Ukraińcy, Polacy [tak jest, wymienił nas – K.D.] i wiele innych narodów

Marek Jurek

Mniej niż kłopot

Na początku czerwca pisałem w tym miejscu o wywiadzie dla CNN, w którym Barack Obama zakwalifikował Polskę i Węgry jako państwa autorytarne, jedynie pozornie demokratyczne. Po tej wypowiedzi byłego prezydenta USA dobiegło z opozycji trochę triumfujących głosów na temat pogorszenia stosunków polsko-amerykańskich. Niektórzy komentatorzy wręcz twierdzili, że były prezydent USA mówi głośno to, co myśli obecny prezydent. Zastanawiające było jednak milczenie samych przywódców opozycji na temat „międzynarodowej izolacji Polski”.

Sprawa zachęciła mnie do tego, by sięgnąć do „Ziemi Obiecanej”, prezydenckich pamiętników Baracka Obamy, by zobaczyć, jak on sam patrzył na relacje USA i Polski w okresie swojej prezydentury, która w większości pokrywała się z rządami Komorowskiego-Tuska.

Przede wszystkim muszę zapewnić, że pamiętnik – jak każda dobra książka polityczna – jest naprawdę ciekawy. Instruktywny jest opis stosunków rosyjsko-amerykańskich w tym czasie, ale również samo spojrzenie amerykańskiego prezydenta na Rosję. „Władza potrafi demoralizować i budzić lęk – pisze Obama – a język służyć złej sprawie. Tendencje te nie dotyczą wyłącznie Sowietów czy komunistów (...) lecz nas wszystkich”. Komunizm w jego oczach nie był niczym szczególnym. Po jego załamaniu Rosję – według Obamy – wręcz zaczął w latach 90. trawić „prawicowy populizm”.

Nie bardzo rozumiałem, co eksprezydent miał na myśli. W każdym razie pisałem, że w Czeczenii Putin przeciwstawił „brutalnym terrorystycznym taktikom separatystów równie zawziętą przemoc wojskową”. Brutalna, ale jednak wojna z terroryzmem.

Postsowiecki system nie był więc dla Obamy żadną przeszkodą w uruchomieniu resetu stosunków amerykańsko-rosyjskich, „wznowieniu dialogu” dla „ochrony amerykańskich interesów”. Choć odrzucała go brutalność Putina, był przekonany, że rosyjskie pretensje do Ameryki (szczególnie o rozszerzenie NATO) wyrażają „autentyczne poczucie krzywdy”. A z wynikiem resetu dla USA był całkiem zadowolony: począwszy od zgody Rosji na udostępnienie przestrzeni powietrznej dla amerykańskiego transportu wojskowego do Afganistanu, aż po współpracę w zakresie hamowania zbrojeń nuklearnych Iranu. Tam się koncentrowały zasadnicze geostrategiczne interesy Ameryki.

W jego pamiętnikach – w których jest sporo miejsca dla Merkel i Sarkozy’ego, pojawia się również Juszczenko, Václav Klaus i Havel – Polska w zasadzie nie występuje. Jest jedynie przedmiotem relacji z Rosją, która nie życzyła sobie instalacji u nas tarczy antyrakietowej. Wśród bohaterów „Ziemi Obiecanej” trudno szukać Bronisława Komorowskiego i Donalda Tuska. W czasie ich rządów Polska po prostu „nie przeszkadzała” w relacjach mocarstw. Ale w Stanach Zjednoczonych nawet tego nie zauważono. Nie dziwi więc, że politycy ci zachowali milczenie, gdy ich mniej doświadczeni koledzy skwapliwie zaczęli opowiadać, jak bardzo Polska straciła w oczach byłego prezydenta USA. Niestety, patrząc przez soczewkę pamiętników Baracka Obamy – Polski tam w ogóle widać nie było.

Msza po chorwacku

Niedziela, godzina dziesiąta trzydzieści. W małym ponad tysiąc lat kościele św. Eufemii w chorwackim Rovinju rozpoczyna się Msza. Mimo otwartych okien i powiewów wiatru jest bardzo gorąco. Kobiety machają wachlarzami, maseczki na twarzach tylko wzmagają uczucie upału. Proboszcz, ks. Vilim Grbac, rozpoczyna liturgię. Ilu wśród obecnych jest Polaków?

Rovinjem, jest obowiązkiem każdego turysty. Kto ma dość siły, może za niewygórowaną opłatą wspiąć się na wieżę, wchodząc po wyszlizganych, wąskich drewnianych szczeblach. Nagrodą jest przepiękny widok na miasto i morze oraz pobliskie wyspy. Obowiązkiem jest też przejście do sarkofagu św. Eufemii, męczennicy z Chalcedonu. Za cesarza rzymskiego Dioklecjana została uwięziona i wydana

fot. Jeroen Komen, Wikipedia

Widok z lotu ptaka na Stare Miasto i kościół św. Eufemii

Pewno niewielu, choć po Mszy, podczas rozmowy w zakrystii, ks. Grbac przekonuje, że na Msze przychodzą. – Czasem przyjeżdżają tu całe grupy z księżmi, którzy odprawiają Msze po polsku – mówi.

Ale na co dzień Msze są odprawiane po chorwacku, choć są też i po włosku – na Istrii Włosi stanowią mniejszość narodową i wszystkie drogowskazy oraz nazwy ulic są dwujęzyczne. Chorwacki jest językiem południowosłowiańskim; jak ktoś mówi powoli, można wiele zrozumieć. Znaczna część liturgii będzie dla Polaka łatwa do pojęcia. Gorzej jest w przypadku czytań i Ewangelii, a gdy ks. Grbac mówi kazanie, można odnieść wrażenie, że posługuje się zupełnie nieznanym językiem.

Odwiedzenie kościoła św. Eufemii, górującego nad

na pożarcie dzikim zwierzętom. Losy i cuda związane ze świętą godne są oddzielnego opisu. Szkoda, że modlitwa do niej, znajdująca się na sporej tablicy przy wejściu do miejsca, w którym stoi sarkofag, jest jedynie po chorwacku.

– Może uda się spowodować, że nasza strona internetowa będzie miała polską wersję – zastanawia się towarzyszący ks. Grbacowi wikary. Zresztą, ta chorwacka – www.zuparovinj.hr – jest nieaktualna. Nowe informacje są na Facebooku, ale trudno je znaleźć. Szkoda – być może gdyby było inaczej, wśród wiernych obecnych na Mszy w kościele św. Eufemii byłoby więcej Polaków. A sądząc z rejestracji samochodów stojących na parkingach w Rovinju, jest ich tu naprawdę wielu.

Piotr Kościński

Wiarygodność owocem wierności

**ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski**

„To są moje wartości, a jeśli ci się nie podobają, mam dla ciebie inne...” – mawiał pewien komik. Czy ktoś taki może wzbudzać zaufanie? Jeśli ja-

kaś grupa w Kościele, chcąc dotrzeć do tych, którzy są daleko, broniłaby prawd sprzecznych z wiarą, to być może wydawałaby się bardziej życzliwa. Pewnie by o niej pisali, że „naprawdę jest blisko ludzi” oraz „ma nowoczesną i otwartą mentalność”. Jednak prędzej czy później straciłaby zaufanie tych, którzy szukają świadectwa wiary.

Świadectwo wymaga wierności głoszonym wartościom. W każdej instytucji, która chce być wiarygodna, panujący styl nie może odbiegać od głoszonej nauki. Dlatego w różnych organizacjach działy komunikacji kierują swój przekaz również wewnątrz, przypominając o inspirującej roli głoszonych wartości w tworzeniu kultury instytucji. Celem tego przekazu jest budzenie zdrowego pragnienia reformy, prowadzącego do zmian zgodnych z własną tożsamo-

ścią i misją. Nie chodzi o to, by przestać być tym, kim się jest, aby zyskać poklask publiczności.

Różne kryzysy są okazją do powrotu do korzeni, do odkuzienia powodów, dla których dana organizacja powstała. Pozwalają też uwolnić się od zbędnego balastu nabytego z czasem, od złych praktyk czy sposobów postępowania, które służyły przez pewien czas, ale których trzeba się pozbyć, jeśli nie pomagają w realizacji misji. Rozeznanie, co można, a czego nie można zmieniać, jest zadaniem wymagającym rozważli i odwagi. Granice, w których się trzeba poruszać, są wyznaczone przez to, kim jestem i jaka jest moja rola. Wytyczne te odnoszą się do każdej organizacji – również do inicjatyw wewnątrzkościelnych.

W przypadku Kościoła pamiętajmy, że nie musimy być wierni jakiejś instytucji, ale Osobie. Chrystus i Jego Kościół są nierozłączni, dlatego jesteśmy pewni, że w Kościele odnajdujemy Chrystusa. Ale każdy człowiek poszukuje skarbu wiary w Kościele w innym kontekście kulturowym, społecznym czy intelektualnym. Dlatego czasem, aby pozostać wiernym, konieczna jest zmiana akcesoriów. Wierność to nie bezruch, ale miłość w czasie.

i

Świadectwo wymaga wierności głoszonym wartościom.

Bez wyjątku

**Magdalena
Wołochowicz**

Zachwycił
mnie psalm
z ostatniej

niedzieli – Psalm 145. Dlaczego? Po raz kolejny zauważyłam, jak często powtarza się tam słowo „wszystko” oraz „wszystkich” i jakie potężne przesłanie to niesie ze sobą.

Bóg jest dobry i miłosierny dla wszystkich: „Pan jest dobry dla wszystkich i Jego miłosierdzie ogarnia wszystkie Jego dzieła” (Ps 145, 9). Nie ma wyjątków. Nikt nie jest wykluczony. Boża dobroć i miłosierdzie są absolutnie dla każdego! Bez względu na status społeczny, stan konta, pleć, kolor skóry czy aktualne zachowanie.

Bóg panuje przez wszystkie wieki i pokolenia:

„Królestwo Twoje królestwem wszystkich wieków, Twoje panowanie trwa przez wszystkie pokolenia” (Ps 145, 13a). Bóg jest Bogiem i królem od zawsze i na zawsze. Od początku świata, na wieki. Nigdy nie przestanie panować.

Bóg jest wierny we wszystkich swoich słowach: „Pan jest wierny we wszystkich swych słowach” (Ps 145, 13b). Cóż za niesamowite zapewnienie! Bóg wykona wszystko, co obiecał. Żadne Jego słowo nie zawiedzie! On jest absolutnie wierny!

Bóg jest święty we wszystkich swych dziełach: „We wszystkich swoich dziełach święty” (Ps 145, 13c). Święty, czyli doskonały, idealny, bez skazy, bez pomyłki. Każde Boże działanie jest doskonałe, dobre. Bóg nie popełnia błędów!

Bóg pomaga wszystkim: „Pan podtrzymuje wszystkich, którzy padają, i podnosi wszystkich zgnębionych” (Ps 145, 14). Bóg pomaga każdemu człowiekowi. Każdemu bez wyjątku! Jeśli upadamy, On nas podtrzyma, jeśli jesteśmy zgnębieni, On nas pocieszy.

Bóg nasyci wszystko: „Ty otwierasz swą rękę i wszystko, co żyje, nasycasz do woli” (Ps 145, 16).

Bóg oferuje nam życie w pełni, obiecuje nasycić. Co to znaczy „do woli”? To znaczy tyle, ile tylko chcemy! Chcemy dużo – dostaniemy dużo, chcemy mało i tylko na to się otwieramy – dostaniemy mało.

Bóg jest sprawiedliwy i łaskawy na wszystkich drogach: „Pan jest sprawiedliwy na wszystkich swych drogach i łaskawy we wszystkich swoich

dziełach” (Ps 145, 17). Bóg jest jednocześnie sprawiedliwy i łaskawy. Zawsze! Sprawiedliwość wymaga zapłaty za nasze grzechy, dlatego w ogromnej łasce posłał Jezusa, by nas wykupił.

Bóg jest blisko wszystkich Go wzywających: „Pan jest blisko wszystkich, którzy

Każde Boże działanie jest doskonałe, dobre. Bóg nie popełnia błędów!

Go wzywają, wszystkich wzywających Go szczerze” (Ps 145, 18). Jeśli tylko szczerze Go wzywamy, Bóg jest blisko nas i nigdy nas nie zostawi!

Bóg strzeże wszystkich, którzy Go kochają: „Pan strzeże wszystkich, którzy Go miłują” (Ps 145, 20a). Kochasz Boga? – Masz Bożą ochronę! O tym pisałam parę tygodni temu.

Czyż te wszystkie zapewnienia nie są niesamowite? Są dla każdego z nas – dla wszystkich!

i

Życie po życiu

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Moja bliska przyjaciółka przeżyła stan śmierci klinicznej. Jest tym wszystkim bardzo podekscytowana, jakby była przez chwilę w niebie. Nie mówię jej za dużo o swoich wątpliwościach, bo przyjaciółka jest poważnie chora i nie chcę odbierać jej nadziei. Mocno wątpię jednak, czy przeżycie tej śmierci, wyjście z ciała i zobaczenie jasności jest dowodem istnienia nieba i Boga. Może to być jedynie początek procesu zwanego umieraniem. Jestem ciekawa Księdza zdania.

Doniesienia typu „życie po życiu” są na pewno frapujące. W ogromnej większości zadziwiają podobieństwami. Znajdziemy w owych opisach: opuszczenie ciała, oglądanie z zewnątrz swojej śmierci, tunel przejścia, spotkanie świetlistej postaci, doświadczenie intensywnej radości i pokoju, a potem przykre wracanie do swojego ciała. Wspomnianych wizji w tzw. śmierci klinicznej doświadczają i osoby wierzące, i ateści.

Charakterystyczny i interesujący jest fakt, że wszyscy „wracający” mają problem ze znalezieniem pojęć na opisanie swoich doświadczeń. Tradycyjne kategorie przestrzeni i czasu uznają za mało przydatne. Niekiedy „wracający” potrafią przytoczyć szczegóły dotyczące akcji

reanimacyjnej, kiedy byli nieświadomi. Zdarza się, że rozpoznają reanimujących czy operujących lekarzy, których fizycznie nie mieli szansy zobaczyć, skoro byli nieprzytomni.

Opisywane zjawiska, mimo swojej spektakularności, mają małą wartość dowodową. Sytuacja śmierci klinicznej jest darem głównie dla tych osób, które jej doświadczyły. Nie bywa natomiast argumentem do przekonywania innych. Jak autorka listu zauważyła, ekscytacja przyjaciółki rodzi w niej ambiwalentne odczucia. Tego rodzaju przeżycia, prywatne objawienia, sny, doświadczenia mistyczne są przeznaczone dla poszczególnych osób na określony czas ich życia. Mogą mieć powszechne, „misyjne” znaczenie, kiedy ktoś pod wpływem nadzwyczajnego doświadczenia przemieni całe swoje życie. Inaczej opowiadający o swoim przeżyciu bywa jedynie bacznie obserwowany i krytycznie oceniany przez innych.

Opowiadania o wyjściu z ciała są trudne do wyjaśnienia. Próbuje tego psychiatrzy i psycholodzy. Śmierć kliniczną tłumaczy się przez porównanie do stanów narkotycznych. Podaje się jednak w wątpliwość, czy to właśnie dusza opuszcza ciało. Psychoanalitycy wskazują na zbieżność doświadczeń okołoporodowych ze wspomnieniami po śmierci klinicznej.

Generalnie uznaje się, że doświadczenie śmierci klinicznej to dopiero „przedsionek śmierci”, a nie śmierć. I że potrzebujemy Jezusa jako przewodnika.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Pocztówka z PRL-u

Teresa Bochwic, dziennikarka i publicystka, działaczka opozycyjna w PRL-u, niezwykle barwnym językiem przywołuje klimat sprzed lat. „Brylant. Opowiadania prawdziwe” to dziewiętnaście historii z okresu PRL-u, pierwszej Solidarności i Polski po transformacji ustrojowej. „Latem 1963 roku właściwie nic się nie działo w polityce. Matka już dawno wyszła z więzienia, dokąd trafiła na dziesięć miesięcy za próbne tłumaczenia «na zlecenie Giedroycia» dostępnej w polskich bibliotekach uniwersyteckich politologicznej książki Feliksa Grossa” – opisuje. „Trochę półzartem trochę z lękiem mówiło się, że «ściany mają uszy», wymownie przesuwając po nich wzrokiem, ściszało głos, unikało wymieniania nazwisk szczególnie politycz-

nych. Wysyłało się listy za granicę w dwóch kopertach – zewnątrz, zgodnie z instrukcją Radia Europa, na nikomu nieznanym, jak się здавало adres, a właściwy list był wewnątrz, zapakowany w drugą”.

Dla pokolenia ludzi dojrzałych jest to przypomnienie rzeczywistości, jakiej doświadczali, a dla młodszych – smakowanie świata, jakiego nigdy nie znali. Dzięki stylowi pisarstwu autorki opowiadania czyta się z dużą przyjemnością. Książka ukazała się w serii Kolekcja Literacka./is

Teresa Bochwic
„Brylant. Opowiadania prawdziwe”
Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
Warszawa 2020

Najlepszy Opiekun

Ogłoszony przez Ojca Świętego Franciszka Rok Świętego Józefa pomaga nam odkryć na nowo tę postać. Opiekun Świętej Rodziny jest niezwykle orędownikiem. Wielu świętych i błogosławionych uciekało się do niego, jak św. Franciszek Salezy, św. Augustyn, św. Bernard z Clairvaux czy św. Stanisław Papczyński. Przypomina nam o tym w książce „Konsekracja św. Józefowi” ks. Donald H. Calloway, marianin, wielki czciciel św. Józefa. W maju 2019 r. napisał do papieża Franciszka list z propozycją ogłoszenia w Kościele Roku św. Józefa. Ks. Calloway stworzył trzydziestodniowy program zawierzenia się Opiekunowi Zbawiciela, który formą

nawiązuje do słynnego aktu ofiarowania się Jezusowi przez Maryję według św. Ludwika Marii Grignion de Montfort. Książka pomaga przygotować się do takiego ofiarowania, uważanego za potężną broń w walce duchowej. Skuteczność opieki św. Józefa potwierdzają tysiące świadectw. Książka zawiera też modlitwy błogosławionych i świętych zanoszone do Józefa. „Jeśli chcesz być blisko Chrystusa, znów dziś powtarzamy: «Idź do Józefa!»” – zachęcał papież Pius XII./is

„Konsekracja św. Józefowi”.
ks. Donald H. Calloway
tłumaczenie: Małgorzata Samborska
Wydawnictwo Esprit
Kraków 2021

Fronton kościoła

Znak opatrzności

tekst i zdjęcia
Petryk Lubryczyński

31 lipca bp Romuald Kamiński poświęcił kościół Matki Bożej Loretਾਂskiej w Loreto, które jest miejscem kultu maryjnego od ponad 90 lat.

W homilii bp Kamiński powiedział, że poświęcenie świątyni na pierwszy rzut oka wygląda na zwieńczenie wielkiej sprawy, tymczasem to dopiero początek. – Chrystus uczy nas, co jest pragnieniem Ojca: „Świętymi bądźcie, bo i Ja jestem Święty”. Tę wymagamy od tego kościoła i wszystkich, którzy się tutaj gromadzą. Mamy z niego wychodzić posileni, mądrzejsi; po to jest konfesjonał, słuchanie Słowa Bożego – nauczał ordynariusz warszawsko-praski.

Specjalnie dla czytelników tygodnika „Idziemy” bp Kamiński podzielił się refleksją, czym dla niego jest poświęcenie świątyni. – Loreto znam prawie od 40 lat, byłem świadkiem jego rozwoju, wiele razy uczestniczyłem tu w większych oraz mniejszych uroczystościach. To, co się dokonało dzięki budowie tej świątyni, jest znakiem szczególnej opatrności Bożej. To miejsce ma znaczenie dla Kościoła warszawskiego i całego Mazowsza – stwierdził.

W 1928 r. założyciel Zgromadzenia Sióstr Loretańek, bł. ks. Ignacy Kłopotowski, zakupił majątki Zenówka i Osówka nieopodal Wyszkowa, nadając im nową nazwę: „Loreto”. Następnie sprowadził na ten teren, o powierzchni 120 hektarów, siostry z założonego przez siebie w 1920 r. Zgromadzenia Sióstr

Matki Bożej Loretਾਂskiej. Pierwowzorem dla „Polskiego Loreto” było włoskie sanktuarium Santa Casa (Świętego Domku) w Loreto, gdzie od XV w. trwa kult maryjny.

W okresie powojennym, ze względu na sporą liczbę pielgrzymów, siostry rozpoczęły budowę dużej kaplicy. W 1960 r. została w niej odprawiona pierwsza Msza święta.

Prymas Polski Józef Glemp w Roku Maryjnym 1986/1987 nadał kaplicy rangę sanktuarium maryjnego, natomiast bp Kazimierz Romanuk w 1999 r. wydał dekret ustanawiający sanktuarium ku czci Matki Bożej Loretਾਂskiej.

Idea budowy nowego kościoła w Loreto była odpowiedzią na zwiększający się ruch pielgrzymkowy. Przełomem był 7 września 2008 r., kiedy to abp Henryk Hoser SAC ukoronował cudowną figurę Pani Loretਾਂskiej. Podczas koronacji kard. Józef Glemp zwrócił się do zebranych sióstr i gości z apelem o podjęcie konkretnych starań prowadzących do zbudowania świątyni, która odpowiadałaby potrzebom pątników.

Po kilku latach pojawili się ofiarodawcy, którzy wyszli z propozycją wybudowania kościoła w Loreto, przeznaczając na ten cel własne środki finansowe. W Roku Wiary 2012/2013, gdy w diecezji warszawsko-praskiej trwała peregrynacja kopii cudownej figury Matki Bożej Loretਾਂskiej, rozpoczęła się budowa świątyni ku Jej czci. Abp Hoser 7 września 2015 r. pobłogosławił i wmurował kamień węgielny pod nową świątynię, a w 2018 r. pierwszą Mszę świętą w kościele odprawił bp Kamiński.

– Zaprojektowana przez Tomasza Kulsa świątynia nawiązuje stylem do bazylik włoskich, szczególnie św. Franciszka, św. Klary w Asyżu i klasztoru benedyktynów na Monte Cassino – mówi s. Wioletta Ostrowska CSL. Ołtarz zdobi płaskorzeźba przedstawiająca ostatnią wieczerzę, wykonana przez Piotra Zambrzyckiego. Nad frontonem drzwi wejściowych znajduje się mozaika „Zwiastowanie Pańskie”, którą zrealizowała pracownia Janu-

sza Sobczyka. W nawie bocznej umieszczone są relikwie założyciela loretańek. – Ks. Ignacy był wyjątkowym czcicielem Pani Loretਾਂskiej. Sam został uzdrowiony za Jej wstawiennictwem, gdy groziła mu amputacja nogi – przypomina loretańska. W Loreto wiele osób doznaje łask uzdrowienia fizycznego i duchowego. S. Wioletta opowiada, że zna świadectwa bezdzietnych małżeństw, które wyjednały sobie dar potomstwa, oraz bezrobotnych znajdujących dobrą pracę. – Wielu małżonków, którym groziło rozstanie, po modlitwie

w Loreto pojednało się przez wstawiennictwo bł. Ignacego Kłopotowskiego i Matki Bożej Loretਾਂskiej – zapewnia.

W każdy pierwszy czwartek miesiąca w nowej świątyni celebrowane są Msze święte za wstawiennictwem bł. Ignacego Kłopotowskiego, jak przyjęło się mówić – patrona od kłopotów. Czciiele ks. Ignacego składają osobiste intencje drogą elektroniczną i w formie papierowej. Podczas Mszy świętych o. Jerzy Grzanka SSCC przybliży duchowość ks. Kłopotowskiego. Po Eucharystii jest czas na nabożeństwo ku czci błogosławionego i odbywa się procesja z relikwiami wokół kościoła, która kończy się indywidualnym błogosławieństwem sakramentaliami. Od tego roku odbywają się także wieczory fatimskie. Zaczynają się Mszą świętą, każdego 13. dnia miesiąca, od maja do października. Po Eucharystii odmawiany jest różaniec fatimski w plenerze. Wierni idą po leśnych ścieżkach różańcowych w procesji z figurą Matki Bożej.

Ponadto raz w miesiącu organizowane są Msze święte w intencji wszystkich członków Rodziny Loretਾਂskiej. Wspólnotę tworzy ok. 4 tys. osób, zarówno duchownych, jak i świeckich, które chcą składać duchowe ofiary Matce Bożej, modląc się m.in. w intencji diecezji warszawsko-praskiej i diecezjalnych duszpasterzy. W zamian otrzymują przywilej korzystania z łask wypraszanych w modlitwie przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretਾਂskiej.

Pokropienie ołtarza

Sanktuarium Matki Bożej Loretਾਂskiej
Loreto 1, 07-202 Wyszków
tel. 29 741 17 87
www.loretto.pl

W SKRÓCIE

■ **Obchody Cudu nad Wisłą w diecezji praskiej.** Z racji obchodów rocznicy Cudu nad Wisłą w diecezji warszawsko-praskiej w konkatedrze MB Zwycięskiej przy ul. Grochowskiej 365 15 sierpnia o godz. 18.00 zostanie odprawiona Msza święta pod przewodnictwem bp. Romualda Kamińskiego, z udziałem kapituły konkatedralnej. Homilię wygłosi bp Jacek Grzybowski. O godz. 9.30 przewidziana jest uroczysta Msza święta na terenie sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie, celebrowana przez bp. Romualda Kamińskiego, a o godz. 17.00 – Msza święta na cmentarzu poległych 1920 r. w Radzyminie, pod przewodnictwem bp. Jacka Grzybowskiego. Szczegółowy program obchodów rocznicy Cudu nad Wisłą zamieszczamy na s. 29.

■ **Eucharystia dla pątników.** Bp Romuald Kamiński 16 sierpnia o godz. 6.00 w konkatedrze MB Zwycięskiej będzie przewodniczyć Mszy świętej na rozpoczęcie XXXVIII Praskiej Pieszej Pielgrzymki Pomocników Maryi Matki Kościoła.

■ **Krzyż Katyński.** Mija 40. rocznica od czasu, gdy Stefan Melak z braćmi, pod opieką ks. Wacława Karłowicza, ustawili potajemnie na Powązkach Wojskowych zrobiony przez nich Krzyż Katyński. Andrzej Melak 31 lipca i 1 sierpnia przy obecnym krzyżu opowiadał historię zmagania o upamiętnienie zamordowanych w Katyniu Polaków.

■ **Powstanie tablica pamięci.** 29-letnia Teresa Zofia Bagińska, 39-letnia Ancilla Wanda Ostojka-Chodkowska, 28-letnia Dolores Maria Deymer i 23-letnia postulanka Jadwiga Frankowska ze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego były jednymi z pierwszych osób i pierwszymi zakonnicami, które oddały życie w powstaniu warszawskim, służąc rannym. Tablica upamiętniająca ich heroizm zostanie w połowie sierpnia wmurowana w ścianę klasztoru sióstr urszulanek przy ul. Wiślanej w warszawskim Powiślu. Jest to efekt współpracy Zgromadzenia, Towarzystwa Przyjaciół Warszawy – Oddziału Powiśle oraz IPN.

■ **Organy archikatedry.** W bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście w Warszawie, ul. Świętojańska 8, odbędzie się kolejny koncert w ramach 28. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej Organy Archikatedry. 15 sierpnia o godz. 16.00 wystąpi Fredric Albertson ze Szwecji. W programie: J.S. Bach – Pièce d'Orgue, J. Alain – Variations sur un thème de Clément Jannequin, Le jardin suspendu, Ch.-M. Widor – Symphonie VI in G minor, op. 42/2. Patronat medialny nad wydarzeniem objął tygodnik „Idziemy”.

fol. www.facebook.com/Towarzystwo-Miłośników-Polskiej-Tradycji-i-Kultury

WALCZĄCA PRAGA '44

Pod takim hasłem 1 sierpnia odbyły się obchody rocznicy wybuchu powstania warszawskiego zorganizowane przy Dworcu Wschodnim przez Towarzystwo Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury, Grupę Historyczno-Edukacyjną „Szare Szeregi” oraz war-

szawski oddział IPN. Prażanie mogli oglądać inscenizację ataku na dworzec, zobaczyć, jak wyglądało życie codzienne w okupowanej stolicy i działania powstańcze po obydwu stronach Wisły, a także wysłuchać koncertu. Wydarzeniu patronował tygodnik „Idziemy”.

fol. PAP/Radek Pietruszka

IZBA PAMIĘCI

Pod budowę Izby Pamięci w Parku Powstańców Warszawy przy Cmentarzu Powstańców na Woli w Warszawie 29 lipca wmurowano kamień węgielny. Na fot. Wanda Traczyk-Stawska, uczestniczka powstania warszawskie-

go, przewodnicząca Społecznego Komitetu ds. Cmentarza Powstańców Warszawy i inicjatorka budowy Izby Pamięci, która ma być poświęcona powstańcom, cywilom i wszystkim poległym mieszkańcom Warszawy.

POWSTAŃCZY MURAL

Przy parafii św. Barbary w Śródmieściu, u zbiegu ulic Nowogrodzkiej i Emilii Plater, powstał powstańczy mural. Odsłonięty został 1 sierpnia po Mszy świętej w intencji Batalionu AK „Zaremba-Piorun”,

który walczył na terenie parafii. Odbyło się też spotkanie z powstańcami z tego batalionu. Mural powstał przy współpracy z Fundacją Pamięci o Bohaterach Powstania Warszawskiego.

fol. facebook.com/ArchidiecezjaWarszawska

PRZY GROBIE MĘCZENNIKA

Tradycyjnie 1 sierpnia – w kolejną rocznicę wybuchu powstania warszawskiego – łodzianie zgromadzili się przy grobie pierwszego męczennika powstania, łódzkiego duchownego – sługi Bożego ks. Tadeusza Burzyńskiego. Mieszkańcy Łodzi wzięli udział we Mszy świętej w intencji ojczyzny i modlili się przy grobie sługi Bożego, prosząc o jego rychłą beatyfikację. Ks. Tadeusz Burzyński zginął w pierwszych godzinach powstania warszawskiego, niosąc Komunię świętą do umierających powstańców. **/xpk**

foto. ks. Paweł Kłys

MARSZ GŁODOWY

foto. ks. Paweł Kłys

W tym roku mija 40. rocznica największego w Polsce marszu głodowego, który przeszedł łódzką ul. Piotrkowską 30 lipca 1981 r. Uczestniczyły w nim głównie kobiety, protestujące przeciwko nieudolności ówczesnej władzy i systemu gospodarczego. Marsz głodowy był największym zorganizowanym protestem w PRL po sierpniu 1980 r. Jego organizatorem był Zarząd Regionalny NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Z tej okazji na łódzkim deptaku przygotowano wystawę plenerową przypominającą to ważne dla wszystkich łodzian wydarzenie. **/xpk**

W SKRÓCIE

■ **Spór o furgonetki pro-life.** Prokuratura Okręgowa w Warszawie skierowała do wojewody mazowieckiego wniosek o stwierdzenie nieważności uchwały Rady m.st. Warszawy, zgodnie z którą po stołecznych ulicach nie mogą jeździć furgonetki z treściami pro-life. Zdaniem prokuratury uchwała jest sprzeczna z prawem i narusza wolności wskazane w Konstytucji RP, m.in. swobodę przemieszczania się oraz wyrażania poglądów.

■ **Legionowski festiwal.** W kolejnym koncercie w ramach XVI Legionowskiego Festiwalu Muzyki Kameralnej i Organowej 15 sierpnia o godz. 16.30 w kościele św. Ducha, ul. ks. J. Schabowskiego 2, wystąpią Tytus Wojnowicz (obój), Jan Bokszczanin (organy). Patronat medialny nad festiwalem objął tygodnik „Idziemy”.

■ **Nowa wystawa.** Muzeum Historii Żydów Polskich Polin w Warszawie zorganizowało plenerową wystawę „Pełno ich nigdzie. Przywracanie pamięci o polskich Żydach w przestrzeni miejskiej”. Wystawa za pomocą ponad 30 murali z różnych miejsc Polski opowiada o wybranych wątkach historii polskich Żydów. Ekspozycję będzie można zobaczyć w Warszawie na bulwarze im. Jana Karłowicza od 2 do 25 sierpnia.

REKLAMA

"Czas to miłość"
 ks. Michał Dziedzic i Weronika Ostrowska
 poniedziałek-piątek, godz. 6.20, 12.45 i 18.45
 sobota, godz. 8.15 i 12.45

"Czas to miłość. Prymas Wyszyński oczami świadków"
 Randa Ombach i Leszek Rysak
 poniedziałek - piątek, godz. 13.30 i 18.45
 sobota, godz. 7.45, 13.30 i 18.30
 niedziela, godz. 7.15, 13.30

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

Pielgrzymka do Ostrówka

300 osób wzięło udział w XIII Pieszej Pielgrzymce z Warszawy do Ostrówka, której przyświecało hasło „Idźcie do Józefa”.

Pielgrzymi wyruszyli po Mszy świętej odprawionej w sobotę 31 lipca o godz. 21 w sanktuarium św. Faustyny przy ul. Żytnej. Nieśli dwie figury św. Józefa. W drodze modlili się za chorego abp. Henryka Hosera SAC.

Ze względu na pandemię 37-kilometrową trasę pokonywali bez noclegu, szli nocą i w ciągu dnia. W Ostrówku o godz. 15 Mszy świętej przewodniczył bp Romuald Kamiński.

– Nie jesteśmy w stanie, dopóki jesteśmy tu na ziemi, widzieć owoców pielgrzymowania, bo są one nieogarnione. Pielgrzymowanie jest tworzeniem wspólnoty ludzi bliskich sobie, podejmowaniem w modlitwie bardzo wielu ważnych spraw. Zawsze jednak ze świadomością, że modlimy się o coraz większą chwałę Bożą i pożytek zbawienny dla innych, bo w każdej intencji, którą się podejmuje, ostatecznie o to chodzi – mówił w homilii bp Kamiński.

Ordynariusz warszawsko-praski przypomniał także istotę poznawania Ewangelii i życia Bożym Słowem w codzienności. – Kiedy człowiek

fol. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

dobrze nie zrozumie Ewangelii, to chociaż podoba mu się chrześcijaństwo, nigdy nie będzie mówił o Ewangelii. Zachwyca się świętami, czasami liturgią, zwyczajami, pięknymi świątyniami czy kultu-

rą wyrosłą na Ewangelii – ale to nie jest Chrystus. Kiedy zabraknie mu takiej zewnętrznej oprawy, zostaje pustka. Poznał Jezusa, ale nie osiągnął chrześcijańskiego fundamentu. [...] Jednym z większych problemów dzisiejszego świata są miliony ludzi budujących swoje życie bez fundamentu – przypominał kaznodzieja.

Podczas Mszy świętej poświęcone zostały dwa obrazy: Matki Bożej Ostrobramskiej – Matki Miłosierdzia oraz św. Faustyny Heleny Kowalskiej, które zawisły w kaplicy domu św. s. Faustyny w Ostrówku.

W Ostrówku Helena Kowalska, jeszcze jako osoba świecka, pracowała w latach 1924-1925 jako pomoc domowa w rodzinie Lipszyców.

fol. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

Zawierzenie w Niepokalanowie

W Niepokalanowie od 6 do 22 sierpnia odbywa się już po raz piąty Wielkie Zawierzenie Niepokalanemu Sercu Maryi. Jest to akcja duchowego oddania Niepokalanej wszelkich spraw osobistego i społecznego życia.

– Przez siedemnaście dni sierpnia pragniemy stworzyć duchową przestrzeń całkowitego i bezwarunkowego oddania siebie i wszelkich spraw Maryi. Przez pierwsze dziewięć dni będą polecane Matce Bożej różne dziedziny życia, indywidualnie i przez różne instytucje. Można wziąć udział we wszystkich lub kilku dniach Wielkiego Zawierzenia – zachęcają franciszkanie z Niepokalanowa.

Centralnym punktem Zawierzenia będą uroczystości: św. Maksymiliana (w sobotę 14 sierpnia) i Wniebowzięcia NMP (w niedzielę 15 sierpnia).

W tym roku przypada 80. rocznica męczeńskiej śmierci św. Maksymiliana. Zaproszony został o. prof. Zdzisław Kijas, wykładowca i postulator generalny Zakonu Franciszkanów Konwentualnych, który 14 sierpnia w kaplicy św. Maksymiliana po Koronce do miłosierdzia Bożego ogłosi konferencję „Tylko miłość jest twórcza – aktualność przesłania św. Maksymiliana”, a kazania będzie głosił w tym dniu na Mszy św. o godz. 11 i 18. Uroczystości 14 sierpnia o godz. 12.00 uświetni występ zespołu Mazowsze w bazylice.

Tradycyjnie 14 sierpnia odbędzie się nabożeństwo „Transitus św. Maksymiliana”, upamiętniające jego śmierć. Wieczorem, po Mszy św. o godz. 18.00, swoim powrotem do Boga podzieli się Marta Przybyła – autorka książki „I dam wam serce nowe”. W nocy z 14 na 15 sierpnia w bazylice odbędzie się

comiesięczne czuwanie Nocnej Pielgrzymki Pokutnej.

W uroczystość Wniebowzięcia NMP, 15 sierpnia, na wszystkich Mszach św. ponowione będzie oddanie się Niepokalanej. Główną Mszę św. o godz. 13.00 przy ołtarzu polowym będzie celebrować kard. Kazimierz Nycz. Przed Mszą św. od godz. 11.00 na placu za bazyliką będzie można wysłuchać poświęconej zawierzeniu Maryi konferencji Grzegorza Kasjaniuka „Przesłanie Maryi do Polaków w Gietrzwałdzie” oraz świadectwa Marty Przybyły i innych osób. Tradycyjnie o godz. 15.00 wokół bazyliki zostanie odprawione nabożeństwo Drózek Matki Bożej.

Szczegółowy program zawierzenia znajduje się na stronie niepokalanow.pl/sanktuarium/wielkie-zawierzenie.

Nocleg i posiłki można zamawiać indywidualnie w Domu Rekolekcyjnym św. Teresy (e-mail: dom.pielgrzyma@niepokalanow.pl, tel. 46 864 21 61).

Obchody 101. rocznicy Bitwy Warszawskiej

fot. arch. Tygodnika „Idziemy”

WOŁOMIN

13 sierpnia

- godz. 18.00: Msza święta w kościele Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. Kościelnej 54 w Wołominie w intencji poległych w Bitwie Warszawskiej 1920.
- Po Mszy świętej, o godz. 19.00, uroczysty koncert „W hołdzie Bohaterom 1920 roku”.

14 sierpnia

- godz. 12.00-17.00: piknik wojskowy pod patronatem ministra obrony narodowej Mariusza Błaszczaka na błoniach ossowskich
- godz. 19.15: odsłonięcie popiersia płk. Jana Osińskiego, kapłana Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego, w sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej przy ul. Matarewicza 141/119 w Ossowie
- godz. 21.00: apel poległych i złożenie wieńców przy krzyżu upamiętniającym bohaterską śmierć ks. Ignacego Skorupki w Ossowie

15 sierpnia

- godz. 7.30: modlitwa przy krzyżu upamiętniającym bohaterską śmierć ks. Ignacego Skorupki w Ossowie
- godz. 8.30: złożenie kwiatów przy pomniku ks. Ignacego Skorupki przy szkole w Ossowie
- godz. 9.30: uroczysta Msza święta na terenie sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie, celebrowana przez bp. Romualda Kamińskiego
- godz. 11.15: apel poległych i złożenie wieńców na Cmentarzu Bohaterów 1920 roku na terenie sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej w Ossowie

- godz. 12.30: wydarzenie kończące uroczystości – rekonstrukcja historyczna na błoniach ossowskich

RADZYMIN

14 sierpnia

- godz. 7.00-13.30: XXX Bieg 1920 – półmaraton „Cud nad Wisłą”, pl. T. Kościuszki w Radzyminie
- godz. 11.30-15.30: XX Złot MotoCud, w czasie którego planowane jest zasadzenie Dębu Katyńskiego oraz przejazd przez Radzymin do lądowiska papieskiego przy Cmentarzu Żołnierzy Poległych 1920
- godz. 16.15-17.15: pokaz freestyle motocross na pl. T. Kościuszki
- godz. 17.30: inscenizacja historyczna na placu za kolegiatą radzyminską
- godz. 19.30: koncert Tomka Grzegorzczaka, Magdy Beredy i Viki Gabor na pl. T. Kościuszki

15 sierpnia

- godz. 7.00: XXXI Patriotyczny Lot Gołębi Poczтовых „Cud nad Wisłą” na lądowisku papieskim przy Cmentarzu Żołnierzy Poległych 1920
- godz. 8.00-17.00: wystawa sprzętu wojskowego na pl. T. Kościuszki. Z tego samego miejsca w godz. 9.00-14.30 wystartuje Wyścig Kolarski o Puchar Burmistrza Radzymina
- godz. 10.00-15.00: XXXII Turniej Brydżowy „Cud nad Wisłą” im. J. Połulicha w Hali ROKiS
- godz. 14.30-15.00: uroczystości przy pomniku W. Witosa na pl. Wolności w Radzyminie

- godz. 15.15-15.45: uroczystość „wbicia łopaty” pod budowę samorządowego Muzeum Bitwy Warszawskiej w Radzyminie, „Świątlica Pielgrzyma” przy Cmentarzu Żołnierzy Poległych 1920
- godz. 17.00-19.30: Msza święta na Cmentarzu Żołnierzy Poległych w 1920 r. w Radzyminie, z apelem poległych i złożeniem wieńców
- godz. 20.00-21.30: koncert symfoniczny Piotra Rubika na pl. T. Kościuszki

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE OBCHODOM W RADZYMINIE:

7 sierpnia

- godz. 11.00-15.00: II Ogólnopolskie Mistrzostwa Szaradziarskie „Cud nad Wisłą” w Hali sportowej ROKiS

8 sierpnia

- godz. 6.00-15.00: XXVII Zawody Wędkarskie „Cud nad Wisłą” na łowisku Jegiel
- godz. 10.00-18.00: XVIII Mazowiecki Konkurs Sygnalistów i Muzyki Myśliwskiej w Miejskiej Sali Koncertowej w Radzyminie przy ul. Konstytucji 3 maja

13 sierpnia

- godz. 19.00: XVII Letni Festiwal Operetkowo-Operowy na Mazowszu na Scenie Cegielnia, al. Jana Pawła II 193

21-22 sierpnia

- godz. 9.00: turniej piłki nożnej dla dzieci z okazji 101. rocznicy Cudu nad Wisłą na stadionie RKS Mazur

21 sierpnia

- godz. 11.00: I Historyczny Rajd Artylerii Konnej, pl. T. Kościuszki

oprac. Patryk Lubryczyński

Stałeś się niezdolny do pracy, a nie zdążyłeś wypracować odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego? Jeśli naruszenie sprawności organizmu nastąpiło w młodości, to być może będzie przysługiwać ci renta socjalna.

Prawo do renty socjalnej mają osoby pełnoletnie, których sprawność organizmu została naruszona przed ukończeniem 18. roku życia (np. brały udział w wypadku) i dlatego nie są w stanie podjąć pracy zarobkowej. Renta przysługuje również osobom dorosłym, które stały się niezdolne do pracy przed ukończeniem 25. roku życia, o ile w tym czasie uczyły się w szkole lub studiowały w szkole wyższej. Również osoby będące w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej będą miały prawo do świadczenia. Zanim jednak ZUS podejmie decyzję o wypłacie świadczenia, lekarz orzecznik musi orzec, że wnioskujący jest całkowicie niezdolny do pracy.

Przykładem takiej osoby jest Jan. Obecnie ma 26 lat i niedawno ukończył studia wyższe. Niestety, po zdobyciu dyplomu nie zdążył znaleźć pracy, ponieważ poważnie zachorował. Okazało się, że choroba jest skutkiem wypadku komunikacyjnego, którego Jan był uczestnikiem, gdy był 24-letnim studentem. W związku z tym złożył do ZUS wniosek o rentę socjalną. Lekarz orzecznik stwierdził całkowitą niezdolność do pracy powstałą w wieku 26 lat, która została spowodowana naruszeniem sprawności organizmu w szkole wyższej w wieku 24 lat. Fakt, że niezdolność do pracy powstała po ukończeniu studiów, nie ma tu większego znaczenia – renta i tak zostanie przyznana. Najistotniejsze dla ZUS jest to, że naruszenie sprawności organizmu, które spowodowało niezdolność, powstało w czasie nauki w szkole wyższej, zanim wnioskodawca skończył 25 lat.

Może się zdarzyć, że Jan – lub każda inna osoba – nie będzie mógł pracować tylko przez jakiś czas. Mówimy wtedy o niezdolności okresowej i w takiej sytuacji renta zostanie przyznana na czas określony. W przypadku trwałej niezdolności do pracy świadczenie będzie przyznane na stałe.

WYSOKOŚĆ RENTY SOCJALNEJ

1250,88 zł – taka przysługuje ci kwota brutto renty socjalnej. To tyle samo, ile wy-

fol. pixabay

Renta socjalna

nosi minimalna renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Jeśli jednak jednocześnie przysługuje ci prawo do renty socjalnej i do renty rodzinnej, to pierwsza z nich (renta socjalna) zostanie obniżona tak, aby łącznie obie renty nie przekraczały 200 proc. kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (łącznie 2501,76 zł). Jednocześnie musisz pamiętać, że nie dostaniesz renty socjalnej, jeśli kwota przyznanej ci renty rodzinnej jest wyższa od 200 proc. wcześniej wspomnianej kwoty. Wtedy zostaje wypłacona tylko renta rodzinna.

JAKIE DOKUMENTY?

Do przyznania świadczenia najważniejszy będzie wniosek o rentę socjalną (możesz go pobrać ze strony internetowej zus.pl). Pamiętaj również o zaświadczeniu ze szkoły lub uczelni, które potwierdzi okres twojej nauki, zaświadczeniu o stanie zdrowia (OL-9) wypełnionym przez lekarza, a także innej dokumentacji, którą posiadasz, a która potwierdza stan twojego zdrowia. Jeśli jesteś właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości rolnej większej niż 5 hektarów, to również przekaz odpowiednie oświadczenie.

Dokumenty zamiast ciebie może dostarczyć twój przedstawiciel ustawowy (np. rodzic, opiekun prawny lub faktyczny), a także poproszony o to kierownik ośrodka pomocy społecznej albo inna osoba, której przekazałeś pisemne pełnomocnictwo.

Jeśli otrzymujesz rentę socjalną, ale w tym czasie podejmiesz zatrudnienie,

musisz zawiadomić o tym ZUS. Poinformuj również o wysokości osiąganego przychodu. Pamiętaj o zawiadomieniu o zmianie danych adresowych, rachunku bankowego, ale także o fakcie przebywania w areszcie albo zakładzie karnym lub posiadania gospodarstwa rolnego.

DODATKOWY DOCHÓD

To, że osiągasz dochód, wcale nie oznacza, że nie będziesz miał prawa do renty. Prawo to zawieszasz się dopiero w momencie, gdy zaczniesz osiągać przychód wyższy niż 70 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Świadczenie będzie zawieszane za każdy miesiąc, w którym przekroczony jest ten próg. Do końca sierpnia kwota graniczna wynosi 3977,10 zł brutto przychodu miesięcznie.

Chodzi o przychód z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, np. z pracy wykonywanej na podstawie stosunku pracy, prowadzenia pozarolniczej działalności. Jest to także wykonywanie umowy-zlecenia przez uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów, którzy nie ukończyli 26 lat, honoraria z tytułu działalności artystycznej lub twórczej, przychód z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze. Do przychodu wliczają się także pobrane zasiłki, np. chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze, oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy.

Piotr Olewiński

Regionalny Rzecznik Prasowy ZUS województwa mazowieckiego

Obraz Michaela
Willmanna „Męczeństwo
św. Wawrzyńca” z cyklu
martyriów oglądać można
w stołecznym kościele
św. Wawrzyńca na Woli.

jest zwrócony tyłem do widza, a przodem
w kierunku męczennika. Trzyma w rękach
kij, którym rozgarnia węgle w palenisku. Da-
lej, na drugim planie, przy krawędzi obrazu,
stoi mężczyzna w białym turbanie, z pióro-
puszem na głowie i ozdobnymi wisiorami,
w różowo-czerwonych szatach. Ukazany jest
z profilu, z pochyloną głową i dużymi prze-
straszonymi oczami. Trzyma rulon w prawej
ręce. Obok niego, a najbliżej męczennika,

obrazu za grupą oprawców widnieje frag-
ment budowli z portykiem wejściowym i ny-
szą z rzeźbą w górnej kondygnacji. Z lewej
strony obrazu widać niebo z obłokami.

Przy dolnej krawędzi obrazu, po lewej
stronie, widnieje tak jak na poprzednich
obrazach herb opactwa lubiąskiego i mo-
nogram Arnolda Freibergera A.A.L oraz
data 1662. Malowidło znajduje się w ory-
ginalnych ramach z kartuszem inskrypcyj-

Męczeństwo św. Wawrzyńca dr Dorota Lekka

Dzieło powstało w 1662 r. z fundacji opa-
ta Arnolda Freibergera. Pierwotnie zdo-
biło ołtarz boczny jednej z naw lubiąskiego
kościółka. Niedługo później, w wyniku wo-
jennych zamieszek, obraz zaczęto przeno-
sić w różne miejsca, a ostatecznie w 1952 r.
przewieziono do Warszawy i przekazano
Warszawskiej Kurii Metropolitalnej, która
usytuowała go w kościele św. Wawrzyńca
na Woli, ul. Wolska 140A.

Obraz ukazuje scenę męczeńskiej śmierci
św. Wawrzyńca, usytuowanego w central-
nej części kompozycji w pozycji półleżącej,
z podkurczonymi nogami, którego zewsząd
otaczają oprawcy wymierzający karę. Jego
muskularne, nagie ciało jest mocno skręco-
ne i przywiązane łańcuchem do rusztu, na
którym podpira się wykręconymi i związa-
nymi od tyłu rękami. Na piersiach i lewym
udzie widoczny jest łańcuch. Głowa z brzo-
wymi włosami opadającymi na kark przechy-
lona jest na lewo, a ciemne oczy skierowane
są do góry, usta zaś lekko otwar-
te. Święty leży na ruszcie, pod
którym znajduje się palenisko
z płonącym ogniem i rozżarzo-
nymi do czerwoności węglami.

Z lewej strony namalowany
jest chłopiec z taczkami, który
dorzuca węgle. Za nim stoi pół-
nagi, mocno zbudowany, mu-
skularny mężczyzna, trzymający
w rękach długi drąg zanurzony
w węglach paleniska. Za nim
widnieją ukryte w cieniu trzy
głowy innych mężczyzn – jedno-
go brodatego o siwych włosach
i z widoczną wyciągniętą do
przodu ręką, drugiego o ciem-
nej nieoświetlonej twarzy, a dalej
trzeciego mężczyzny w błyszczą-
cym hełmie, o słabo widocznej
twarzy, trzymającego najpraw-
dopodobniej halabardę. Dalej
znajdują się trzy inne postaci.

Na planie pierwszym, w pra-
wym dolnym rogu, kłęczący półna-
gi muskularny mężczyzna, który

znajduje się żołnierz z wąsami, w hełmie na
głowie i w krótkiej zbroi. Ubrany jest w bia-
łą koszulę z podwiniętym lewym rękawem
i przepasany błękitną materią spiętą z jego
lewej strony. Lewą ręką ciągnie łańcuch
spowijający uda Wawrzyńca, a prawą trzy-
ma łańcuch otaczający jego piersi. Za żołnie-
rzem po lewej stronie widoczne są w cieniu
dwie męskie głowy, z których jedna, w typo-
wym XVII-wiecznym nakryciu głowy, wychy-
ła się zza hełmu żołnierza, a druga wychyla
się zza niego do połowy twarzy. Na trzecim
planie, za głową żołnierza w hełmie, po pra-
wej stronie widoczne są dwie twarze mę-
czyzn, a za nimi wystający ośczerp i pęk róż
z toporem wetkniętym w środek.

W tle obrazu znajdują się elementy ar-
chitektury, na tle której widać m.in. wysta-
jące trzy piki z wielokątnymi grotami trzy-
mane przez oprawców. Po prawej
stronie można dostrzec kanelowany pilaster, a obok
rzeźbę siedzącej postaci. Po lewej stronie

nym, na którym widnieje napis: SANCTUS /
LAUREN / TIUS. Spolszczona wersja tego
imienia to Wawrzyniec.

Obraz Willmanna jest pełen realizmu,
ruchu i wzburzonych emocji widocznych na
twarzach postaci. Artysta z typową dla siebie
manierą umieszcza tło obrazu w mocnym
zaciemnieniu. Najbardziej rozświetlona jest
centralna postać św. Wawrzyńca, od które-
go bije blask rozjaśniający postaci umiej-
scowione w środku obrazu. Zwraca przez to
uwagę widza na najważniejszą postać i wy-
dobywa tajemniczą, mistyczną atmosferę.

Święty Wawrzyniec, diakon i męczennik,
urodził się ok. 225 r. Prawdopodobnie po-
chodził z Hiszpanii. Tradycja mówi o jego
przybyciu do Rzymu, gdzie został wyświęco-
ny na diakona, a następnie jako archidiacon
zarządzał majątkiem Kościoła rzymskiego.
Trzy dni przed swoją męczeńską śmiercią
otrzymał od papieża Sykstusa II polecenie
oddania dóbr kościelnych potrzebującym.

Gdy wypełnił to zadanie, zo-
stał aresztowany i wtrącony do
więzienia, gdzie miał nawrócić
kilku strażników. Gdy następ-
nie został wezwany przez pre-
feka Rzymu do wydania mająt-
ków kościelnych, przyprowadził
przed sąd biednych i oznajmił, że
to są skarby Kościoła – w wyni-
ku czego skazano go na tortu-
ry i śmierć wraz z subdiakonem
Klaudiuszem, prezbiterem Se-
werynem, lektorem Krescencju-
szem i ostiariuszem Romanem.
Został spalony na żelaznej kracie
i pochowany w katakumbach Cy-
riaca przy Drodze Tyburtyńskiej
(Via Tiburtina), gdzie poniósł
śmierć 10 sierpnia 258 r. Jego
kult szybko się rozpowszechnił,
powstawały rozbudowane opisy
jego męczeńskiej śmierci. Litur-
giczne święto diakona Wawrzyń-
ca obchodzone jest 10 sierpnia.

fot. Arkadiusz Podstawka

Czas to miłość

Do połowy sierpnia na skwerze ks. Jana Twardowskiego w Warszawie można oglądać wystawę plenerową poświęconą prymasowi Stefanowi Wyszyńskiemu, zatytułowaną „Czas to miłość”.

Na ekspozycji w nowatorskiej formie graficznej przedstawione zostały najważniejsze słowa Prymasa Tysiąclecia z kolejnych dekad jego życia. Znalazły się

fol. materiały promocyjne

na niej także archiwalne fotografie oraz istotne punkty biografii prymasa.

– Przygotowując tę wystawę, zastanawialiśmy się, jak odejść od historycznego i pomnikowego obrazu kardynała i po-

kazać go przede wszystkim jako kogoś, kto niezależnie od okoliczności – często dramatycznych – kierował się w życiu po prostu miłością. Uważamy, że właśnie ten fakt świadczy o jego wielkości – mówi o projekcie Piotr Dmitrowicz, dyrektor Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego.

Patronat honorowy nad wystawą objął wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu prof. Piotr Gliński./PAP/dg

Polski film na festiwalu w Wenecji

Film Jana P. Matuszyńskiego „Żeby nie było śladów” zakwalifikowano do konkursu głównego Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Wenecji. To historia poety, maturzysty Grzegorza Przemyska, który zmarł w wyniku pobicia na posterunku milicji w Warszawie w 1983 r.

Tegoroczna 78. edycja festiwalu odbędzie się w dniach 1-11 września.

Film Matuszyńskiego powstał na podstawie książki Cezarego Łazarewicza „Żeby nie było śladów. Sprawa Grzegorza Przemyska”.

W obsadzie filmowej historii o dochodzeniu po śmierci syna opozycyjnej poetki Barbary Sadowskiej oraz operacji w MSW, mającej na celu ukrycie prawdy o tym wydarzeniu, są m.in.: Mateusz Górski, Sandra Korzeniak, Tomasz Ziętek, Jacek Braciak, Aleksandra Konieczna, Agnieszka Grochowska i Robert Więckiewicz.

Do głównego konkursu o nagrodę Złotego Lwa zakwalifikowano 21 filmów z całego świata. Jest wśród nich obraz „Madres Paralelas” Pedro Almodóvara, który zostanie pokazany w dniu inauguracji festiwalu na Lido. O nagrodę ubiegać się będą także m.in.: „The Power of the Dog” Jane Campion, historia księżnej Dian, czyli „Spencer” Pablo Larraina, i najnowszy film laure-

fol. materiały promocyjne

ata Oscara Paolo Sorrentino „È stata la mano di Dio”.

W grecko-brytyjsko-amerykańsko-izraelskim filmie „The Lost Daughter” Maggie Gyllenhaal obok takich gwiazd, jak Olivia Colman, Dakota Johnson, Ed Harris, Peter Sarsgaard wystąpi Dagmara Dominczyk, amerykańska aktorka polskiego pochodzenia.

Przewodniczącym jury głównego konkursu będzie koreański reżyser Joon-ho Bong, laureat Oscara za film „Parasite”.

Poza głównym konkursem, w przeglądzie „Horyzonty”, zaprezentowany zostanie film Ołeha Sencowa „Nosorózek”. Ukraiński reżyser został w 2014 r. aresztowany na okupowanym przez Rosję Krymie pod zarzutem planowania działań terrorystycznych i skazany na dwadzieścia lat łagru. O jego uwolnienie apelowało wiele osób i organizacji, w tym Europejska Akademia Filmowa. Został zwolniony podczas wymiany więźniów w 2019 r. /PAP/dg

Niemen w Bielsku-Białej

Na rondzie Czesława Niemena w Bielsku-Białej stanie instalacja poświęcona piosenkarzowi.

Autorami koncepcji instalacji artystycznej są artysta Jacek Grabowski oraz architekt Michał Kowalski. Na półpięściach, w części wykonanej z blachy cor-ten, wycięte zostaną lase-

rowo: nazwisko „Niemen”, nuty oraz słowa „dziwny jest ten świat”, nawiązujące do płyty artysty. Znajdą się tam też „witraże”. Na jednym widniał będzie barwny portret Czesława Niemena, a na drugim – czarno-białe zdjęcie umieszczone na okładce płyty „Dziwny jest ten świat”./PAP/dg

fol. Wikipedia

Dzieci i leśne stworki Mirosław Winiarczyk

Telewizja Polska wprowadziła do kin kolejny film fabularny. Po „Ciotce Hitlera” i „Cudaku”, utworach o Polakach ratujących Żydów w czasie niemieckiej okupacji, wszedł na ekrany nowy utwór Jana Jakuba Kolskiego, reżysera i operatora, twórcy kilkunastu filmów fabularnych, dokumentalnych i spektakli telewizyjnych.

„Republika dzieci” jest dziełem odmiennym od poprzednich obrazów artysty. Kolski pierwszy film fabularny zrealizował w 1990 r. (wcześniej robił dokumenty) i od tamtego czasu dał się poznać jako twórca realizujący wyłącznie kameralne utwory autorskie, z pogranicza realizmu oraz gry wyobraźni i baśni. Stopniowo poszerzał zakres podejmowanej tematyki. Ostatnie jego filmy, „Las 4 rano” i „Ułaskawienie” z lat 2016 i 2018, charakteryzują się wielką surowością, realizmem i siłą moralnej refleksji.

„Republika dzieci” jest natomiast produkcją wysokobudżetową, z gatunku wielowątkowych opowieści rodzinnych. Popularnych filmów gatunkowych Kolski dotychczas nie realizował, może dlatego podczas projekcji odczuwałem pewien dyskomfort i miałem mieszane uczucia.

Połączenie gatunku familijnego z kinem autorskim jest bardzo trudne. „Republika dzieci” jest utworem świetnie zrealizowanym od strony technicznej, scenograficznej, operatorskiej i aktorskiej,

jednak stanowczo za długim, trwa ponad 130 minut.

Kolski niemiłosiernie celebrytuje akcję, przeplatając wszystkie wątki od 1903 r. do współczesności.

Wyjściowy pomysł opowiedzianej historii wydaje się bardzo ciekawy. W 1903 r. z pracowni Jacka Malczewskiego ucieka grupa leśnych stworów z obrazu wybitnego malarza. Leśne fauny, chimery, utopce i rusalki przenoszą się do współczesnej Polski, a konkretnie leżącej w górach krainy Mszarami. Ponieważ w okolicy ma powstać elektrownia, pobliski dom dziecka ma być zlikwidowany, a dzieci przeniesione do innych placówek. Na znak protestu dzieci wyruszają w wędrowkę i po drodze spotykają się ze stworkami z obrazu Malczewskiego. Stąd wynika napięcie i gra baśniowej wyobraźni, mająca współczesny wymiar ekologiczny.

Dzieci konsekwentnie dążą do celu, aby znaleźć się w tytułowej „Republice dzieci”, na wzór dzieł Janusza Korczaka. Można smakować wiele momentów akcji, szkoda tylko, że grzęźnie ona w nieznośnych dłużyznach.

Film fabularny; Republika dzieci; Polska 2021; scenariusz i reżyseria: Jan Jakub Kolski; aktorzy: Andrzej Grabowski, Karolina Rzepa, Mateusz Grys, Olgierd Łukaszewicz, Marian Opania, Krzysztof Globisz, Grażyna Błęcka-Kolska, Grzegorz Damiński, Łukasz Simlat i inni; dystrybucja: TVP. Dystrybucja kinowa.

Filmoteka w sieci

Filmoteka Śląska w Katowicach udostępniła swoje zbiory w internecie. Na jej stronie można znaleźć ponad 300 eksponatów: stare programy kinowe, projekty kostiumów wybitnej scenograf Barbary Ptak czy kinowe slajdy reklamowe z lat 1960-70.

Wśród dostępnych już na stronie filmotekaslaska.com archiwaliów znajdują się m.in. film „Jak w ulu” Józefa Józwiaka i Jana Stabika z Amatorskiego Klubu Filmowego „Iks” z Mikołowa, pokazujący okolice Rynku w Katowicach z lat 70. ubiegłego wieku, czy dwa materiały, które trafiły do filmoteki ze zbiorów Parku Śląskiego: „Montaż konstrukcji dachowej hali głównej Wojewódzkiej Hali Widowiskowo-Sportowej w Katowicach”, przedstawiający kolejne etapy przygotowań i montaż dachu katowickiego „Spodka”, oraz „Główne obiekty zaplecza Wojewódzkiej Hali

fot. pixabay

Widowiskowo-Sportowej w Katowicach”. Filmy zostały odrestaurowane i zapisane w wersji cyfrowej.

Cyfryzacja i odnawianie starych materiałów filmowych przy użyciu najnowszych technologii oraz nowoczesnych urządzeń to jedno z działań Filmoteki Śląskiej, prowadzonych w ramach projektu „Śląskie Digitalium. Digitalizacja i udostępnianie zasobów instytucji kultury województwa śląskiego”. Jest on realizowany przez cztery instytucje kultury województwa śląskiego: Bibliotekę Śląską (lidera projektu), Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfańskiego, Instytucję Filmową Silesia Film oraz Operę Śląską w Bytomiu./PAP/dg

KONKURS

Kreatywnością można wykazać się nie tylko w sztuce, ale także w biznesie, nauce, a nawet sporcie – jeśli tylko spojrzymy na „starą” rzecz „po nowemu”. Każdy może stworzyć okoliczności, w których wykaże się kreatywnością, twierdzi autor książki „Kreatywność. Krótki i optymistyczny poradnik” (Insignis) John Cleese. Maturę w latach 50. XX w. zdał z matematyki, wybrał studia prawnicze, a spełnia się jako komik i scenarzysta. Najważniejsze, jak píše, to pozwolić mózgowi zającą – odpowiedzialnemu za szybkie podejmowanie decyzji – uzupełniać się z umysłem żółwia – służącym kreatywności – ale trzymać je osobno.

Wśród czytelników, którzy 9 sierpnia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Czy według Księgi Kapłańskiej zając zalicza się do zwierząt czystych czy nieczystych?** – rozlosujemy 4 egzemplarze książki „Kreatywność”.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 31: „Nie bierzcie więc wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu” – radził św. Paweł. Zwycięzcom gratulujemy!

Wszechstronnie
wykształcony i nowoczesny,
a przy tym pełen wiary
i zaufania Bożej opatrności.
Błogosławiony Edmund
Bojanowski motywuje, aby
zmianę świata na lepsze
zacząć tu i teraz. Właśnie
mija 150 lat od jego śmierci.

Polski nie było na mapach świata, gdy 14 listopada 1814 r. w Grabonogu nieopodal Gostynia przyszedł na świat Edmund. Był pierwszym i jedynym dzieckiem państwa Bojanowskich: Walentego i Teresy z Umińskich. Dorastał w klimacie patriotyzmu i zaangażowania w odnowę niepodległościową. Zarówno jego ojciec Walenty, jak i brat matki gen. Jan Nepomucen Umiński oraz przyrodni brat Teofil zapisali się na kartach historii jako ci, którzy włączyli się w odrodzenie Polski. Wiara w domu Bojanowskich była traktowana bardzo poważnie, co w ówczesnych rodzinach ziemiańskich zdarzało się wcale nierzadko.

WOTUM ZA OCALENIE

Na późniejszej duchowości Edmunda zawazyło wydarzenie z dzieciństwa, którego sam dokładnie nie pamiętał. – Kiedy miał niespełna cztery lata, zachorował, a lekarze nie dawali mu szans na przeżycie. Jego mama, prócz zastosowania wszystkich możliwych środków medycznych, jako człowiek głębokiej wiary zawierzyła życie Edmunda Matce Bożej. Kiedy później wróciła do pokoju syna, zobaczyła, że Edmund zaczyna wracać do zdrowia. Wydarzenie uznano za cud, który opisują kroniki sanktuarium Matki Bo-

żej Świętogórskiej Róży Duchownej w Gostyniu. Do dziś koło piety na Świętej Górze znajduje się srebrne oko opatrności, które rodzina Bojanowskich ofiarowała jako wotum wdzięczności – opowiada s. Katarzyna Szulc ze zgromadzenia Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej. Już wtedy dane mu było doświadczyć, że życie nie należy do niego, ale jest w rękach Boga.

Bojanowski z powodu słabego zdrowia kształcił się w domu, pod okiem ks. Jakuba Siwickiego i ks. Kazimierza Lerskiego. To oni pomagali mu odkrywać talenty i wskazywali, jak można służyć nimi ojczyźnie. Gdy wybuchło powstanie listopadowe, niespełna szesnastoletni Edmund gotowy był stanąć do walki, ale nie zezwolił mu na to ojciec.

Bł. Edmund Bojanowski

fol. arch. Zgromadzenia Służebniczek BDNP

Świecki apostoł

Agnieszka M. Domańska

Nowym etapem życia był czas studiów, które Edmund rozpoczął w 1832 r. we Wrocławiu; pogłębiał wiedzę, rozwijał nowe pasje i poznawał przyjaciół. Interesował się literaturą i historią, odnosił pierwsze sukcesy literackie, pozostając skromnym człowiekiem. Po śmierci rodziców przeniósł się na studia do Berlina. Dalszą naukę uniemożliwiła mu diagnoza lekarzy: gruźlica. Mając niespełna 24 lata, wrócił do rodzinnego Grabonoga. – Po ludzku patrząc, powinien obrazić się na Pana Boga, na wszystkich wokoło i czekać na śmierć, która – jak słyszał – w jego przypad-

ku miała rychło nadejść. Ale ten czas bardziej wyostrzył jego wzrok na potrzeby innych – komentuje s. Katarzyna.

WIARA I DZIAŁANIE

Po powrocie zaangażował się w działalność społecznikowską, jednak nie był filantropem, co wówczas było bardzo modne i podnosiło prestiż. Przystąpił do Kasyna Gostyńskiego, którego oficjalnym celem były „zabawy i wzajemne udzielanie sobie pożytecznych wiadomości, dążących do dobra wspólnego”. W rzeczywistości jednak ta organizacja szlachecka miała podtrzymywać tożsamość narodową, a Edmund – bardziej skłonny do działania w zastanych warunkach niż do narzekania – od początku aktywnie zabrał się do pracy. To dzięki jego systemowemu podejściu zaczęto dokumentować wszystko, co związane z wielkopolską tradycją: zwyczaje, piosenki, klechdy, przysłowia... Skrzętnie zbierane materiały stały się później skarbnicą wiedzy dla miejscowej ludności. Z czasem powstała również sieć wypożyczalni książek, by mieszkańcy wiosek mieli większe możliwości nauki.

Nowe wyzwania postawiła przed Edmundem Bojanowskim epidemia, która nawiedziła ziemię wielkopolską w latach 1847-1849. – Czas epidemii cholery był dla niego szczególną sposobnością do wyrażania ewangelicznej miłości. Wtedy sam mimo słabego zdrowia chodził od domu do domu, odwiedzał chorych, przygotowywał leki. Tam,

Błogosławiony Edmund rozumiał, że aby naród mógł się odrodzić, trzeba zacząć od najmłodszych.

fol. arch. Zgromadzenia Służebniczek BDNP

gdzie życie gasło, sprowadzał kapłana, opłacał wizyty lekarzy. Miał ogromny szacunek do człowieka i do życia ludzkiego – wyjaśnia służebniczka. Właśnie wtedy zaczął odkrywać na nowo swoje powołanie – nie mógł pozostać obojętny na los dzieci, które z powodu epidemii straciły rodziców. Instytut założony w Gostyniu, do którego prowadzenia Bojanowski sprowadził Siostry Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, miał być odpowiedzią na rosnące potrzeby.

Jak czytamy w „Dzienniku” błogosławionego, Edmund nie wyobrażał sobie dnia bez Eucharystii, z której czerpał siłę do działania. Czasem notował krótko: „Byłem na Mszy św.”. – Na drodze dojrzewania duchowego Bojanowskiego Eucharystia stawała się coraz bardziej upragniona, bo tam – w widzialnej postaci chleba – był cały Jezus. Rzekniesz, że ukochał Eucharystię jako moment jedności, gdzie najpełniej można się spotkać z Jezusem. I przystępował do niej codziennie – zaznacza s. Rut Szymanowska ze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP. Wskazuje, że duchowość Edmunda miała jeszcze dwa inne filary.

– Edmunda charakteryzowało wielkie zaufanie Bożej Opatrzności. Był głęboko przekonany, że Bóg wszystkim kieruje. To pomagało mu też mądrze przeżywać wszystkie trudności, które go spotykały. Gdy zmieniały się plany, gdy nie mógł realizować niektórych ze swoich pragnień, był pewien, że tak właśnie miało być, według Bożej woli. Niejednokrotnie w „Dzienniku” znajdziemy zapiski, że jakaś sprawa potoczyła się inaczej, niż on myślał, ale widocznie Bóg miał w tym jakiś plan. Natomiast wszystko zawiechał też Maryi – opisuje s. Rut. Szczególnie oddany Jej w dzieciństwie, przez całe życie, a jeszcze bardziej po śmierci matki szukał pocieszenia i rady w modlitwie przez ręce Niepokalanej.

OD OCHRONKI DO ZAKONU

Pierwsza ochronka dla dzieci powstała w Podrzeczu (powiat gostyński) 3 maja 1850 r. – Edmund Bojanowski rozumiał, że aby mógł odrodzić się naród, by był on silniejszy, trzeba zacząć od najmłodszych. Dlatego pierwszym celem, który stawiał w wychowaniu, było to, by człowiek stał się obrazem i podobieństwem Boga na ziemi – podkreśla s. Rut Szymanowska.

Ochronki wiejskie, które zakładał na wzór tych działających w miastach, miały wspomagać rodziny w chrześcijańskim wychowaniu dzieci. – Nazywał je „ochronkami”, ponieważ chciał, by w tych domach chroniono dzieci przed złem w bardzo szerokim tego sło-

wa znaczeniu. W dzieciach przebywających w ciągu dnia oraz w dorosłych zbierających się na wieczornice miał być ochraniający dar dzieciństwa Bożego otrzymany na chrzcie świętym. Chciał, żeby w tych miejscach strzeżono również polskiego języka i kultury – dodaje s. Katarzyna Szulc.

Edmund wychowywał dzieci przez zabawę, opowiadania, rozmowę. Uważał je na przykład życia. Mówił, że „dzieci nie słowem, ale życiem uczą trzeba, jak mają żyć”. Był wiarygodnym pedagogiem, a to, co mówił, wynikało z jego postawy. Program wychowania ułożony przez Bojanowskiego, który zakładał wychowanie in-

tegralne na wszystkich poziomach życia, do dziś jest wykorzystywany w ochronkach prowadzonych przez siostry, ale i innych przedziałach katolickich.

tegralne na wszystkich poziomach życia, do dziś jest wykorzystywany w ochronkach prowadzonych przez siostry, ale i innych przedziałach katolickich.

tegralne na wszystkich poziomach życia, do dziś jest wykorzystywany w ochronkach prowadzonych przez siostry, ale i innych przedziałach katolickich.

Przedszkole – Tuchów,
s. Marietta Stachnik,
1960 r.

fol. arch. Zgromadzenia Służebniczek BDNP

tegralne na wszystkich poziomach życia, do dziś jest wykorzystywany w ochronkach prowadzonych przez siostry, ale i innych przedziałach katolickich.

Sytuacja dziewcząt, które podejmowały się pracy w ochronkach, skłoniła Edmunda Bojanowskiego do przemyśleń na temat bardziej skonkretyzowanej formy wspólnoty. – Rotacja dziewcząt podpowiadała Edmundowi, że powinno być inaczej, a dziewczęta powinny stanowić stałą społeczność. Najpierw myślał o Bractwie Ochroniarek, czyli formie, która nie miała zupełnie nic wspólnego ze zgromadzeniem zakonnym – tłumaczy s. Rut Szymanowska. – Jednocześnie wsłuchiwał się w to, co mówi Pan Bóg poprzez okoliczności, ludzi i wydarzenia, rozmawiał z zaprzyjaźnionymi kapłanami, którzy towarzyszyli mu w zakładaniu tego dzieła. Zadecydował, że najlepiej byłoby, gdyby dziewczęta angażujące się w pracę ochronek stanowiły społeczność także w wymiarze duchowym, czyli były oddane Panu Bogu, służąc dzieciom – dodaje. Jednak decyzja o założeniu

Jednak opuścił je rok później ze względu na pogarszające się zdrowie. Zmarł 7 sierpnia 1871 r., mając 57 lat. – Zapisał się w pamięci ludzkiej jako „serdecznie dobry człowiek”, który z miłości do Boga i do człowieka umiał skutecznie jednoczyć różne środowiska wokół dobra – mówił o nim Jan Paweł II podczas Mszy św. beatyfikacyjnej 13 czerwca 1999 r. w Warszawie.

– Edmund całe życie nosił w sobie wielkie pragnienie kapłaństwa, jednak plany Opatrzności były inne. Bóg chciał go uświęcić w świeckim stanie – wyjaśnia s. Katarzyna Szulc i dodaje, że swoją postawą wyprzedził Sobór Watykański II w zakresie apostołstwa świeckich, ponieważ wskazywał, że Kościół tworzą nie tylko kapłani i osoby konsekrowane, lecz wszyscy ludzie, którzy są dziećmi Boga. – Edmund Bojanowski myślał globalnie, ale działał lokalnie. Podobnie i my jesteśmy postawieni w konkretnej rzeczywistości, tu i teraz mamy działać i pomagać innym – podsumowuje.

fot. archiwum diecezji płockiej

fot. archiwum diecezji płockiej

Dekalog X – Płock

Barbara
Wiśniowska

Pożądanie rzeczy opanowuje tak serce ludzkie, że nie ma w nim już niejako miejsca na dobra wyższe, duchowe – mówił św. Jan Paweł II 7 czerwca 1991 r. w Płocku. W tym mieście spotkał się między innymi z więźniami.

Na płockich błoniach papież wyraził uznanie, że Polacy podejmują reformy gospodarcze, ale zarazem przestrzegł, że pieniądzu, bogactwo i różne wygody tego świata przemijają, a zatem nie mogą być naszym celem ostatecznym. – Osoba ludzka jest ważniejsza niż rzeczy, a dusza jest ważniejsza niż ciało, toteż nigdy i nikomu nie wol-

no dążyć do dóbr materialnych z pogwałceniem prawa moralnego, z pogwałceniem praw drugiego człowieka. Dlatego serdecznie życzę wam wszystkim, aby nikt z was nigdy nie próbował się bogacić kosztem bliźniego. Ponadto życzę wam, drodzy moi rodacy, żebyście w swoich dążeniach do polepszenia bytu materialnego nie zagubili zwyczajnej ludzkiej wrażliwości na cudzą biedę. Bardzo też uważamy, żebyśmy się nie stali społeczeństwem, w którym wszyscy wszystkim czegoś zazdroszczą. Przywracajmy blask naszemu pięknemu słowu uczciwość: uczciwość, która jest wyrazem ładu serca, uczciwość w słowie i czynie, uczciwość w rodzinie i stosunkach sąsiedzkich, w zakładzie pracy i w ministerstwie, w rzemiośle i handlu, uczciwość, po prostu uczciwość w całym życiu. Ona jest źródłem wzajemnego zaufania, a w następstwie jest także

źródłem pokoju społecznego i prawdziwego rozwoju – mówił Jan Paweł II.

ZAUFAMY BOGU

Papież dodał, że nie osiągniemy szczęścia ani nawet zwyczajnej stabilizacji, nie licząc się z prawem Bożym. – Dlatego cał-

łym sercem zaufajmy Bogu, że Jego przykazania są słuszne i że ich przestrzeganie zabezpiecza człowieka i przynosi mu radość i pokój już na tej ziemi – apelował Ojciec Święty.

Papież wspomniął, że wielokrotnie słyszał od Polaków, że wolność jest trudna, podkreślił więc, że trzeba

„uczyć być wolnym tak, ażeby nasza wolność nie stawała się naszą własną niewolą, zniewoleniem wewnętrznym, ani też nie stawała się przyczyną zniewolenia innych”. Przypomniął, że Polacy już wiele razy w historii umieli walczyć i korzystać z wolno-

Papież przypomniał, że osoba ludzka jest ważniejsza niż rzeczy, a dusza jest ważniejsza niż ciało.

ści. Swoje przemyslenia zakończył słowami: „dlatego też pozwólcie mi być dobrej myśli; pozwólcie mi być dobrej myśli i pomóżcie papieżowi, żeby się nie musiał martwić”.

W Płocku obchodzono wówczas 60. rocznicę objawień Jezusa Miłosiernego św. Faustynie Kowalskiej i 50. rocznicę męczeńskiej śmierci dziś już błogosławionych abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego i bp. Leona Wetmańskiego. – Żyliśmy tym na co dzień – wspomina ks. inf. Marek Smogorzewski, jeden z głównych organizatorów pielgrzymki – dlatego i ołtarz przedstawiał ogromny obraz Jezusa Miłosiernego. Ojciec Święty wiele razy nas zaskakiwał tego dnia. W katedrze zapytał, gdzie są groby Bolesława Krzywoustego i Władysława Hermana. Musieliśmy remontować barierki, by mógł się pomodlić w tym miejscu. Spontanicznie także podczas jazdy zatrzymał papamobile i pomodlił się pod pomnikiem abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego.

WŚRÓD RECYDYWISTÓW

Podczas pobytu w Płocku papież po raz pierwszy – i jak się okazało, jedyny w Polsce – odwiedził więzienie. Początkowo wiadomość o planowanej wizycie spotkała się z niedowierzaniem. Później rozpoczął się okres gorących i żmudnych przygotowań, by dostosować miejsce do wymogów bez-

wieźniów jakiejś wspaniałej pieśni religijnej. Niezwykłe było wrażenie, gdy zamknęły się więzienne wrota i gruchnął śpiew. Jednak w ustach recydywistów słowa „Jest zakątek na tej ziemi, gdzie powraca każdy chce” brzmiały dwuznacznie – śmieje się.

Przemówienie do więźniów papież rozpoczął od słów Ewangelii: „Byłem w więzieniu, a przyszlście do Mnie”. Przypomniawszy, że Chrystus wypowiedział te słowa jako zapowiedź sądu ostatecznego, i wyraził radość, że sam ma zaszczyt w ich osobach odwiedzić uwięzionego Chrystusa. – Chrystus był więźniem i został skazany na śmierć, więźniami byli apostołowie, a także wielu wśród tych, których Kościół czei jako świętych. Tak więc ewangelia więźniów ma długą i zróżnicowaną historię. W każdym jednak wypadku w ewangelii więźniów obecny jest Chrystus osobiście – mówił papież.

Papież zdawał sobie sprawę z tego, że warunki panujące w więzieniach są trudne, że niektórzy system penitencjarny nazywają niehumanitarnym, zniekształconym, obciążonym grzechami przeszłości. – Wiadomo, że więzienia w naszym kraju były nie tylko miejscem wymiaru sprawiedliwości, ale często miejscem zemsty, miejscem największych

cięż człowiekiem, obciążonym co prawda słabością, zagrożeniem i grzechem, może zbrodnią, a nawet upartymi nawrotami do niego, ale nie pozbawionym również tej wspaniałej możliwości, jaką jest poprawa, powrót do siebie, jaką jest nawrócenie człowieka, odnowienie w sobie obrazu Bożego.

Jesteście skazani, to prawda, ale nie potępieni.

Papież przypomniał, że każdy z osadzonych może z pomocą łaski Bożej zostać świętym. – Dlatego jestem tu dziś z wami, a poprzez was z tymi wszystkimi, którzy dzielą wasz los. Tylko wówczas,

kiedy system penitencjarny opiera się na elementarnej prawdzie dynamizmu osoby ludzkiej, możliwości rozwoju moralnego, więzienie daje człowiekowi uwięzionemu realną szansę pełnego powrotu do społeczeństwa – wyznał.

Ojciec Święty życzył uwięzionym spotkania takich kapłanów, którzy potrafią obudzić nadzieję nawet w człowieku zrozpaczo-nym, takich, którzy potrafią przekonać, że każdy z nich jest Bogu drogi, że za każdego Chrystus umarł na krzyżu. Przypomniawszy, że nie jest jego misją osądzać. – Moją misją jest budzić w ludziach, zwłaszcza w ludziach, którzy tego najbardziej potrzebują,

Podczas pobytu w Płocku papież po raz pierwszy i jedyny w Polsce odwiedził więzienie.

foto. archiwum diecezji płockiej

foto. archiwum diecezji płockiej

pieczeństwa i zorganizować godne powitanie niezwykle gościa.

Wieżenie w Płocku jest oznaczone jako zakład karny typu zamkniętego dla recydywistów penitencjarnych. Dziedziniec więzienny pomieścił 330 skazanych. Każdej grupie towarzyszył wychowawca. Starannie wybrano, kto dostąpi zaszczytu spotkania. Jan Paweł II podczas powitania zla-mał wszystkie ustalenia scenariusza i zasady bezpieczeństwa. – Wszedł w tłum więźniów, by ich osobiście powitać, pobłogosławić, a oni go całowali – wspomina ks. Smogorzewski. – Dobrze pamiętam jeszcze jeden szczegół. Kapelan bardzo chciał nauczyć

niesprawiedliwości, niszczenia człowieka – ubolewał. – Wystarczy wspomnieć okupację, okres stalinowski i późniejsze jeszcze czasy. Więzienia były miejscem walki i rozprawy z człowiekiem patriotą, bohaterem, rzecznikiem słusznej sprawy.

Papież wyraził radość, że nie ma już w Polsce więźniów politycznych oraz że warunki bytowe skazanych się poprawiają, i apelował do sprawujących władzę, by oszczędzili więźniom takich warunków, które godzą w ich zdrowie, w więzi rodzinne czy poczucie osobistej godności. – Więzień, każdy więzień, który odbywa karę za popełnione przestępstwo, nie przestał być prze-

amięć o tym, że zostali stworzeni na obraz Boży. Moją misją jest głosić ludziom, nawet największym grzesznikom, że Bóg jest bogaty w miłosierdzie i że Jezus Chrystus najczęściej serca okazywał celnikom i jawno grzesznikom.

Papież prosił więźniów, by nie bali się otworzyć serc Chrystusowi i uwierzyli w głoszoną przez Niego miłość! Życzył im poprawy warunków bytowych, jak najszybszego powrotu do domów, a także nadziei, radości z odnalezienia już teraz pokoju serca w skrusze, w przebaczeniu Bożym i w przyjęciu Jego łaski.

ks. Jacek Stefański

co słowo „praca” – *awoda*. To właśnie z tej racji Hebrajczycy za czasów przebywania w Egipcie po śmierci Józefa egipskiego nazywani byli *awadim*, czyli sługami-niewolnikami. Ich służba na rzecz faraona była bowiem niewolnicza; byli niesprawiedliwie i okrutnie zmuszani do wykonywania ciężkich robót. Dlatego też wołali do Pana o pomoc (por. Wj 2, 23).

Jednak w Starym Testamencie słowo *awoda* nie odnosiło się tylko do pracy, ale mogło też określić wszelkie działania dotyczące kultu. Związek między pracą w sensie fizycznym a pracą jako dziełem kultu nie jest przypadkowy. Opis dziejów stworzenia w Księdze Rodzaju przedstawia Boga zaangażowanego w sześciodniową pracę, ale przerywającego ją siódmego dnia tygodnia,

Józef servus Christi

Drugie nowe wezwanie w Litanii do św. Józefa określa go jako „servus Christi”, czyli „sługę Chrystusa”. Z perspektywy Starego Testamentu rzuca to światło na kolejny aspekt powołania i życia przeczystego małżonka Najświętszej Dziewicy.

Prorok Izajasz nazywa sługą Pana tajemniczą osobą, której zastępcze i zbawcze cierpienie staje się zapowiedzią męki cierpiącego Chrystusa (por. Iz 52, 13 – 53, 12). Mianem sługi Pana są też określane osoby powołane przez Boga do realizowania Boskiego zamysłu w historii zbawienia, poczynając od Abrahama – pierwszej osoby cieszącej się tytułem sługi Pana – i kolejnych wybrańców, jak Mojżesz i Jozue oraz prorocy. Dzięki napiętnowaniom wyrażonym przez te osoby naród Izraela był zachęcany do nawracania się i mógł zachować swoją tożsamość oraz przygotowywać się na przyjście zapowiadzanego Mesjasza.

W biblijnych sługach Pana można dostrzec dwie cechy charakterystyczne, mianowicie cierpienie i wierność Bogu. Najczęściej zaś cierpienie tych osób było konsekwencją posłuszeństwa Bogu, które spotykało się z prześladowaniem i złą wolą ze strony osób buntujących się przeciwko Panu. Z opisów ewangelijnych odnoszących się do św. Józefa wynika, że wierność i cierpienie były obecne również w jego życiu (por. Łk 2, 48). Opiekun Odkupiciela potwierdził swoją postawą, że bycie sługą Pana charakteryzuje tożsamość człowieka powołanego przez Boga, aby Jemu służyć i realizować Jego plan zbawczy.

SŁUGA – EWED

W języku hebrajskim słowo „sługa” – *ewed* – wywodzi się z tego samego źródłosłowu

nazywając ten dzień „szabatem”. Bóg czyni szabat dniem świętym, jako uwiecznienie sześciodniowej pracy (por. Rdz 2, 2-3). Po wyjściu narodu Bożego wybrania z Egiptu Bóg ustanawia ten dzień dniem kultu dla upamiętnienia prymatu Boga nad wszystkim. Miało to zapewnić narodowi wywodzącemu się od Abrahama pamięć sakralną, podczas gdy bez niej Izraelici z czasem utraciliby sens i cel pracy, a nawet własną tożsamość (por. Kpł 23, 3).

Z tego powodu żądanie Mojżesza, aby faraon wypuścił Hebrajczyków, wynikało nie tylko z pragnienia uwolnienia ich od pracy niewolniczej, ale przede wszystkim z nakazu oddania czci Bogu na pustyni (por. Wj 3, 18). Faraon w odpowiedzi obarczył Hebrajczyków jeszcze większą ilością pracy. Uzasadnił decyzję stwierdzeniem, że zwiększenie pracy sprawi, iż naród przestanie myśleć o Bogu. W ten sposób egipski przywódca stał się prekursorem wizji, która odrywa sługi od Pana, odłącza człowieka pracującego od Boga przez pozbawienie go pamięci, że człowiek został stworzony przez Pana, aby być Jego sługą, a nie sługą pracy.

Ta zniekształcona wizja prowadzi do wrażenia, że to nie praca została stworzona dla człowieka, lecz człowiek dla pracy; to nie Bóg wyzwał, lecz praca. Tak też funkcjonuje współczesna „religia roboty”, która składa człowieka na ołtarzu pracy, tak że człowiek przestaje być sługą Pana.

TOŻSAMOŚĆ W SŁUŻBIE

Podobnie jak praca nie może być odewana od Stworzyciela, nadającego jej sens, tak też służa nie ma ani sensu życia, ani celu działań bez ostatecznego odniesienia do swojego Pana. Więź sługi z jego Panem umożliwia mu właściwe i optymalne funkcjonowanie. Taka zależność jest widoczna w życiu św. Józefa, którego wszystkie sprawy toczą się wokół Syna Bożego i dzieła zbawienia. Nawet zaślubiny opiekuna Odkupiciela z Dziewicą z Nazaretu nastąpiły z racji tajemnicy wcielenia, którą Józef miał ukryć i uchronić przed światem. Józef jako służa Pana, ustanowiony przybrany ojcem Chrystusa przez Boga Ojca, uzależnił zatem swoje życie, a nawet swoją tożsamość od służby Zbawicielowi i Jego zbawczej misji.

Ciekawy jest fakt, że nowe wezwanie *servus Christi* – „sługa Chrystusa” – w Litanii do św. Józefa odnosi się do homilii św. Pawła VI ogłoszonej podczas święceń nowych biskupów. Miało to miejsce 19 marca 1966 r. W swej wypowiedzi święty papież ukazał służbę Józefa jako tajemnicę jego wielkości i najwyższy wyraz jego ojcowskiego powołania. Zaznaczył też, że „służba Chrystusowi była jego życiem”. A ponieważ to papieskie spostrzeżenie wybrzmiało podczas udzielania święceń kolejnym następcom apostołów,

słowa następcy św. Piotra stanowiły przypomnienie o ścisłym związku tożsamościowym osoby wyświęconej z Panem, któremu służy.

TRAGICZNE NADUŻYCIE

Więź między człowiekiem przyjmującym święcenia a jego Panem przekłada się na związek przyczynowy między powołaniem do kapłaństwa a Najświętszym Sakramentem. Ten związek wydaje się zrozumiały i niepodważalny, bo kapłan otrzymuje podczas święceń kapłańskich władzę umożliwiającą mu dokonanie przeistoczenia chleba i wina w Przenajświętsze Ciało i Krew Chrystusa. Ta sama władza czyni kapłana zwyczajnym szafarzem Najświętszego Sakramentu. Związek między kapłanem-sługą, który działa w osobie Chrystusa, a Chrystusem Panem wskazuje na nadprzyrodzoną tożsamość kapłana. Podobnie jak biblijny sługa Pana nie może zrozumieć ani siebie, ani swojego posłania bez odniesienia do Pana, tak też kapłan-sługa nie może zrozumieć ani siebie, ani swojego powołania bez odniesienia do Chrystusa, który go do kapłaństwa powołał. Czy możemy sobie zatem wyobrazić sytuację, w której odnosi się wrażenie, że spostrzegany związek przyczynowy między kapłanem a Chrystusem obecnym w Najświętszym Sakramencie zostaje zerwany? Niestety, do takiej sytuacji dochodzi dzisiaj nagminnie podczas udzielania Najświętszego Sakramentu.

Prawo kościelne w określonych sytuacjach zezwala na udzielanie Komunii świętej przez osoby niewyświęcone. Uzasadnieniem tego pozwolenia są wyjątkowe przypadki, w których osoba wyświęcona nie może dotrzeć do wiernego, który pragnie przyjęcia Najświętszego Sakramentu. Innym uzasadnieniem dla udzielania Komunii świętej przez osobę świecką może też być – według prawa kościelnego – zbyt wielka liczba wiernych na Mszy świętej – tak wielka, że dostępni kapłani nie byłiby w stanie ogarnąć osób czekających na Komunię świętą w ograniczonym czasie. Sam termin „nadzwyczajny szafarz Komunii świętej” uzmysławia, że jest to osoba, której posługa nie jest zwyczajna, lecz wyjątkowa, ale w tym sensie, że tylko w razie autentycznej potrzeby taka osoba mogłaby wspomóc kapłana w udzielaniu Najświętszego Sakramentu. Jednak na Zachodzie, gdy tylko pojawiła się taka możliwość, bardzo szybko to, co nadzwyczajne, stało się zwyczajne. Dzisiaj dochodzi tam nawet do absurdu sytuacji, w której kapłanom zakazuje się pomagania w udzielaniu Komunii świętej podczas Mszy świętej, bo oddelegowuje się tę posługę nadzwyczajnym szafarzom.

W Polsce do takich absurdów jeszcze nie doszło, przynajmniej nie na skalę zachodnią. Jednak powszechnie pojawia się

inna praktyka z Zachodu: bez względu na to, czy dochodzi do nadzwyczajnej sytuacji, czy nie – nadzwyczajny szafarz udziela Komunii świętej. O dziwo, wielokrotnie proboszczowie są wręcz zmuszani przez swoich przełożonych do ustanowienia nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej i do korzystania z ich posługi nawet wówczas, gdy nie ma takiej potrzeby.

Jednak problem jest głębszy, takie nadużycie sprawia bowiem, że rozmywa się w oczach wiernych związek przyczynowy między kapłanem a Najświętszym Sakramentem. Dlaczego? Bo odnosi się wrażenie, że bez względu na okoliczności, bez względu na warunki ściśle określone przez Kościół – zupełnie przypadkową rzeczą staje się to, że Chrystus w Najświętszym Sakramencie winien być udzielany przez Jego zwyczajnego szafarza. Gdy rzeczy nadzwyczajne są postrzegane jako zwyczajne, a zwłaszcza gdy ustanowiona przez Chrystusa wyjątkowa godność kapłańska staje się przypadkowa, dokonuje się proces zaświecczenia w samym odbiorze osoby obserwowanej. Rzecz jasna, że związek sakramentalny między Chrystusem a Jego sługą kapłanem nie zostaje obiektywnie zerwany, ale chodzi bardziej o zasygnalizowanie czegoś: zobaczcie, związek między kapłanem a Najświętszym Sakramentem wcale nie jest aż tak ścisły, jak dotychczas myśleliście, bo bez względu na to, czy jest taka potrzeba, czy nie, czy ktoś jest wyświęcony, czy nie – każdy może Najświętszego Sakramentu dotykać i każdy może go rozdzielać, nawet osoby świeckie, nie wyświęcone, bez względu na okoliczności. O ile wcześniej w oczach młodego człowieka zastanawiającego się nad powołaniem kapłańskim wyjątkowy związek między kapłanem a Najświętszym Sakramentem wpływał na atrakcyjność tego powołania, o tyle teraz, przez tego rodzaju nadużycia, powszechne hasło „każdy może” jest kolejnym gwoździem do trumny spadającej liczby powołań kapłańskich. Trzeba koniecznie skończyć z tym nadużyciem i wrócić do umocnienia postrzegania związku przyczynowego między kapłanem a Najświętszym Sakramentem, jako odzwierciedlenia związku między sakramentalnym sługą a jego Panem. Spłyce nie tak ważnej rzeczywistości wyrządza Kościołowi wielką szkodę.

Niech zatem św. Józef, który jako służa Pana był szafarzem tajemnicy Zbawienia, wyprosi dla Kościoła większą świadomość ścisłego związku między sługami-kapłanami a ich Panem w mniemaniu wiernych i duchownych. Będzie to kolejna cegielka w budowaniu Kościoła według zamysłu Chrystusowego.

Autor jest kapłanem diecezji ełckiej,
doktorem biblistą,
urodził się i wychował w Izraelu

for. archiwum

CHLEB ŻYCIA

Pierwsze czytanie ukazuje nam zrezygnowanego proroka. Elias, który chwilę wcześniej rzucił wyzwanie pogańskiemu Baalowi i jego prorokom, przeżywa moment grozy. Urażona porażką proroków Baala królowa Izebel grozi płomiennemu słudze Jahwe. Eliasz ucieka. Widzimy go na pustyni Beer-Szeby, gdzie wzorem krnąbrnego Jonasza powtarza modlitwę o szybką śmierć. Czyżby się załamał i stracił wiarę w moc Boga, któremu dotąd tak gorliwie służył? Wygląda na to, że tak. Do przeżywającego wyraźny kryzys proroka przychodzi Bóg. Oferuje mu pokarm, mocą którego pójdzie w dalszą drogę. Ileż razy i nam potrzeba tego pokarmu, abyśmy potrafili wstać i iść dalej?

Ostatecznym celem życiowej wędrówki chrześcijanina jest upodobnienie się do Boga przez miłość. Słabość Eliasza nie spotkała się z Bożym potępieniem. Bóg wyszedł do niego, podając mu pomocną dłoń. Jednak św. Paweł w dzisiejszym drugim czytaniu zaznacza, że człowiek może zasmucić Bożego Ducha Świętego. Zachęca swoich słuchaczy do porzucenia tego, co sprzeciwia się jedności. „Gorycz, uniesienie, gniew, wrzaskliwość, znieważanie – wraz z wszelką złością” niszczą wspólnotę. Dobroć, miłosierdzie i przebaczenie budują. Staranie o jedność nie jest sztuką dla sztuki. Dla św. Pawła jest może jednym z głównych warunków rzeczywistego podążania za Chrystusem. W świetle pierwszego czytania możemy stwierdzić, że nie da się tego osiągnąć własnymi siłami. Potrzebny jest pokarm z nieba.

Identyfikuje go w Ewangelii, mówiąc o sobie, że jest „chlebem życia”, sam Jezus Chrystus. W ostatnich dwóch niedzielnychperykopalch usłyszeliśmy o cudzie rozmnożenia chleba i o znaczeniu tego wydarzenia. Dziś Pan Jezus odpowiada swoim oponentom, którzy szemrali między sobą. Rozszerza i pogłębia w ten sposób interpretację znaku rozmnożenia chleba.

„Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” – mówi Zbawiciel. Dodaje za chwilę: „Chlebem, który Ja dam, jest moje Ciało, wydane za życie świata”. Autoidentyfikacja, której dokonuje Jezus, nie podoba się części słuchających Go Izraelitów. W tradycji Starego Testamentu od śmierci ratował przecież tylko Bóg. Jezus utożsamia się z Bogiem-ożywającym Duchem. Tłumaczy, że jest to możliwe dzięki Jego ofierze, w której Ciało zostanie wydane jako życiodajna ofiara i równocześnie dane tym, którzy dzięki temu Ciału będą mogli żyć wiecznie. Jezus to Życie. Takie jest najkrótsze przesłanie Dobrej Nowiny na dziś. Siłę do pokonywania kryzysów, do codziennej, długotrwałej wędrówki (bardzo często męczącej i żmudnej) daje Eucharystia. A celem jest jedność z Bogiem i ludźmi.

ks. Łukasz Piotrowski

Autor jest wikariuszem w par. św. Patryka w Warszawie, wykładowcą polonistyki w WSD DW-P

XIX NIEDZIELA ZWYKŁA

8 sierpnia 2021

Czytanie z Pierwszej Księgi Królewskiej
19, 4-8

Eliasz poszedł na pustynię na odległość jednego dnia drogi. Przyszedłszy, usiadł pod jednym z janowców i pragnąc umrzeć, powiedział: „Wielki już czas, o Panie! Zabierz moje życie, bo nie jestem lepszy od moich przodków”. Po czym położył się pod jednym z janowców i zasnął.

A oto anioł, trącąc go, powiedział mu: „Wstań i jedz!”. Eliasz spojrział, a oto przy jego głowie podpłomyk i dzban z wodą. Zjadł więc i wypił, i znów się położył.

Ponownie anioł Pana wrócił i trącąc go, powiedział: „Wstań, jedz, bo przed tobą długa droga”. Powstawszy zatem, zjadł i wypił. Następnie umocniony tym pożywieniem szedł czterdzieści dni i czterdzieści nocy, aż do Bożej góry Horeb.

Psalm responsoryjny

Ps 34, 2-9

Refren: Wszyscy zobaczcie, jak nasz Pan jest dobry.

Będę błogosławił Pana po wieczne czasy,
Jego chwała będzie zawsze na moich ustach.

Dusza moja chlubi się Panem,
niech słyszą to pokorni i niech się weselą.

Wysławiajcie razem ze mną Pana,
wspólnie wywyższajmy Jego imię.
Szukałem pomocy u Pana, a On mnie wysłuchał
i wyzwolił od wszelkiej trwogi.

Spojrzenie na Niego, a rozpromienicie się radością,
oblicza wasze nie zapłoną wstydem.
Oto zawołał biedak i Pan go usłyszał,
i uwolnił od wszelkiego ucisku.

Anioł Pański otacza szansem bogobojnych,
aby ich ocalić.
Skosztujcie i zobaczcie, jak Pan jest dobry,
szczęśliwy człowiek, który znajduje w Nim ucieczkę.

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Efezjan
4, 30 – 5, 2

Bracia: Nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczętowani na dzień odkupienia.

Niech zniknie spośród was wszelka gorycz, uniesienie, gniew, wrzaskliwość, znieważanie – wraz z wszelką złością. Bądźcie dla siebie nawzajem dobrzy i miłosierni. Przebaczajcie sobie tak, jak i Bóg wam przebaczył w Chrystusie.

Bądźcie więc naśladowcami Boga, jako dzieci umiłowane,

i postępujcie drogą miłości, bo i Chrystus was umiłował i samego siebie wydał za nas w ofierze i dani na woń miłą Bogu.

Aklamacja przed Ewangelią:

Alleluja, alleluja, alleluja

Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba.

Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki.

Słowa Ewangelii według św. Jana

6, 41-51

Żydzi szemrali przeciwko Jezusowi, dlatego że powiedział: „Ja jestem chlebem, który z nieba zstąpił”. I mówili: „Czyż to nie jest Jezus, syn Józefa, którego ojca i matkę my znamy? Jakżeż może On teraz mówić: „Z nieba zstąpiłem”?”.

Jezus rzekł im w odpowiedzi: „Nie szemrajcie między sobą! Nikt nie może przyjść do Mnie, jeżeli go nie pociągnie Ojciec, który Mnie posłał; Ja zaś wskrzeszę go w dniu ostatecznym. Napisane jest u Proroków: «Oni wszyscy będą uczniami Boga». Każdy, kto od Ojca usłyszał i przyjął naukę, przyjdzie do Mnie. Nie znaczy to, aby ktokolwiek widział Ojca; jedynie Ten, który jest od Boga, widział Ojca. Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: Kto we Mnie wierzy, ma życie wieczne.

Jam jest chlebem życia. Ojcowie wasi jedli manną na pustyni i pomarli. To jest

chleb, który z nieba zstępuje. Kto go je, nie umrze.

Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje Ciało za życie świata”.

fol. PAP/EPA/Giuseppe Lami

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

PRZYJMIJMY JEZUSA JAKO CHLEB ŻYCIA

Pierwsze pytanie, jakie możemy sobie postawić: dlaczego szukamy Pana? Dlaczego szukam Pana? Jakie są motywacje mojej wiary, naszej wiary? Musimy to rozeznaczyć, ponieważ wśród wielu pokus, jakie pojawiają się w życiu, znajduje się ta, którą możemy nazwać pokusą bałwochwalstwa. To ona pobudza nas do szukania Boga dla własnego użytku i korzyści, do rozwiązywania problemów, do posiadania dzięki Niemu tego, czego sami nie możemy uzyskać, ze względu na korzyść. Ale w ten sposób wiara pozostaje powierzchowna, a także, że tak powiem, wiara pozostaje skoncentrowana na cudach: poszukujemy Boga, aby zaspokoił nasz głód, a potem zapominamy o Nim, gdy jesteśmy syty. W centrum tej niedojrzalej wiary nie znajduje się Bóg, ale nasze własne potrzeby; pomyślny o tak wielu interesach i wielu sprawach. Słusznie przedstawiamy nasze problemy Bożemu sercu, ale Pan, który działa, wykraczając znacznie poza nasze oczekiwania, pragnie żyć z nami przede wszystkim w relacji miłości. A prawdziwa miłość jest bezinteresowna, jest darmo dana: nie kocha się po to, by otrzymać w zamian jakąś korzyść! To jest interesowność, a wiele razy w życiu jesteśmy interesowni.

Może nam pomóc drugie pytanie, jakie tłum zadaje Jezusowi: „Cóż mamy czynić, abyśmy wykonywali dzieła Boga?” (w. 28). To tak, jakby ludzie, sprowokowani przez Jezusa, mówili: „Co czynić, aby oczyścić nasze poszukiwanie Boga? Jak przejść od wiary magicznej, która myśli tylko o własnych potrzebach, do wiary, która podoba się Bogu?”. A Jezus wskazuje drogę: odpowiada, że dziełem Boga jest przyjęcie Tego, którego Ojciec posłał, to znaczy przyjęcie Jego samego, Jezusa. Nie jest to dodawanie praktyk religijnych czy przestrzeganie specjalnych przykazań. To przyjęcie Jezusa do naszego życia, przeżywanie z Jezusem historii miłości. To On będzie oczyszczał naszą wiarę. Sami nie jesteśmy w stanie tego uczynić. Ale Pan pragnie z nami relacji miłosnej: przed rzeczami, które otrzymujemy i czynimy, trzeba kochać Jego. Istnieje relacja z Nim, która wykracza poza logikę korzyści i kalkulacji.

Dotyczy to odniesienia do Boga, ale także naszych relacji ludzkich i społecznych: kiedy dążymy przede wszystkim do zaspokojenia naszych potrzeb, grozi nam, że wykorzystamy ludzi i sytuację do własnych celów. Ileż to razy słyszeliśmy od kogoś: „Ale ten wykorzystuje ludzi, a potem zapomina”... Wykorzystywanie ludzi dla własnego zysku – to jest złe. A społeczeństwo, które koncentruje się na interesach, a nie na ludziach, jest społeczeństwem, które nie rodzi życia. Zachęta Ewangelii jest następująca: nie troszczymy się jedynie o chleb materialny, zaspokajający nasz głód, ale przyjmijmy Jezusa jako chleb życia i począwszy od naszej przyjaźni z Nim, uczmy się kochać siebie nawzajem. Bezinteresownie i bez kalkulacji.

Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański” 1 sierpnia

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 9 sierpnia

Święto św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein), dziewicy i męczennicy, patronki Europy

Czytania mszalne: Oz 2, 16b. 17b. 21-22; Ps 45, 11-12. 14-17; Mt 25, 1-13

Wtorek, 10 sierpnia

Wspomnienie św. Wawrzyńca, diakona i męczennika

Czytania mszalne: 2 Kor 9, 6-10; Ps 112, 1b-2. 5-9; J 12, 24-26

Środa, 11 sierpnia

Wspomnienie św. Klary, dziewicy

Czytania mszalne: Pwt 34, 1-12; Ps 66, 1b-3a. 5. 8. 16-17; Mt 18, 15-20

Czwartek, 12 sierpnia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Joanny Franciszki de Chantal, zakonniczki

Czytania mszalne: Joz 3, 7-10a. 11. 13-17; Ps 114, 1b-6; Mt 18, 21 – 19, 1

Piątek, 13 sierpnia

Czytania mszalne: Joz 24, 1-13; Ps 136, 1b. 2a. 3. 16a. 17a. 18. 21a. 22a. 24; Mt 19, 3-12

Sobota, 14 sierpnia

Wspomnienie św. Maksymiliana Marii Kolbego, prezbitera i męczennika

Czytania mszalne: Joz 24, 14-29; Ps 16, 1b-2a. 5. 7-8. 11; Mt 19, 13-15

fot. xhz

Bazylika MB Większej
w Rzymie

w rytach wschodnich Kościoła katolickiego.

Innym tytułem, którym obdarzona jest ta bazylika, jest *Sancta Maria ad Praesepe* – Matki Bożej przy Żłóbku, ze względu na relikwie żłóbka, które są tu wystawione pod ołtarzem głównym. Ich wielkim czcicielem był papież Pius IX, stąd monumentalna figura przedstawia go klęczącego przed relikwiami.

Obiektem szczególnego kultu jest cudowna ikona *Salus populi romani* – Ocalenia ludu rzymskiego, najbardziej ukończony przez rzymian wizerunek maryjny. Badania naukowe wskazują na prawdopodobne jej powstanie między IX a XII w. W bazylice została

Warto zajrzeć do bazyliki Matki Bożej Większej na rzymskim Eskwilinie. 5 sierpnia obchodzona jest tam uroczystość upamiętniająca cud śnieżny, który zdarzył się w tym miejscu w 352 r.

Śnieg zdarza się w Rzymie rzadko, najczęściej na przełomie stycznia i lutego. Trudno go sobie nawet wyobrazić w sierpniowe upały. Ale w ten właśnie niezwykle sposób Matka Boża dała znak papieżowi Liberiuszowi. Ukazała mu się we śnie w nocy z 4 na 5 sierpnia. Nakazała wybudować kościół ku Jej czci. Znakiem, gdzie ma on stanąć, miał być śnieg. Papież rannym posłusznie udał się na poszukiwania i znalazł śnieg na wzgórzu eskwilińskim. Podobny nakaz otrzymał w tym samym czasie patrycjusz Giovanni. Wspólnie zaczęli kreślić kształt pierwszej świątyni poświęconej Maryi na Zachodzie. I tak powstał kościół *Santa Maria della Neve*, Matki Bożej Śnieżnej.

Po ogłoszeniu dogmatu o Bożym macierzyństwie Maryi na soborze w Efezie w 431 r. świątynia została odrestaurowana i rozbudowana za papieża Sykstusa III. Powstała w ten sposób piękna bazylika Matki Bożej Większej. Dziś jest jedną spośród czterech papieskich bazylik większych, która zachowała oryginalne elementy architektury paleochrześcijańskiej. Urzeka zabytkową posadzką, wykonaną w średniowieczu przez rodzinę Kosmatesków z odłamków marmuru i kawałków szlachetnych kamieni. Zachwyca jej złocisty sufit, pokryty cennym złotem przywiezionym przez Krzysztofa Kolumba z Ameryki, oraz mozaikę z XIII w., przedstawiającą zasiadającego na tronie Chrystusa, który koronuje siedzącą obok Matkę.

Świątynia jest mostem łączącym tradycje Wschodu i Zachodu. Mówił o tym abp Marek Jędraszewski w 2016 r. w homilii z okazji narodowej pielgrzymki Polaków do Rzymu na 1050-lecie chrztu Polski: „prawda o Maryi, Matce Bożej, popłynęła na całe zachodnie chrześcijaństwo właśnie stąd, od tego Eskwilińskiego Wzgórza”. Kard. Stanisław Ryłko, mianowany 28 grudnia 2016 r. archiprezbiterem bazyliki *Santa Maria Maggiore*, w rozmowie

z Radiem Watykańskim wyznał, że czuje „wielką odpowiedzialność”, gdyż „Bazylika ta jest najstarszym sanktuarium maryjnym na Zachodzie, sięgającym Soboru w Efezie z 431 r., który określił dogmat Boskiego macierzyństwa Maryi”. Ten pomost między Wschodem a Zachodem ma również odzwierciedlenie w liturgii. To tu po raz pierwszy była sprawowana liturgia bizantyjska św. Cyryla i Metodego według tekstów zatwierdzonych przez papieża Hadrianę II. Z tym wiąże się tradycja przeznaczenia tej bazyliki na uroczystości

Cud na Eskwilinie

Anna
Artymiak

Mozaika w apsydzie głównej

umieszczona w 1256 r., najpierw w nawie głównej, a następnie w 1611 r. w specjalnie dla niej wybudowanej, na życzenie papieża Pawła V, kaplicy bocznej, która teraz od jego imienia nosi nazwę Kaplica Paolińska.

Na przestrzeni wieków ikona *Salus Populi Romani* stała się najbardziej rozpowszechnionym wizerunkiem maryjnym na świecie. Jego kopie najdalej chyba zawiózł jezuita misjonarz Matteo Ricci – aż do Chin. Pierwsza kopia, wykonana w 1569 r., za pozwoleniem Pawła V, na prośbę ówczesnego generała jezuitów

fot. xhz

Ikona Salus Populi Romani

fot. xhz

Francesco Borgii i ze wsparciem kard. Karola Borromeusza, archiprezbitera bazyliki, znajduje się dziś w celi św. Stanisława Kostki w kościele św. Andrzeja na Kwirynale. W Polsce jest ponad 350 kopii tego obrazu.

Ze względu na wspomniany obraz bazylika ta jest często odwiedzana prywatnie przez papieża Franciszka. Św. Jan Paweł II również był tu często, zwykle z okazji uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. W 2000 r. powierzył młodym kopię ikony *Salus Populi Romani*, by towarzyszyła krzyżowi w pielgrzymce przygotowującej do Światowych Dni Młodzieży. Ale papież Franciszek przyjeżdża tu zawsze przed każdą zagraniczną podróżą apostolską i po powrocie z niej. Często również zagląda tu niejako po drodze, jak choćby 8 grudnia, wracając z modlitwy przy figurze Matki Bożej na placu hiszpańskim. Ostatnio przybył tu po wyjściu ze szpitala. W czasie Jubileuszu Miłosierdzia 2016 r. był tu aż szesnaście razy!

Do największych uroczystości związanych z *Santa Maria Maggiore* należy rocznica przeniesienia cudownej ikony *Salus populi romani*, czyli *Festa della Traslazione*, obchodzona

w ostatnią niedzielę stycznia. 5 sierpnia świętuje się upamiętnienie cudu śnieżnego, wtedy to z sufitu bazyliki sypią się płatki kwiatków, które wierni mogą zabierać do domów. 14 sierpnia, w wigilię Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, w bazylice rozbrzmiewa zaś bizantyjski śpiew „Paracelis”.

Komu przyjdzie obchodzić Wielkanoc w Rzymie, powinien tu zajrzeć w Wielką Sobotę na tzw. Godzinę Matki, *l’Ora della Madre*, na inne nabożeństwo bizantyjskie z IX w., które pomaga wiernym w ciszy i rozmodleniu oczekiwać z Maryją na zmartwychwstanie Pańskie.

Warto tu się zatrzymać i pomyśleć o wielkich wydarzeniach, które miały miejsce, włączyć się w codzienną modlitwę zanoszoną do Maryi od wieków przez Jej czcicieli. W chwilach dramatycznych, zwłaszcza epidemii, lud rzymski uciekał się do Niej. Tu również w 1950 r., po ogłoszeniu dogmatu o wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny, przybył papież Pius XII. A 21 listopada 1964 r. udał się do maryjnej bazyliki Paweł VI wraz z ojcami soborowymi po przyjęciu konstytucji o Kościele „*Lumen gentium*” i ogłoszeniu Maryi Matką Kościoła – *Mater Ecclesiae*, do czego przyczynili się w dużej mierze biskupi polscy na czele z kard. Wyszyńskim.

Grażyna Rybak

Smartfon to nie smoczek

Liczba nastolatków uzależnionych od internetu, komputera czy smartfona ciągle rośnie. Ostatni rok nauczania zdalnego nasilił jeszcze ten problem. Kontakt dzieci ze smartfonem, i to z inicjatywy mamy czy taty, zaczyna się już niemal po urodzeniu.

Dawniej kobieta, słysząc płacz niemowlęcia, brała je odruchowo na ręce, przytulała i uspokajała swoją bliskością. Obecnie bardzo często mama płaczącemu w wózku dziecku pokazuje obrazki w telefonie, zachowując dystans.

Doktor nauk humanistycznych Magdalena Rowicka z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie wraz z zespołem zbadali, że aż 12 proc. niemowląt w pierwszym roku życia i co trzeci dwulatek używają urządzeń mobilnych. Ponad 54 proc. dzieci do szóstego roku życia regularnie używa telefonu, smartfona czy laptopa. Same tego nie wymyśliły. Tak się dzieje, ponieważ aż 75 proc. rodziców przedszkolaków pozwala dzieciom korzystać z urządzeń mobilnych (badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 2000 rodziców dzieci w wieku 0-6 lat).

Co sprawia, że prawie trzy czwarte dzieci poniżej sześciu lat korzysta z urządzeń mobilnych podczas jazdy autobusem, a połowa podczas spożywania posiłków? Przecież podróż stwarza znakomitą okazję do ciekawych doświadczeń

rozwijających intelekt poprzez oglądanie naturalnych obrazów za oknami i poznawanie nowej okolicy. Czy jedzenie smacznego obiadu wymaga jeszcze dodatkowych bodźców wzrokowych? Czego uczymy dziecko w ten sposób?

Takie maluchy nie mają szansy na odkrycie przyjemności jedzenia, nie poznają smaku potraw, wybrzydzą, nudzą się podczas posiłku, stale domagają się nowych wrażeń, nie potrafią obserwować otoczenia, a zatem tracą bardzo wiele z codziennego życia.

Dzieci sięgają po telefon, bo otrzymują taką propozycję zajęcia od dorosłych. Aż 80 proc. rodziców daje urządzenia mobilne przedszkolakom, kiedy te się nudzą.

Jeżeli dla uspokojenia płaczącego dziecka aż dwie trzecie rodziców daje mu urządzenia mobilne, jak smoczek, to tak uczony maluch w wieku dwóch lat, a później również jako nastolatek, będzie znał tylko taki sposób poprawienia sobie nastroju. To uzależnia jak narkotyki.

Dodatkowy problem polega na tym, że 75 proc. dzieci ma dostęp do internetu bez żadnej kontroli. Coraz wcześniejszy kontakt dzieci z urządzeniami mobilnymi powinien zaalarmować rodziców i psychologów, bo z badań wiemy, że prowadzi do uzależnień behawioralnych oraz e-uzależnień.

Warto znać rekomendacje WHO, towarzystw pediatrycznych, klinicystów pracujących z dziećmi, którzy zalecają, aby nie pokazywać smartfona i telewizora dziecku poniżej 18., a nawet 36. miesiąca życia.

Autorka jest lekarzem
pediatrą

Jeszcze o postawach wobec języka

dr hab. Tomasz Korpysz

Po puryzmie, przekonaniu „o możliwości wpływania na rozwój i kulturę języka drogą administracyjną” oraz logicyzmie (czy też logizowaniu) dziś kolejne opisywane przez Witolda Cienkowskiego postawy wobec języka. Przypomnę jeszcze, że wszystkie one wynikają, zdaniem autora, z „niepełnej lub fałszywej wiedzy o istocie i funkcjonowaniu języka” i są charakterystyczne dla niespecjalistów, dla których język jest ważny, ale którzy emocjonalnie reagują na różnorakie zjawiska w nim zachodzące.

Dość częstą postawą, zwłaszcza wśród osób starszych, jest tradycjonalizm, czyli inaczej mówiąc: konserwatyzm językowy (niektórzy badacze rozróżniają te postawy, tu dla uproszczenia je połączę). Często wiąże się on z puryzmem, jest, można rzec, jedną z jego odmian. Sądę, że oczywiście jest, na czym polega i jak się przejawia taki stosunek do języka, ale na wszelki wypadek doprecyzuję: użytkownicy polszczyzny dają pierwszeństwo dawnym formom i zjawiskom językowym, a krytykują lub wręcz odrzucają te nowsze. Niekiedy wskazują przy tym na jakiś okres w historii języka jako wzorcowy (zwykle są to jednak wskazania niezbyt konkretne, np. „gdy byłem dzieckiem, to...”, „kiedy ja chodziłam do szkoły, to...”; jeszcze niedawno niektórzy odwoływali się do wzorców przedwojennych, ewentualnie przekazywanych przez ludzi wykształconych w dwudziestolecie międzywojennym), niekiedy zaś mówią po prostu o bliżej nieokreślonej przeszłości. Współcześnie tradycjonalizm przejawia się sprzeciwem wobec nowych słów (zwłaszcza zapożyczeń), ich nowych znaczeń czy choćby wobec zmian w wymowie i akcencie. Chyba jednak najczęściej opór czy wręcz sprzeciw (nierzadko emocjonalny) budzą w tradycjonalistach i konserwatystach zmiany normy językowej, a konkretnie włączanie do normy tych wyrazów, ich form, połączeń, znaczeń itp., które niegdyś uznawane były za błędne.

Postawą przeciwną tradycjonalizmowi jest, jak pisze Witold Cienkowski, „nowatorstwo polegające na niesłusznym zrywaniu – w ogóle lub w sprawach szczegółowych – z tradycją”. Tak rozumiane zjawisko jest stosunkowo rzadkie i charakterystyczne przede wszystkim dla najmłodszych użytkowników języka, którzy bezkrytycznie, często w związku z modą, pod wpływem mediów (obecnie: zwłaszcza mediów społecznościowych), ale niekiedy także ze względu na presję środowiskową wprowadzają do swoich wypowiedzi wszelkie językowe „nowinki”: zapożyczenia, neologizmy, neosemantyzmy itp.

Zupełnie inny charakter ma zjawisko „błędnego uogólniania powierzchniowych obserwacji języka”. Witold Cienkowski pisze: „Powierzchniowa i nie podbudowana odpowiednimi wiadomościami obserwacja języka prowadzi nieraz do błędnych wniosków uogólniających. Takie właśnie przyczyny ma emocjonalnie zabarwiony pogląd – spotykany niemal w całej historii języka polskiego – że jesteśmy świadkami jego ogólnego upadku. Poglądy takie nazwałbym katastrofizmem językowym lub pesymizmem językowym – zależnie od ich nasilenia i stopnia kategoryczności”. Rzeczywiście, gdy nieco lepiej zna się dawne wypowiedzi na temat polszczyzny, nietrudno znaleźć takie, które pełne są utyskiwań na jej niski poziom i które wieszczą jej rychły upadek, a mają np. dwieście czy trzysta lat... Taka perspektywa czasowa pozwala nabrać dystansu i pokazuje, że tego typu kasandryczne wypowiedzi oparte były właśnie na powierzchniowych, subiektywnych obserwacjach mówiącego, które swoje oceny przenosił na język w ogóle. Podobnych głosów nie brak także dzisiaj i choć łatwo je zrozumieć, to należy podchodzić do nich z pewnym dystansem.

Przypomniane dotychczas postawy łączy to, że w większości są one charakterystyczne dla osób autentycznie zainteresowanych polszczyzną, takich, dla których jest ona wartością. Nie należy ich zatem zbyt mocno krytykować, warto natomiast wskazywać szerszą perspektywę bardziej fachowego oglądu i oceny języka.

Umowa dożywocia

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Przekazanie nieruchomości w zamian za utrzymanie jest instytucją znaną w polskim prawie od lat. Umowa może zostać zawarta pomiędzy osobami spokrewnionymi, np. rodzicami i dzieckiem, ale również pomiędzy osobami nie związanymi pokrewieństwem, a nawet instytucjami. Dożywotnikiem może być wyłącznie osoba fizyczna.

Umowa o dożywocie polega na tym, że w zamian za przeniesienie własności nieruchomości jej nabywca zobowiązuje się zapewnić zbywcy dożywotnie utrzymanie. Jest to więc umowa odpłatna, co odróżnia ją od darowizny. Prawo dożywo-

cia jest niezbywalne. Przedmiotem umowy dożywocia może być zarówno nieruchomość gruntuwa czy budynkowa, jak i lokalowa. Umowa o dożywocie nie może natomiast dotyczyć spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, spadku czy też przedsiębiorstwa.

Zakres świadczeń na rzecz dożywotnika określają strony umowy. Mogą ukształtować go w sposób dowolny, z uwzględnieniem okoliczności, że celem umowy jest dożywotnie utrzymanie właściciela nieruchomości. Jeżeli jednak zakres tych świadczeń nie został określony w umowie, to zobowiązany powinien przyjąć dożywotnika jako domownika, dostarczyć mu żywność, ubranie, mieszkanie, światło i opał, zapewnić odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz

sprawić własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym.

Nie ma przeszkód, aby umowa dożywocia dotyczyła przekazania gospodarstwa rolnego przez rolnika. W kwestii dopuszczalności przekazania gospodarstwa rolnego w formie umowy dożywocia wypowiedział się Sąd Najwyższy. W postanowieniu z 10.04.2019 r., IV CSK 327/18, stwierdził, że ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przyjmuje jako zasadę, że przesłanką wypłaty rolnikowi należnej renty lub emerytury jest zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, co wiąże się z wyzbytciem się przez niego własności i posiadania gospodarstwa rolnego. Przeniesienie własności gospodarstwa może nastąpić na podstawie umów uregulowanych w kodeksie cywilnym (darowizny, dożywocia) albo na podstawie odrębnego typu umowy na-

zwanej, określonej w art. 84 i 85 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jako umowa z następcą i umowa w celu wykonania umowy z następcą (umowa przekazania gospodarstwa rolnego następcy). Wybór rodzaju umowy prowadzącej do wyzbytcia się gospodarstwa rolnego należy do stron; jeżeli zdecydują się one na jedną z umów przeniesienia własności gospodarstwa przewidzianych w kodeksie cywilnym, to wyłączona jest możliwość zakwalifikowania takiej umowy jako umowy z rolnikiem następcą.

Umowa o dożywocie dotyczy zbycia nieruchomości, dlatego aby była skuteczna, musi być zawarta w formie aktu notarialnego. Umowa jest opodatkowana podatkiem od czynności cywilnoprawnych w stawce dwóch procent od wartości nieruchomości, bez względu na pokrewieństwo stron umowy.

Autorka jest radcą prawnym

foto: PAP/Łezek Szymański

OLIMPIJSKI KRAJOBRAZ

Mariusz Jankowski

Pojawia się głównie co cztery lata, czasami co dwa. Wystarczy, że w pierwszych dniach olimpijskiej rywalizacji polscy sportowcy nie zdobędą choćby jednego medalu. A gdy jeszcze do tego dołożymy nieudane starty zawodników wysoko notowanych – kula śniegowa rusza. Z każdy dniem pęcznieje oraz nabiera rozpędu. To kula zawiedzionych oczekiwań, obrastająca tłuszczem ohydnych komentarzy i fochów.

Z premedytacją nie użyłem tu określenia „obrastająca słowami krytyki”. Bo tej, jeśli jest uzasadniona oraz przedstawiana w cywilizowany sposób, sportowcy się nie boją. Natomiast płynącego jak rwący potok strumienia hejtu mają prawo się obawiać. Być może sami jakoś dadzą sobie z nim radę. Ale on może porwać ich rodziny oraz przyjaciół. A wtedy sytuacja robi się naprawdę nieprzyjemna.

Igrzyska w Tokio rozpoczęły się dla nas bardzo średnio. Nie było medali, czasami brakowało szczęścia (np. drużynie koszykarzy 3 × 3), a były też dni, kiedy rywalka była za mocna (Iga Świątek) lub nasz reprezentant miał gorsze momenty (Hubert Hurkacz). Czy te wszystkie wydarzenia dają komukolwiek prawo do rzucania błotem w naszych olimpijczyków? Nie i po trzykroć nie!

Pisze te słowa do Państwa kibic – rozzarowany, smutny, może i nieco zawiedziony. Też byłem zły. Też chciałem cieszyć się z sukcesów. Ale gdy ich brakowało, potrafiłem opanować złe emocje – a proszę mi wierzyć, czasami mam zbyt krótki lont i eksploduję w sytuacjach, w których nie powinienem.

W trakcie igrzysk mam jednak w głowie dwie sprawy. Po pierwsze, jestem przekonany, że każdy z naszych sportowców chciał zwyciężać. A że Polacy na wielu polach są słabsi od światowej czołówki? Taki jest sport, takie jest życie. Po drugie, nigdy nie ośmieliłbym się krytykować kogoś, kto w danej dyscyplinie jest często najlepszy w naszym kraju.

Proszę sobie zresztą odpowiedzieć na pytanie: ilu z nas dałoby radę wystartować w zawodach kajakarstwa górskiego, wspinaczki sportowej, judo, taekwondo czy kolarstwa górskiego? Takie próby mogłyby zakończyć się kalectwem. Ale krytykować, wymądrzać się, dawać dobre rady – to potrafi wielu. Siedząc na kanapie przed telewizorem. Wiem, olimpijczyki nie pojechali do Tokio, wstawszy z sofy. Są zawodowcami. Zawodowcy też jednak przegrywają. W różnym stylu. My, spoglądając na olimpijski krajobraz, pamiętajmy, że Polska nie jest sportową potęgą. I długo nie będzie. Wystarczy spojrzeć na szkolne lekcje wychowania fizycznego. A właśnie tam zaczynają stawiać pierwsze kroki przyszli reprezentanci Polski.

Autor jest dziennikarzem TVP

Pierwsze medale

Pierwsze złoto na igrzyskach, rekord Europy i rekord olimpijski wywalczyli dla Polski członkowie sztafety mieszanej 4 × 400 m (Karol Zalewski, Natalia Kaczmarek, Justyna Święty-Ersetic, Kajetan Duszyński). Wcześniej srebro zdobyła polska osada w finale wioślarskich czwórek podwójnych (Agnieszka Kobus-Zawojka, Marta Wieliczko, Maria Sajdak, Katarzyna Zillman).

Olimpijska ruletka

W Tokio nie brakuje sportowych zaskoczeń. Novak Djokovic, lider światowego rankingu tenisistów, przegrał z Pablo Carreno Bustą walkę o brązowy medal (4:6, 7:6, 3:6). Z kolei z udziału w finale wieloboju, skoku ćwiczeń na poręczach, wycofała się Simone Biles, najbardziej utytułowana gimnastyczka igrzysk w Rio de Janeiro (2016).

foto: PAP/EPA/Rungroj Yongrit

Dali z siebie wszystko!

Dla Piotra Małachowskiego start w olimpiadzie był jednym z ostatnich przed zakończeniem kariery. Jednak tym razem dwukrotnie srebrny medalista w rzucie dyskiem zakończył zmagania w półfinale. Także w półfinale zakończyła rywalizację Joanna Jóźwik w biegu na 800 m. Dobry występ zaliczył Jakub Majerski, który w finale 100 m stylem motylkowym zajął piątą lokatę. Choć medali brak, dali z siebie wszystko!

foto: PAP/Łezek Szymański

Zaskoczenie na torze

foto: PAP/EPA/Zoltan Szegedvari

Esteban Ocon (Alpine) niespodziewanie wygrał wyścig Formuły 1 o Grand Prix Węgry. To pierwsze w karierze zwycięstwo 24-letniego Francuza. Drugi na metę dojechał Sebastian Vettel (Aston Martin), a trzeci – lider klasyfikacji Lewis Hamilton (Mercedes). Już na pierwszym okrążeniu doszło do kraksy, przez którą na metę dotarło jedynie 14 kierowców.

Znów najlepszy

Na ostatnim wirażu Bartosz Zmarzlik wyrwał zwycięstwo w czwartej rundzie SGP we Wrocławiu. Zmarzlik wyprzedził Łagutę, który prowadził przez cztery okrążenia finałowego biegu. Trzeci dojechał Leon Madsen. Mimo słabszego występu liderem cyklu pozostał Maciej Janowski, do którego dołączył Łaguta.

foto: PAP/Sebastian Borowski

Ładne kwiatki

Barbara Wiśniowska

Nasza kuchnia może za-
kwitnąć, i to nie tylko
dzięki kwiatom wazonie.
Istnieje wiele kwiatów jadal-
nych: stokrotki, fiołki, lawen-
da, płatki róży... Gdybyśmy
mieli nieprzepartą ochotę
na zjedzenie jakiegoś egzo-
tycznego kwiatu, najlepiej
sprawdzić w atlasach roślin
albo w internecie, czy nie
jest trujący. Na przykład po-
pularny czarny bez, z które-
go syropy chętnie kupujemy,
ma właściwości toksyczne,
które znikają po obróbce
cieplnej.

Od dawna fascynowały
mnie potrawy z kwiatów
dyni, cukinii i kabaczka.
Są jadalne, to jasne. Raczej
szkoda mi było ich marno-
wać, bo przecież po kilku
dniach mogą zamienić się
w pyszne warzywa. Zdoby-
łam na ten temat więcej in-
formacji, gdy próbowałam
uprawiać dynię w ogródku.
Rośliny te produkują kwiaty
męskie i żeńskie. Te pierw-
sze łatwo poznamy po cie-

niutkiej łodydze, a drugie
– po grubych zawiązkach.
Niektórym roślinom zbyt
trudno jest wyprodukować
żeńskie kwiaty z powodu
chłodu, upału, suszy, prze-
lania lub z nadmiaru liści.
Z męskich kwiatów nigdy nie
wyrósłoby warzywo, zwięd-
ną one już na drugi dzień po
zakwitnięciu. Śmiało mo-
żemy trochę z nich zjeść.
Mają piękny kolor. Najlep-
sze są pąki – można je prze-
chowować w lodówce nawet
trzy dni, rozkwitnięte szybko
marnieją.

Myjemy je bardzo deli-
katnie i osuszamy papierem.
Usuwamy słupki.

Są świetne jako dodatek
do pizzy, ciast, sałatek, zup,
a także panierowane. Mają
mnóstwo witaminy C. Jeśli
ich nie faszerujemy, warto
je pokroić na szerokie paski.
Jest z nimi trochę pracy, ale
polecam wszystkim, którym
zależy na bardzo kolorowych
potrawach.

foto: Barbara Wiśniowska

TARTA Z KWIATAMI

Ciasto: 200 g mąki orkiszowej ■ 100 g zimnego masła ■ 1 jajko
■ szczypta soli

Farsz: 250 g twarogu ■ 200 ml śmietany 18% ■ łyżeczka imbiru
■ 130 g tartego parmezanu ■ garść listków mięty i szczypiorku
■ 3 rozgniecione ząbki czosnku ■ kilka umytych kwiatów dyni

Sposób przygotowania:

Zagniatamy ciasto, chłodzimy w lodówce, rozprowadzamy w formie do
tarty. Podpiekamy 20 minut w temperaturze 190 st. C. W tym czasie
miksujemy sery ze śmietaną, imbirem i czosnkiem. Faszerujemy delikat-
nie kwiaty, resztę sera rozprowadzamy po cieście. Kwiaty układamy na
wierzchu. Pieczemy przez kolejne 45 minut, ustawiając tylko grzanie od
dołu. Ziola dodajemy po upieczeniu.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – kręcone włosy
- 1 G – długi u bociana
- 2 E – major w muzyce
- 3 A – marka Fiata
- 3 G – patron tokarzy
- 6 A – nogi psa
- 6 H – sąsiad Iraku
- 8 C – święty z ulem
- 9 A – fotoaparat ZSRR
- 9 G – paznokieć lwa
- 10 E – liczba parzysta
- 11 A – gatunek pszenicy
- 11 G – ostra marynata

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – błogosławiony Jerzy
- C 1 – pokarm pszczoł
- C 8 – bliski krewny
- D 3 – rzeczy osobiste
- E 1 – miasto w Holandii
- E 8 – mądra wskazówka
- F 4 – norweski pisarz
- G 1 – gumowy sąccek
- G 8 – lek przeciwbólowy
- H 3 – Lazurkowe Wybrzeże
- I 1 – państwo arabskie
- I 8 – łowna świnia
- K 1 – pudełko pralin

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 13 sierpnia na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

06.00 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio; **06.20** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – siatkówka K – Finał (1 set), Wielka Brytania 2021; **08.20** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – STUDIO + Ceremonia Medalowa – siatkówka kobiet, Wielka Brytania 2021; **09.10** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio; **09.25** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – piłka wodna M – Finał, Wielka Brytania 2021; **10.45** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio; **11.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – Gimnastyka artystyczna – Finał drużynowy, Wielka Brytania 2021; **12.35** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio; **12.55** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – Ceremonia zamknięcia, Wielka Brytania 2021; **16.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.25** Stulecie Winnych (13) – serial TVP; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Królowa i konkwestador (39) – serial, Kolumbia 2020
21.05 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
21.40 Zakochana Jedynka: Droga do szczęścia, Wielka Brytania, USA 2008, reż.: Sam Mendes, wyk.: Kate Winslet, Leonardo di Caprio, Christopher Fitzgerald
23.45 Whitney – film dok., USA 2018, reż.: Kevin Macdonald
01.55 Carol – film obyczajowy, Wielka Brytania, USA 2015, reż.: Todd Haynes, wyk.: Cate Blanchett, Rooney Mara, Kyle Chandler
04.00 Kopciuszek (24) – serial TVP
04.25 Kopciuszek (25) – serial TVP
04.55 Z pamięci: Liceum Stefana Batorego
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Barwy szczęścia (2443) – serial obyczajowy TVP; **05.55** Barwy szczęścia (2444) – serial obyczajowy TVP; **06.30** Barwy szczęścia (2445) – serial obyczajowy TVP; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda Flesz; **10.50** IRONMAN; **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.45** Wadowickie spotkania ze Świętym Janem Pawłem II: Stanisław Soyka – cykl dokumentalny; **13.00** Dookoła Bałtyku (6); **13.20** Va Banque – teleturniej; **13.50** IRONMAN – kronika; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2021: Bajm – widowisko muzyczne; **16.15** Na sygnale (312) – serial fabularzowany TVP; **16.50** Alternatywy 4 (6) – serial komediowy TVP; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Sekretne życie kotów
19.20 Rodzinka.pl (195)
20.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Augustów, koncert
20.40 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce cz. 1 – koncert
21.50 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce cz. 2 – koncert
23.05 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce – koncert
00.20 Hity wszech czasów
01.20 Różyczka – dramat, Polska 2011, reż.: Jan Kidawa-Błoński, wyk.: Andrzej Seweryn, Magdalena Boczarzka, Robert Więckiewicz, Grażyna Szapolowska, Jan Frycz, Jacek Braciak
03.30 Człowiek wózków – dramat
04.40 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **06.24** Pogoda; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda; **09.50** Wroniczka 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda; **15.00** Debata Senior; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** INFO V4+; **19.05** Głębia ostrości cykl reportaży
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.51 Pogoda
22.00 Serwis Info Wieczór weekend
22.50 Pogoda
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda
01.07 Wroniczka 17
02.10 INFO V4+
02.26 Teleexpress
02.41 Teleexpress Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.21 Pogoda
03.25 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.13 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Niepodzielny; **07.40** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie; **07.45** Ocaliń od zapomnienia; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Łaska niepojęta – koncert zespołu Billy Gaithera; **09.00** 20 lat dla świata; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **10.40** Cuda Jezusa; **11.50** Dwunasta dla dzieci; **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.35** Czerdzieści nocy; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.15** Jerash – starożytne miasto Jordanii; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie
19.30 Opowieści biblijne
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Każde życie jest cudem
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Filmowe życiorysy. Wielcy i mali – Jolanta i Aleksander Kujawscy
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 8 sierpnia; **06.50** Biblia: Abraham cz. 3; **08.00** Msza grekokatolicka; **08.55** Historia religii; **09.20** Zmienicy (5) – serial TVP; **10.25** Okrasa łamie przepisy; **10.55** Augustów; **11.25** Sekrety Morza Śródziemnego; **12.00** Odkryć tajemnice: Jonasz i wielka ryba; **12.55** Amur: Amazonka Azji. Tajemnicze źródła; **13.55** W kotłach historii – Za króla Sasa; **14.25** Polskie 100 lat – Powstanie Warszawskie **15.00** Dom (18) – serial TVP; **16.30** Giganci historii; **17.20** Wojownicy czasu; **17.55** Alternatywy 4 (6) – serial komediowy TVP; **19.05** Niuniek – Polska 2004, reż.: Kazimierz Bihun; **20.00** W poszukiwaniu Wikingów (2) – serial dokumentalny, Wielka Brytania 2012; **21.05** Potop Redivivus – film fabularny, Polska 2014, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek, Tadeusz Łomnicki, Kazimierz Wichniarz; **00.15** Mata Hari (10) – serial, Rosja 2016; **01.20** Polskie Państwo Podziemne 1939-1945; **02.35** Tajemnice Państwa Podziemnego; **03.15** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co dalej?; **07.35** 16 Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole '78. Koncert Gwiazd; **08.45** Tamte lata, tamte dni: Halina Kunicka; **09.15** Chuligan Literacki; **09.55** Z przytupem – Trojak, widowisko kameralne; **10.15** Animama: Tadek Niejadek; **10.35** Serialowa nostalgia: Janosik (6); **11.30** Trzeci punkt widzenia; **12.05** James Stewart i Robert Mitchum: Dwa oblicza Ameryki; **13.15** Winnetou – serial przygodowy; **15.05** „Stworzenie świata” Haydna – koncert, Niemcy 2017; **17.00** Mój czas; **17.15** Niedziela z... tajemniczą dziewczyną; **18.10** Niedziela z... tajemniczą dziewczyną: Kalina; **19.15** Niedziela z... Kaliną Jędrusik; **20.00** El Dorado – western; **22.10** Trzeci punkt widzenia; **22.40** Pathe kontra Gaumont; **23.45** Konopielka – komedia; **01.25** Polska szkoła animacji: Linie życia; **01.30** Polska szkoła animacji – Pies Schroedinger; **01.40** Polska szkoła animacji – Na zdrowie!; **01.50** Mocne Kino: Demon – dramat; **03.30** Sami Yaffa na tropie dźwięków (9); **04.30** Stanisław Fijałkowski – Był Intencjonalny; **05.00** Oko za oko; **05.30** Tele-dyski; **05.51** Zakończenie dnia

TVN

05.55 Uwaga!; **06.15** Ukryta prawda (1054); **07.15** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.15** Nowa Maja w ogrodzie; **08.45** Akademia ogrodnika; **08.50** Zaplanuj długie życie; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Weekendowa metamorfoza; **12.25** Co za tydzień; **13.00** Nieoczywiste miejsca (6); **13.40** Hop – komedia, USA 2011, reż.: Tim Hill, wyk.: James Marsden, Russell Brand, Kaley Cuoco, Hank Azaria; **15.45** Niania i wielkie bum – film rodzinny; **18.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.05** Od kołyski aż po grób – film sensacyjny, USA 2003, reż.: Andrzej Bartkowiak, wyk.: Jet Li, DMX, Anthony Anderson, Kelly Hu, Tom Arnold; **22.10** Gra – film sensacyjny, USA 1997, reż.: David Fincher, wyk.: Michael Douglas, Sean Penn, Deborah Unger, James Rebhorn, Peter Donat, Carroll Baker, Armin Mueller-Stahl; **00.55** Szybcy i wściekły V – film sensacyjny, USA 2011, reż.: Justin Lin, wyk.: Vin Diesel, Paul Walker, Jordana Brewster; **03.35** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.40** Auta 2 – film anim., USA 2011; reż.: John Lasseter, Lewis Brad; **09.55** Opowieści z Narnii: Książę Kaspian – USA 2008; reż.: Andrew Adamson, wyk.: Ben Barnes, Sergio Castellitto, Peter Dinklage, Georgie Henley, William Moseley; **13.25** Shrek Trzeci – komedia, USA 2007; reż.: Chris Miller; **15.20** Thor: Mroczny świat – film, USA 2013; reż.: Alan Taylor; wyk.: Anthony Hopkins, Chris Hemsworth, Christopher Eccleston, Natalie Portman; **17.40** Nasz Nowy Dom (146); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.54** Pogoda; **20.00** Kabaret na żywo – Klubna Skęczów Męczących; **22.05** Bad Boys II – komedia sensacyjna, USA 2003; reż.: Michael Bay; wyk.: Martin Lawrence, Will Smith, Joe Pantoliano, Michael Shannon, Molla Jordi, Henry Rollins, Peter Stormare, Theresa Randle; **01.15** Ant-Man – USA 2015; reż.: Peyton Reed; wyk.: Bobby Cannavale, Michael Douglas, Judy Greer; **03.55** Kabaretowa Ekstraklasa; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (450) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (1021) – serial, Turcja 2018; **06.55** Policznym się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (30) – serial TVP; **09.40** Komisarz Alex (115) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (263) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowisko (31); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** BBC w Jedynce: Wydry i ich sekrety; **14.00** Elif (1022) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM! – magazyn; **15.35** Gra słów – teleturniej; **16.05** Przysięga (45) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Telexpress; **17.20** Kolarstwo – Tour de Pologne – 1. etap: Lublin – Chelm (studio); **17.30** Kolarstwo – Tour de Pologne – 1. etap: Lublin – Chelm; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwestador (40) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Królowa i konkwestador (41) – serial, Kolumbia 2020
22.30 Rolnik szuka żony
23.30 Świat bez fikcji: Białoruś. Początek – film dokumentalny, Polska 2021

00.35 Zasady nie obowiązują – film, USA 2016, reż.: Warren Beatty, wyk.: Lily Collins, Annette Bening, Warren Beatty, Matthew Broderick, Martin Sheen
02.50 Droga do szczęścia – film, Wielka Brytania, USA 2008, reż.: Sam Mendes, wyk.: Kate Winslet, Leonardo Di Caprio, Christopher Fitzgerald
04.50 Notacje – cykl dokumentalny
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – talk-show; **05.30** Na dobre i na złe (723) – serial TVP; **06.25** Życiowe wybory – telenowela dokumentalna TVP; **06.55** Gra słów – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.20** Policznym się dla Polski; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (46) – serial obyczajowy TVP, reż. Wojciech Adamczyk, wyk.: Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (156) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (296) – serial fabularzowany TVP; **15.10** Górcy ratownicy (48) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (83) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (157) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2445) – serial obyczajowy TVP
20.10 Rozmowy kontrolowane – komedia, Polska 1991, reż.: Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym, Krzysztof Kowalewski, Jerzy Turek
22.15 Wojenne dziewczyny (8) – serial TVP
23.05 The Good Doctor (33) – serial obyczajowy, USA 2019
23.55 The Good Doctor (34) – serial obyczajowy, USA 2019

00.50 Letnia szkoła życia – film fabularny, Francja 2017, reż.: Laurent Cantet, wyk.: Marina Fois, Matthieu Lucci
02.55 Warto kochać (69) – serial TVP, reż.: Jan Kidawa-Błoński, Jacek Sarnacki, wyk. Michał Czernecki, Katarzyna Galica
03.50 Żyć nie umierać – dramat
05.15 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.10 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.18 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Opowieści biblijne; **06.00** Jego śladami; **07.40** Święty na każdy dzień; **07.45** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści biblijne; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** Kolory Świętości; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Exodus Ochoty; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Próba wiary. Święty Walenty; **15.25** Betafo; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.30** Natura obiektywnie; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Aniol Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie
19.30 Opowieści Starego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Dzieci Andersa – Powrót do Afryki
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 9 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1994; **07.20** 1920. Wojna i miłość (1); **08.15** Wojownicy czasu; **08.50** Marsze Niepodległości; **09.25** Podziemne miasto; **10.00** Sensacje XX wieku: Zaginione archiwa; **10.25** Sensacje XX wieku: Zaginione archiwa; **11.00** Peru – kraina skrajności; **12.00** Podróże z historią; **12.35** Samochodzik i templariusze (1); **13.15** Samochodzik i templariusze (2); **13.55** Giuseppe w Warszawie; **15.40** Amur: Amazonka Azji; **16.40** Było, nie minęło; **17.10** Flesz historii; **17.30** Życia nie można zmarować; **18.35** 1920. Wojna o wszystko (6); **18.55** 1920. Wojna i miłość (2); **19.45** Twarze Solidarności: Jan Gąska; **20.10** Brygady Międzynarodowe w Hiszpanii; **22.00** Spór o historię; **22.40** Windsor: Największa miłość Elżbiety II – Lata 1972-1992: cztery rozwody i pożar (4); **23.40** Japonia. Tajemnicze Imperium; **00.45** Tajemnice Państwa Podziemnego; **01.10** Polska Kronika Filmowa 1990; **01.30** Było, nie minęło; **02.00** Sensacje XX wieku; **02.30** Sensacje XX wieku; **03.05** Encyklopedia II wojny światowej; **03.40** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.25** Co dalej; **09.05** Przypadek dla początkującego kata – film fabularny; **11.00** Dom nad rozlewiskiem (11); **11.55** Dom nad rozlewiskiem (12); **12.50** Urodzeni artyści: Zofia i Magdalena Forteczek; **13.30** Artyści antagoniści: Leonardo Da Vinci i Michał Anioł; **14.40** Szkoła podstawowa – film obyczajowy; **16.30** Chce się żyć – film obyczajowy, Polska 2013, reż.: Maciej Pieprzyca, wyk.: Dawid Ogrodnik, Kamil Tkacz, Dorota Kolak; **18.30** Serialowa nostalgia: Detektywi na wakacjach (4); **19.10** Serialowa nostalgia: Detektywi na wakacjach (5); **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Kino Mocnych Wrażeń: Długi postój na Park Avenue – reż.: Joseph Sargent; **21.50** Powidoki; **22.20** Więcej niż fikcja: Bracia Lumiere; **24.00** Kino nocne: El Dorado – western, USA 1967, reż.: Howard Hawks, wyk.: John Wayne, Robert Mitchum, James Caan; **02.20** Anatomia zła – dramat, Polska (2015), reż.: Jacek Bromski, wyk.: Krzysztof Stroiński, Marcin Kowalczyk; **04.25** Jak narkotyki; **05.00** Tamte lata, tamte dni: Halina Kunicka; **05.35** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.05 Uwaga!; **05.20** Nowa Maja w ogrodzie; **05.50** Akademia ogrodnika; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1014); **08.00** Kuchenne rewolucje; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Droga na Podium – program motoryzacyjny; **11.45** Ukryta prawda (972); **12.50** Ukryta prawda (1015); **13.50** Ukryta prawda (812); **14.55** Szpital (467); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (973); **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3270); **20.55** Milionerzy; **21.30** Gruby i chudszy II: Rodzina Klumpów – komedia, USA 2000, reż.: Peter Segal, wyk.: Eddie Murphy, Janet Jackson, Larry Miller; **23.50** Od koty do grób – film sensacyjny, USA 2003, reż.: Andrzej Bartkowiak, wyk.: Jet Li, DMX, Anthony Anderson, Kelly Hu; **02.00** Co za tydzień; **02.30** Wewnętrzny wróg (8); **03.30** Uwaga! (6487); **03.50** Noc Magii (737)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (323); **09.10** Malanowski i Partnerzy (324); **09.40** Sekrety rodziny (190); **10.40** Dlaczego ja? (517); **11.40** Gliniarze (570); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (864); **14.40** Dlaczego ja? (1030); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (515); **17.40** Sekrety rodziny (221); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Ant-Man – megahit, USA 2015, reż.: Reed Peyton, wyk.: Bobby Cannavale, Michael Douglas, Judy Greer, Evangeline Lilly, Paul Rudd, Corey Stoll; **22.45** W odwecie za śmierć – film akcji, USA 2010; reż.: Lauro Chartrand, wyk.: Mark D. Neil, Dan Badarau, Darren Shahavi, Steven Seagal; **00.50** Anioły i demony – thriller, USA 2009, reż.: Howard Ron; wyk.: Tom Hanks, Ewan McGregor, Pierfrancesco Favino, Nikolaj Lie Kaas, Armin Mueller-Stahl, Skarsgard Stellan, Ayalet Zurer; **03.40** Love Island. Wyspa miłości (33); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (451); **06.10** Elif (1022); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (31) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (116) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (264) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowisko (32); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyńce: Powrót dzika – film dok.; **14.00** Elif (1023) – serial, Turcja 2018; **14.50** Kolarstwo – Tour de Pologne – 2. etap: Zamość – Przemysław; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów – teleturniej; **16.05** Przysięga (452); **17.00** Teleexpress; **17.20** Kolarstwo – Tour de Pologne – 2. etap: Zamość – Przemysław (studio); **17.30** Kolarstwo – Tour de Pologne – 2. etap: Zamość – Przemysław; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.35** Królowa i konkwiastador (42) – serial, Kolumbia 2020 **21.30** Królowa i konkwiastador (43) – serial, Kolumbia 2020 **22.25** Rolnik szuka żony **23.25** Ocaleni – reality show **00.30** Don Juan De Marco – komediodramat, USA (1995), reż.: Jeremy Leven, wyk.: Johnny Depp, Faye Dunaway, Marlon Brando **02.15** Lacombe Lucien – dramat obyczajowy, Francja/Włochy 1974, reż.: Louis Malle, wyk.: Pierre Blaise, Aurore Clement, Holger Löwenadler, Therese Giehse, Stéphane Bouy **04.35** Notacje – cykl dokumentalny **04.50** Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 Na dobre i na złe (724) – serial obyczajowy TVP; **06.30** Erwin Kruk-Mazur – reportaż; **06.55** Gra słów – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.23** Policzmy się dla Polski; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (47) – serial obyczajowy TVP, reż. Wojciech Adamczyk, wyk.: Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska, Anna Gorajska, Marian Dziędziel, Marta Lipińska; **12.30** Koto fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (157) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (297) – serial fabularny TVP; **15.10** Górcy ratownicy (49) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koto fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (84) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (158) – serial kostiumowy, Rosja 2013 **19.35** Barwy szczęścia (2446) – serial obyczajowy TVP **20.10** U Pana Boga za piecem – komedia, Polska 1998, reż.: Jacek Bromski; wyk.: Ira Łączyna, Jan Wieczorkowski, Krzysztof Dzierma, Andrzej Zaborski, Ania Janowska, Artur Krajewski, Alicja Bach, Iwona Szczesna, Eliza Krasicka, Małgorzata Płońska **22.10** Wojenne dziewczyny (9) – serial TVP **23.10** The Good Doctor (35) – serial obyczajowy, USA 2019 **24.00** The Good Doctor (36) – serial obyczajowy, USA 2017 **00.55** Ludzkie historie: Nocna rodzinka – film dok., Hiszpania 2019 **02.05** Anatomia zła – dramat **04.15** Rodzinka.pl – serial komediowy **04.55** Rodzinka.pl – serial komediowy **05.20** Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda – poranek; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.15** Homilia Mszy św. w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej **19.40** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **01.00** Minęła 20 **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.20** Nie da się ukryć **03.43** Taśmy bezpieczeństwa **04.15** Taśmy bezpieczeństwa **04.50** wojsko-polskie.pl **05.17** Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Wystarczy mi jeden krok; **05.35** Słowo życia; **05.40** Yohan – wędrówki dzieci; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Wiedzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Świat Sportu; **09.00** Ty idź pierwszy!; **09.55** 20 lat dla świata; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioli Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojesz – 10 przykazań; **13.10** Grunt to droga. Camino to Rodzina; **13.25** Słowo życia; **13.30** Msza Święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Sanktuarium: Miasteczko Świętej Rodziny – Cotignac; **15.25** Droga ks. Bosco; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** XX Rajd Kątyń; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioli Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończono **19.00** Msza Święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec **20.50** Święty na każdy dzień **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Wiedzenia **22.00** Mojesz – 10 przykazań **22.50** Guadalupe – żywy obraz **23.45** Kazembe **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 10 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1990; **07.20** 1920. Wojna i miłość (2); **08.10** Flesz historii; **09.40** Sensacje XX wieku: Zaginione archiwa; **10.15** Sensacje XX wieku: Czerwony baron; **10.45** Miasto z piasków i serc. Stalowa Wola; **11.40** Przeczytaj mi tę historię; **11.50** ROK 1981. Kalendarium; **12.00** Podróż z historią; **12.35** Samochodzik i templariusze (3); **13.15** Samochodzik i templariusze (4); **13.55** W pięknym Pustkowie koło Dębicy; **14.45** Historia w postaciach zapisana; **15.35** Było, nie minęło; **17.00** Marzyciele: Piłsudski w Krakowie; **17.30** Taka jest historia; **18.30** 1920. Wojna o wszystko (7); **18.45** ROK 1981. Kalendarium; **18.55** 1920. Wojna i miłość (3); **19.45** Twarze Solidarności: Paweł Głanert, Bronisław Baranowski; **20.00** Wojna w eterze; **20.10** Historia broni; **21.15** W świecie rytuałów; **22.15** Giuseppe w Warszawie; **24.00** Wszystko dla pań (2); **01.00** Polska Kronika Filmowa 1991; **01.10** Było, nie minęło; **01.45** Sensacje XX wieku; **02.15** Sensacje XX wieku; **02.40** Encyklopedia II wojny światowej; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.20** Powidoki; **08.40** Rzecz Polska; **09.00** Chce się żyć – film obyczajowy; **11.00** Dom nad rozlewiskiem (13); **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (1); **12.50** Urodzeni artyści: Jan i Tadeusz Polkowscy; **13.30** Bracia Lumiere – film dok.; **15.10** Żart – dramat; **16.40** Do zobaczenia, chłopcy – film fabularny, Niemcy, Francja 1987, reż.: Louis Malle, wyk.: Philippe Morier-Genoud, Francois Berleand, Peter Fitz, Francine Racette, Francois Negret; **18.30** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (1); **19.05** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (2); **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Lekkie obyczaje: Peggy Sue wyszła za mąż – film fabularny, USA 1986, reż.: Francis Ford Coppola, wyk.: Kathleen Turner, Barry Miller; **21.50** Co dalej?; **22.30** Dokument w podróży; **23.30** Długi postój na Park Avenue – film fabularny, USA (1974), reż.: Joseph Sargent, wyk.: Robert Shaw, Walter Matthau, Louise Larrabee; **01.25** Wielka Gala Operowa – Maria Callas w Paryżu 1958 – koncert; **03.50** Kino nocne: Dziennik Obserwatora – film dok.; **05.05** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1015); **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **11.45** Ukryta prawda (973) – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda (1016) – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda (813); **14.55** Szpital (468); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (974); **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy; **21.35** Księgowni – film sensacyjny, USA 2016, reż.: Gavin O'Connor, wyk.: Ben Affleck, Anna Kendrick, J.K. Simmons, Jon Bernthal, John Lithgow; **00.15** Kuba Wojewódzki – talk-show; **01.20** Uprawdazona (3) – serial, Francja/USA; **02.15** Oszuści (10) – serial, USA; **03.15** Uwaga!; **03.35** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (325); **09.10** Malanowski i Partnerzy (326); **09.40** Sekrety rodziny (191); **10.40** Dlaczego ja? (518); **11.40** Gliniarze (571); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (865); **14.40** Dlaczego ja? (1031); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (516); **17.40** Sekrety rodziny (222); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Anioły i demony – thriller, USA 2009, reż.: Ron Howard, wyk.: Tom Hanks, Ewan McGregor, Pierfrancesco Favino, Nikolaj Lie Kaas, Armin Mueller-Stahl, Skarsgard Stellan, Ayalet Zurer; **23.00** Hitman: Agent 47 – film akcji, USA/Wielka Brytania/Niemcy 2015, reż.: Aleksander Bach, wyk.: Hannah Ware, Zachary Quinto, Rolf Kanies, Rupert Friend, Thomas Kretschmann; **01.15** Kabaretowa Ekstraklasa; **02.35** Love Island. Wyspa miłości (33); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (34); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (452); **06.05** Elif (1023); **06.55** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (32) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (117) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (265) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowsko (33); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Rok w ogrodzie Extra; **12.50** Natura w Jedyńce: Na ratunek rafie koralowej; **14.00** Elif (1024); **14.50** Kolarstwo – Tour de Pologne – 3. etap: Sanok – Rzeszów; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów; **16.05** Przysięga (453); **17.00** Teleexpress; **17.20** Kolarstwo – Tour de Pologne – 3. etap: Sanok – Rzeszów (studio); **17.30** Kolarstwo – Tour de Pologne – 3. etap: Sanok – Rzeszów; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport; **19.30** Wiadomości; **20.05** Pogoda; **20.10** ALARM!; **20.35** Królowa i konkwestador (44) – serial, Kolumbia 2020; **21.30** Królowa i konkwestador (45); **22.30** Rolnik szuka żony; **23.30** Historia bez tajemnic: Vukovar, dwa miasta w jednym – film dok., Francja 2015, reż.: Gregoire Osoha, Timothee Demeillers; **00.35** Valerian i Miasto Tysiąca Planet – film science fiction, Francja 2017, reż.: Luc Besson, wyk.: Dane DeHaan, Cara Delevingne, Clive Owen; **02.55** wojsko-polskie.pl; **03.25** Miejsce zbrodni. Czyścić – Niemcy 2015, reż.: Christian Alvar, wyk.: Till Schweiger, Fahri Yardim, Luna Schweiger; **05.05** Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (725) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Pozyteczni.pl; **07.00** Gra słów – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (48) – serial obyczajowy TVP, reż. Wojciech Adamczyk, wyk.: Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska, Anna Gorajska, Marian Dziędziel, Marta Lipińska, Stanisław Brejdygant; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (158) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (298) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górszy ratownicy (50) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (85) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (159) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **19.35** Barwy szczęścia (2447) – serial obyczajowy TVP; **20.10** U Pana Boga w ogródku – komedia, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Krzysztof Dzierma, Andrzej Zaborski, Mieczysław Fiodorow, Emilian Kamiński, Wojciech Solarz, Łukasz Simlat, Jan Wierczkowski; **22.15** Wojenne dziewczyny (10) – serial TVP; **23.05** Mała matura 1947 (1) – serial; **00.00** Mała matura 1947 (2) – serial; **01.00** Piesza wędrówka (3) – cykl dokumentalny, Francja 2018; **02.05** Piesza wędrówka (4) – cykl dokumentalny, Francja 2018; **03.05** Pod wspólnym niebem (3) – serial komediowy TVP; **03.40** Pod wspólnym niebem (4) – serial komediowy TVP; **04.25** Rodzinka.pl; **04.50** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda – poranek; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.30** Wiadomości; **19.58** Gość Wiadomości; **20.13** Minęła 20; **21.00** Nie da się ukryć; **21.25** Serwis Info Wieczór; **21.50** W tyle wizji; **22.25** Serwis Info Wieczór; **22.30** W tyle wizji Extra; **23.00** INFO Wieczór; **23.30** W akcji; **23.55** Serwis Info Wieczór; **00.05** Wiadomości; **00.33** Gość Wiadomości; **00.58** Pogoda; **01.02** Minęła 20; **01.57** W tyle wizji; **02.32** Serwis Info Wieczór; **02.38** INFO V4+; **03.00** Serwis dla Polonii; **03.20** Nie da się ukryć; **03.42** Filmy Dokumentalne TVP INFO; **04.10** Taśmy bezpieki; **04.45** Taśmy bezpieki; **05.17** Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Opowieści Starego Testamentu; **06.00** Słowo życia; **06.05** I stanie się światło; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** W Solankowej Dolinie; **09.00** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka; **11.00** Ja głuchy; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Mama Lima; **13.30** Msza Święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Sanktuarium Betharam; **15.25** Duszpasterz; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **16.55** Kabwie; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone; **19.25** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie; **19.30** Brat Franciszek; **20.00** Informacje dnia; **20.20** Różaniec; **20.50** Myśląc Ojczyzna; **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **21.20** Informacje dnia; **21.40** Polski Punkt Widzenia; **22.00** Mojżesz – 10 przykazań; **22.50** Święty na każdy dzień; **22.55** Karol de Foucauld; **23.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 11 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa; **07.20** 1920. Wojna i miłość (3); **08.15** Kuchnia Polskich Żydów; **08.45** Taka jest historia; **09.50** Sensacje XX wieku: Pucz Janajewa, cz. 2; **10.50** Powstanie Warszawskie w dokumentach; **11.55** Podróż z historią; **12.30** Samochodzik i templariusze (5); **13.15** Życie ukryte w jeziorze – Chilka; **14.15** Historia na sprzedaż; **15.20** Historia broni; **16.15** Było, nie minęło; **16.55** Polskie 100 lat – Opozycja przed-sierpniowa; **17.20** Przeczytaj mi tę historię; **17.35** Wołania Polaków na Kresach; **18.25** 1920. Wojna o wszystko (8); **18.40** 1920. Wojna i miłość (4); **19.30** Twarze Solidarności: Adam Polak, Bogusław Kofalczyk, Krzysztof Blecharczyk; **19.45** Wojna w eterze; **20.00** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych; **21.50** Indochiny – dramat; **01.40** Polska Kronika Filmowa 1992; **01.50** Było, nie minęło; **02.20** Sensacje XX wieku; **03.20** Encyklopedia II wojny światowej; **03.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.25** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Do zobaczenia, chłopcy – film fabularny; **11.00** Miłość nad rozlewiskiem (2); **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (3); **12.50** Urodzeni artyści: Beata i Karolina Legierskie; **13.30** Kwiaty w kosmosie – film dok.; **14.40** Moja noc u Maud – film obyczajowy; **16.40** Panna Nikt – dramat, Polska 1996, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Anna Wielgucka, Anna Mucha, Anna Powierza; **18.30** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (3); **19.10** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (4); **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Mistrz i Małgorzata (8); **21.05** W trzy miesiące dookoła świata: Ostatni cesarz – dramat; **23.55** Portrety; **01.05** Powidoki; **01.30** Lekkie obyczaje: Peggy Sue wyszła za mąż; **03.20** Scena klasyczna: Maciej Skrzeczkowski – koncert; **04.15** Kino nocne: Fascinatrix – film krótkometrażowy; **04.40** We wsi gadają – film krótkometrażowy; **04.50** Dog Days – film krótkometrażowy; **05.05** Wyjdę z siebie – film anim.; **05.25** Teledyski

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1016); **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (974); **12.50** Ukryta prawda (1017); **13.50** Ukryta prawda (814); **14.55** Szpital (469); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (975); **19.00** Fakty; **19.25** Czarna owca – relacja z premiery (1/2) – program; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.50** Czarna owca – relacja z premiery (2); **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.35** Hulk – film przygodowy, USA 2003, reż.: Ang Lee, wyk.: Eric Bana, Jennifer Connelly, Sam Elliott, Josh Lucas, Nick Nolte, Lou Ferrigno; **00.20** Amok – film sensacyjny, Polska 2017, reż.: Kasia Adamik, wyk.: Mateusz Kościukiewicz, Łukasz Simlat, Zofia Wichłacz, Zbigniew Strzy, Mirosław Haniszewski; **02.35** Uwaga! (6489); **02.55** Noc Magii; **04.20** Szpital (469)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (327); **09.10** Malanowski i Partnerzy (328); **09.40** Sekrety rodziny (192); **10.40** Dlaczego ja? (519); **11.40** Gliniarze (572); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (866); **14.40** Dlaczego ja? (1032); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (517); **17.40** Sekrety rodziny (223); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Studio przed Superpucharem Europy UEFA 2021; **20.50** Superpuchar Europy UEFA 2021 Chelsea vs Villarreal + Ceremonia; **23.30** Hot Shots II – komedia, USA 1993, reż.: Jim Abrahams, wyk.: Charlie Sheen, Lloyd Bridges, Valeria Golino, Rowan Atkinson, Richard Crenna, Ferrer Miguel, Brenda Bakke; **01.30** Tysiąc słów – komedia, USA 2012, reż.: Brian Robbins, wyk.: Clark Duke, Cliff Curtis, Jack McBrayer, Kerry Washington, Eddie Murphy, Ruby Dee; **03.35** Love Island. Wypała miłości (35); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (453); **06.10** Elif (1024); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Dobre historie: Pszczoły – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (33); **09.40** Komisarz Alex (118); **10.35** Ojciec Mateusz (266); **11.25** Uzdrowisko (34); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** To się opłaca – magazyn; **12.50** Natura w Jedyne: Hunan, kraina nie z tej Ziemi – film dok.; **14.00** Elif (1025); **14.50** Kolarstwo – Tour de Pologne – 4. etap: Tarnów – Bukowina Tatrzańska; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów – teleturniej; **16.05** Przysięga (454); **17.00** Telexpress; **17.20** Kolarstwo – Tour de Pologne – 4. etap: Tarnów – Bukowina Tatrzańska; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwiador (46) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Sprawa dla reportera
22.25 Magazyn śledczy Anity Gargas
22.55 Magazyn kryminalny 997
23.50 Pogranicze – film fabularny, USA 2008, reż.: Kevin Bray, wyk.: Cuba Gooding Jr., Omar Hardwick, Evan Ross
01.30 Paradoks (3) – serial kryminalny TVP
02.25 Defekt (7) – serial sensacyjny TVP
03.30 Sprawa dla reportera
04.30 Notacje – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – talk-show; **05.30** Na dobre i na złe (726) – serial TVP; **06.25** Wojciech Cejrowski – boso przez świat; **06.55** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **07.20** Pytanie na śniadanie – zapowiedź; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.50** Pogoda Flesz; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Policzmy się dla Polski; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (49) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (159) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (299) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górscy ratownicy (51) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Prokmy nadziei (86) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (160) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2448) – serial obyczajowy TVP
20.10 U Pana Boga za miedzą – komedia, 2009, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Andrzej Zaborski, Krzysztof Dzierma, Agnieszka Kotlarska, Grzegorz Heromiński, Emilian Kamiński, Wojciech Solarz, Ryszard Doliński, Mieczysław Fiodorow, Małgorzata Sadowska, Alicja Bach
22.15 Wojenne dziewczyny (11) – serial TVP
23.15 Mała matura 1947 (3) – serial
00.10 Mała matura 1947 (4) – serial
01.00 Szpieg, który mnie kochał – film sensacyjny, Wielka Brytania 1977
03.15 2:22 – thriller, USA, Wielka Brytania, Australia 2008
05.00 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
05.25 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.10 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.18 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Święty na każdy dzień; **05.05** Karol de Foucauld; **06.00** Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka; **07.00** Dar nadziei; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Po stronie prawdy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.25** Święty na każdy dzień; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Pieśń z pod Równicy; **15.40** Lusa Bauleni; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.10** Narodowe Sanktuarium Maryjne w Subukia; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Prymas Stefan Wyszyński
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Próba wiary. Święty Jan Bosco
23.40 Mama Lima
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 12 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1992; **07.20** 1920. Wojna i miłość (4); **08.05** W kotłach historii; **08.40** Wołania Polaków na Kresach; **09.25** Wojna w eterze; **09.35** Sensacje XX wieku: Narodziny wojny, cz. 1; **10.05** Sensacje XX wieku: Narodziny wojny cz. 2; **10.40** Niuniak; **11.25** Podróże z historią; **12.05** Przygody psa Cywila (1); **12.40** Przygody psa Cywila (2); **13.20** Planety – Wewnętrzne światy (1); **14.20** Szlak nadziei; **15.20** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych; **16.05** Cud Wistys (3); **16.40** 16 mm historii; **17.15** Historia pewnego życia; **18.05** 1920. Wojna o wszystko (9); **18.30** 1920. Wojna i miłość (5); **19.20** Twarze Solidarności: Zbigniew Bujak, Zbigniew Janas; **19.50** Wojna w eterze; **20.05** Ostatnie chwile I wojny światowej; **21.05** Giganci historii; **21.55** Migawki historii; **22.25** Nie mogłem inaczej. Kapłan i żołnierz ps. Ski – film dok.; **23.40** Polacy – Droga do środka. Kazimierz Karabasz; **00.30** Polska Kronika Filmowa 1993; **00.40** Było, nie minęło; **01.10** Sensacje XX wieku; **01.35** Sensacje XX wieku; **02.05** Encyklopedia II wojny światowej; **02.45** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

08.25 Wydarzenie aktualne; **09.05** Panna Nikt – dramat; **11.00** Miłość nad rozlewiskiem (4); **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (5); **12.50** Urodzeni artyści: Gosia i Tomek Rygalikowie; **13.30** Ostatni swing – film dok.; **14.40** Oto jest głowa zdrajcy – dramat historyczny, USA 1966; **16.50** Młyn i krzyż – film kostiumowy, Polska/Szwecja 2010; **18.30** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (5); **19.05** Serialowa nostalgia: Panna z mokrą głową (6); **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Złota Setka Teatru Telewizji – Śluby panięskie czyli magnetyzm serca – spektakl teatralny; **22.15** Tamte lata, tamte dni: Halina Kunicka; **22.50** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu – Lotna; **22.55** Czwartkowy klub filmowy: Lotna – dramat; **00.35** Berlin Live: Leftfield – koncert, Niemcy 2015; **01.45** Nocny dokument: Wewnętrzny ogień Joana Miró – Francja/Hiszpania 2017; **02.50** W trzy miesiące dookoła świata: Ostatni cesarz – dramat, Wielka Brytania/Hongkong/Chiny 1987

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1017) – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **11.45** Ukryta prawda (975) – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda (1018) – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda (815) – program obyczajowy; **14.55** Szpital (470); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Kuchenne rewolucje 2 – program kulinarno-rozrywkowy; **22.30** Szeffa – komedia, USA 2016, reż.: Ben Falcone, wyk.: Melissa McCarthy, Kristen Bell, Peter Dinklage, Ella Anderson, Kathy Bates; **00.35** Totalne remonty Szelańskowskiej; **01.40** Uwaga! (6490); **02.00** Noc Magii; **03.25** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (330); **09.10** Malanowski i Partnerzy (331); **09.40** Sekrety rodziny (193); **10.40** Dlaczego ja? (520); **11.40** Gliniarze (573); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (867); **14.40** Dlaczego ja? (1033); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (518); **17.40** Sekrety rodziny (224); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Wolni od długów (12); **21.10** Dlaczego nie – komedia romantyczna, Polska 2007, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Anna Cieślak, Tomasz Kot, Małgorzata Kożuchowska, Anna Przybylska, Maciej Zakościelny; **23.35** Sprzymierzeni – film fabularny, Wielka Brytania/USA 2016, reż.: Robert Zemeckis, wyk.: Brad Pitt, Camille Cottin, Jared Harris, Lizzy Caplan, Marion Cotillard, Matthew Goode, Simon McBurney; **02.15** Kabaletowa Ekstraklasa; **02.35** Love Island. Wyspa miłości (35); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (36); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (454); **06.05** Elif (1025); **06.55** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (34); **09.35** Komisarz Alex (119); **10.35** Ojciec Mateusz (267); **11.25** Uzdrowisko (35); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedyńce: Milutkie i dzieki – film dokumentalny, Austria, Niemcy 2018; **14.00** Elif (1026); **14.50** Kolarstwo – Tour de Pologne – 5. etap: Chocholów – Bielsko-Biała; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów – teleturniej; **16.05** Przysięga (455); **17.00** Teleexpress; **17.20** Kolarstwo – Tour de Pologne – 5. etap: Chocholów – Bielsko-Biała; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.15** Jasna Strona Mocy. Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej – Abyśmy byli Jedno cz. 1 – koncert **21.25** Jasna Strona Mocy. Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej – Abyśmy byli Jedno cz. 2 – koncert **22.40** Borg/McEnroe. Między odwagą a szaleństwem. – dramat, Dania/Szwecja/Finlandia 2017, reż.: Janus Metz, wyk.: Sverrir Gudnason, Shia LeBeouf **00.35** Siła przetwarzania – dramat, USA 2017, reż.: Scott Waugh, wyk.: Josh Hartnett, Mira Sorvino **02.25** Ocaleni **03.30** Determinator (10) – serial kryminalny TVP **04.20** Kopciuszek (26) – serial obyczajowy TVP **04.50** Notacje – cykl dokumentalny **05.00** Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (727) – serial TVP; **06.25** Anna Dymna – spotkajmy się; **06.55** Gra słów – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Policzmy się dla Polski; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (50) – serial obyczajowy TVP, reż. Wojciech Adamczyk, wyk.: Feliks Matecki, Biana Rucińska, Lidia Pronobis, Marek Gawroński, Agnieszka Kawiorska, Maciej Marczewski, Stanisław Biczysko, Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (160) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (300) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górcy ratownicy (52) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (87) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (161) – serial kostiumowy, Rosja 2013 **19.35** Barwy szczęścia (2449) – serial obyczajowy TVP **20.05** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2021 – Kulisy – Ostróda **20.10** Tata do pary – komedia, Niemcy 2011, reż.: Til Schweiger, wyk.: Til Schweiger, Emma Tiger Schweiger, Numan Acar **22.25** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce cz. 1 – koncert **23.40** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce cz. 2 – koncert **00.55** Anything goes. Ale jazda! – program rozrywkowy **01.55** Szpieg, który mnie kochał – film sensacyjny, Wielka Brytania 1977 **03.45** Zbliżenia – dramat **05.05** Rodzinka.pl – serial komediowy **05.30** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Forum **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **01.00** Forum **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.20** Nie da się ukryć **03.43** W akcji **04.04** Taśmy bezpieki **04.35** Taśmy bezpieki **05.05** Reportaż TVP INFO reportaż **05.36** Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Po stronie prawdy; **05.30** Przyroda i ludzie; **06.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **06.10** Guadalupe; **07.05** Siewca nadziei; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Mahajanga; **09.10** Z wędka nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Święty na każdy dzień; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.10** Dinozaury z Krasnojarska; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizację; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat Sportu; **16.55** Kartka z kalendarza; **17.00** Regał Mistrzowie; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Aniol Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Westerplatte Młodych **18.55** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela” **19.00** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu **19.30** Opowieści Theo **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec **20.50** Święty na każdy dzień **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Ziemia Obiecana **22.50** Katedra w Chartres **23.50** 100 cudownych miejsc na świecie **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 13 sierpnia; **07.00** Polska Kronika Filmowa 1993; **07.25** 1920. Wojna i miłość (5); **08.10** Kuchnia Jagiellońska; **08.45** Historia pewnego życia – film dok.; **09.35** Wojna w eterze; **09.50** Sensacje XX wieku: Zamach na papieża, cz. 1; **10.15** Sensacje XX wieku: Zamach na papieża, cz. 2; **10.45** Gintrowski – film dok.; **11.35** Podróże z historią; **12.10** Przygody psa Cywila (3); **12.40** Przygody psa Cywila (4); **13.15** Tajemnice Paryża (3); **14.20** Odkryć tajemnicę: Dziwne groby Wikingów; **15.15** Ostatnie chwile i wojny światowej; **16.15** Cud Wisły (4); **16.45** Polacy na morze; **17.15** Oni byli pierwsi... Lubelski lipiec 1980; **18.20** 1920. Wojna o wszystko (10); **18.45** 1920. Wojna i miłość (6); **19.40** Twarze Solidarności: Konrad Gajewski, Marian Stawicki; **19.55** Wojna w eterze – felieton; **20.00** Operacja Foxley. Zabić Hitlera; **21.00** Bomba (1) – film dok.; **22.00** Indochiny – dramat; **00.45** W poszukiwaniu Wikingów (3); **01.45** Polska Kronika Filmowa 1994; **02.00** Było, nie minęło; **02.35** Sensacje XX wieku; **03.05** Sensacje XX wieku; **03.35** Encyklopedia II wojny światowej; **04.10** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

08.30 Kuchnia Polskich Żydów – magazyn kulinarny; **09.10** Młyn i krzyż – film kostiumowy, Polska/Szwecja 2010; **11.00** Miłość nad rozlewiskiem (6) – serial obyczajowy TVP; **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (7) – serial obyczajowy TVP; **12.50** Urodzeni artyści: Jerzy i Jakub Turbasa; **13.30** Japonia z góry. Ziemia Bogów (4) – serial dok., Francja 2018; **14.35** Rok 2020; **15.05** Mój czas; **15.15** Kilka opowieści o człowieku – film dok.; **15.40** Braciszek – dramat; **17.30** Scena muzyczna: Bastarda – koncert; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Serialowa nostalgia: Do przerwy 0:1 (1) – serial TVP; **19.20** Serialowa nostalgia: Do przerwy 0:1 (2) – serial TVP; **20.00** Komediowe lato: Co mi zrobisz jak mnie złapiesz – komedia; **21.55** Ziemia obiecana (1) – serial TVP; **22.55** Świat w piosence – Wojna płci – cykl dok.; **23.50** Informacje kulturalne; **00.15** To ja, złodziej – komedia sensacyjna; **02.05** Lotna – dramat; **03.45** Berlin Live: Pixies – koncert, Niemcy 2016

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1018); **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (976); **12.50** Ukryta prawda (1019); **13.50** Ukryta prawda (816); **14.55** Szpital (471); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (977); **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** Droga na Podium (4) – program motoryzacyjny; **20.10** Szybcy i wściekli VI – film sensacyjny, USA 2013, reż.: Justin Lin, wyk.: Vin Diesel, Paul Walker, Dwayne Johnson, Jordana Brewster, Michelle Rodriguez, Tyrese Gibson; **23.00** Zawód: szpieg – film sensacyjny, USA/Wielka Brytania 2001, reż.: Tony Scott, wyk.: Robert Redford, Brad Pitt, Catherine McCormack, Stephen Dillane, Larry Bryggman, Marianne Jean-Baptiste; **01.30** Player na fali (4); **01.40** Kuba Wojewódzki – talk-show; **02.45** Uwaga!; **03.05** Noc Magii; **04.30** Szpital (471)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (332); **09.10** Malanowski i Partnerzy (334); **09.40** Sekrety rodziny (194); **10.40** Dlaczego ja? (521); **11.40** Gliniarze (574); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (868); **14.40** Dlaczego ja? (1034); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (519); **17.40** Sekrety rodziny (225); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Festiwal Weselnych Przebojów – Mragowo 2021, Polska 2021, reż.: Bolesław Pawlica; **23.00** Więzień labiryntu: Próby ognia – film fantasy, USA 2015, reż.: Ball Wes, wyk.: Aidan Gillen, Patricia Clarkson, Dexter Darden, Dylan O'Brien, Giancarlo Esposito, Ki Hong Lee; **01.55** Dlaczego nie – komedia romantyczna, Polska, 2007, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Anna Cieślak, Tomasz Kot, Małgorzata Kożuchowska, Anna Przybylska, Maciej Zakościelny; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakup TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3815); **05.30** Klan (3816); **06.00** Magazyn Ekspresu Reporterów; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.35** Rok w ogrodzie; **08.00** Rok w ogrodzie Extra; **08.15** wojsko-polskie.pl; **08.40** Pełnosprawni; **09.15** Sprawa dla reportera; **10.15** Max 2 Bohater Białego Domu – film fabularny; **11.50** Japonia – inspirujące krajobrazy: Dolina Chomonkyo; **12.10** Fascynujący świat: Tajemnice ludzkiego ciała. Wzrost; **13.10** Wojciech Cejrowski – boso przez świat – Peru; **13.40** Przyrodnik na tropie; **14.15** Z pamięci; **14.25** Okrasa łamie przepisy; **14.50** Kolarstwo – Tour de Pologne – 6. etap: Katowice – Katowice; **14.55** Ojciec Mateusz (295); **15.45** Geniusze i marzyciele: Tadeusz Tański; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Kolarstwo – Tour de Pologne – 6. etap: Katowice – Katowice, jazda indywidualna na czas; **19.15** Tour de Pologne – kronika; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Jasna Strona Mocy. Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej – Abba Ojciec – Pielgrzymi śpiewają ulubione piosenki Jana Pawła II – koncert

22.25 Hit na sobotę – Czarne złoto – film przygodowy, Katar/Francja 2011, reż.: Jean-Jacques Annaud, wyk.: Antonio Banderas, Tahar Rahim, Freida Pinto, Mark Strong

00.40 Sam – dramat, USA 2001, reż.: Jessie Nelson, wyk.: Sean Penn, Michelle Pfeiffer, Dakota Fanning

03.00 Bez śladu – film fabularny, Czechi 2019

04.25 Z pamięci
04.30 Zakończenie dnia

TVP 2

05.55 Barwy szczęścia (2446) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2447) – serial obyczajowy TVP; **07.00** M jak miłość (1588) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.10** Rodzinny ekspres; **11.40** Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy – komedia, Polska 1978, reż.: Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk.: Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska, Emil Karewicz, Jan Kobuszewski, Irena Kwiatkowska, Wiesław Michnikowski, Bohdan Łazuka, Włodzimierz Kwaskowski, Wiesław Gołas, Józef Nalberczak; **13.25** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.20** Szansa na sukces. Opolo 2021: Trubadurzy – widowisko muzyczne; **16.25** Na sygnale (313) – serial fabularny zwanym TVP; **16.55** Smaki świata po polsku; **17.25** Lajkl; **17.50** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion – teleturniej

19.20 Rodzinka.pl (196) – serial komediowy TVP
20.00 Tata do pary 2 – komedia, Niemcy 2013, reż. Til Schweiger, Torsten Künstler, wyk. Til Schweiger, Jasmin Gerat, Samuel Finzi, Emma Schweiger, Julia Jentsch, Manou Lubowski-Luc, Michael Ostrowski

22.10 Hity wszech czasów
23.15 Anything goes. Ale jazda! – program rozrywkowy

00.15 Strategia mistrza – dramat, Wielka Brytania, Francja 2015

02.10 Szpieg, który mnie kochał – film sensacyjny, Wielka Brytania 1977

04.25 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
04.55 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
05.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **06.24** Pogoda; **06.29** Wstaje dzień; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiectym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.00 Salon dziennikarski
01.46 Pogoda
01.56 Minęła 20
02.49 Pogoda
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.15 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.10 Reportaż TVP INFO reportaż
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w wierze; **06.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **06.10** Filmowe Życiorysy. Wichura; **07.15** Ja głuchy; **07.45** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Filmowe życiorysy. Biegnę całym swoim sercem; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Młodzi Światu – Ola; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Próba wiary. Święty Franciszek z Asyżu; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Geniusz Stworzenia; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie
19.30 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Rotmistrz Pilecki – przywrócenie pamięci
22.30 Fryderyk Chopin i jego muzyka
23.00 Głos serca
23.45 100 cudownych miejsc na świecie
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 14 sierpnia; **07.05** Biblia: Abraham (4); **08.00** Z Andrusiem po Galię; **08.35** Zmieniony (6); **09.45** Okrasa łamie przepisy; **10.20** Szlak nadziei; **11.25** Życie ukryte w jeziorze – Chilka, jezioro efermeryda; **12.25** Peru – kraina skrajności – Andy i Altiplan; **13.30** Kuchnia Polskich Żydów; **14.05** Tu wszystko jest Polską; **14.35** Dom (19) – serial TVP; **16.20** Planety – Wewnętrzne światy (1); **17.15** Spór o historię – Cud nad Wisłą; **18.05** Alternatywy 4 (7); **19.00** Giganci historii; **20.00** Mata Hari (11); **20.50** ROK 1981. Kalendarium (32); **21.05** Historia w postaciach zapisana; **23.10** Znachor – dramat, Polska 1981, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Tomasz Stokinger, Bernard Ładysz, Bożena Dykiel, Artur Barciś, Andrzej Kopiczyński, Piotr Fronczewski, Piotr Grabowski, Jerzy Trela; **01.30** Migawki historii – Dan Slobin. Amerykanin w Moskwie; **02.05** Powstanie Warszawskie w dokumentach; **03.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Informacje kulturalne; **07.50** Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż; **08.00** Ewa Demarczyk – film dok.; **08.50** Słobranie – magazyn; **09.30** Nie marnuj jedzenia – film dok., Australia 2018; **10.30** Serialowa nostalgia: U Pana Boga w ogródku (7) – serial komediowy TVP; **11.20** Tamte lata, tamte dni: Janusz Olejniczak; **11.50** Cmentarz Orłąt – film dok.; **12.45** Shalako – film fabularny, Wielka Brytania (1968); **14.45** Komediowe lato: Co mi zrobisz jak mnie złapiesz; **16.30** Zaginionie Skarby: „Mistrz i Katarzyna” – film anim.; **16.45** Retro kino: Winnetou i król nafty – serial przygodowy; **18.15** Mój czas; **18.25** Co dalej?; **18.55** Sami Yaffa na tropie dźwięków (11); **20.00** Bilet do kina: Planetarium – film fabularny; **21.55** Jefferson Starship: Live – koncert, Wielka Brytania 1983; **23.15** Mocne Kino: Matnia – dramat, Wielka Brytania (1966); **01.10** Co dalej?; **01.40** Kino nocne: Gry uliczne – film sensacyjny; **03.30** Szkoła małych filozofów – film dok.; **03.55** Szwajcaria 2018

TVN

05.35 Uwaga!; **05.50** Ukryta prawda (1055); **06.50** Kuchenne rewolucje; **07.50** Rozenek cudnie chudnie – program lifestyleowy; **08.25** Polowanie na ogród 6; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Na Wspólnej Omnibus – serial, Polska; **13.20** MasterChef Junior; **14.55** Power Couple – program rozrywkowy; **16.25** Totalne remonty Szelągowskiej; **17.25** Polowanie na ogród; **17.55** Zaplanuj długie życie; **18.00** Weekendowa metamorfoza; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Polowanie na druhny – komedia, USA 2005, reż.: David Dobkin, wyk.: Vince Vaughn, Christopher Walken, Rachel McAdams; **22.25** Z ust do ust – komedia, USA/Australia 2005, reż.: Rob Reiner, wyk.: Jennifer Aniston, Kevin Costner, Shirley MacLaine, Mark Ruffalo, Richard Jenkins, Mena Suvari, Christopher McDonald; **00.30** Wizyta – horror, USA 2015, reż.: M. Night Shyamalan, wyk.: Olivia DeJonge, Ed Oxenbould; **02.30** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **03.35** Uwaga!; **03.55** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.20** Samoloty – film animowany, USA 2013, reż.: Klay Hall; **10.10** Ewa gotuje (399); **10.40** Nasz Nowy Dom (204); **11.40** Wolni od długów (12); **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom; **13.40** Drwale (3); **14.10** Drwale (4); **14.40** Rolnicy. Podlasie; **15.45** Więzienie (20); **16.15** Więzienie (21); **16.45** Więzienie (22); **17.15** Więzienie (23); **17.45** Chłopaki do wzięcia (221); **18.15** Chłopaki do wzięcia (222); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Venom – film fantasy, Chiny/USA 2018, reż.: Ruben Fleischer, wyk.: Ahmed Riz, Tom Hardy, Woody Harrelson, Scott Haze; **22.25** Najlepszy – film Polska 2017, reż.: Łukasz Palkowski, wyk.: Jakub Gierszał, Arkadiusz Jakubik, Janusz Gajos, Adam Woronowicz, Magdalena Cielecka; **00.55** Mexican – komedia przygodowa, USA 2001, reż.: Gore Verbinski, wyk.: Bob Balaban, Brad Pitt, James Gandolfini, Gene Hackman, Julia Roberts; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (37); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleshopping TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 29 VII 2021

W ostatnim czasie przetoczyła się przez nasz kraj dyskusja o „cnotach niewieścich”. Dysputa charakterystyczna dla Rzeczypospolitej doby mediów społecznościowych: pełna inwektyw, obśmiewania i wzajemnego oskarżania się o prymitywizm i nieuctwo, a przy tym zupełnie pozbawiona konkretów.

Portret
Franciszki Mielżyńskiej

Przy wsparciu małżonki ponownie rozpoczął działalność społeczną. Oboje założyli sierociniec, szkołę i bibliotekę. Ich dom stał się oazą dla artystów: malarzy, poetów, a nawet snycerzy. Sama Franciszka zgromadziła w majątku księgozbiór, którego używała chętnym „wszelkiego stanu”. Stworzyła dom otwarty również dla uciekinierów politycznych.

Cóż jeszcze mogła uczynić kobieta, arystokratka, w zaborze pruskim, w okresie licznych aresztowań oraz wyrzucania języka polskiego ze szkół i urzędów? Wystarczy krótko wyliczyć szeroki wachlarz jej działalności. Kiedy utworzono Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, oboje zaczęli je wspierać, również materialnie, przekazując swoje cenne zbiory muzealne. Siedzibę Towarzystwo również zawdzięcza Mielżyńskim. Franciszka wspierała Towarzystwo Naukowe Po-

Cnoty ziemiańskie i inne

Tomasz Brzustowski

Zostawmy więc teologom i filozofom spory o definicje i przyjrzyjmy się konkretowi. Oto portret ziemianki, dzięki której swoją działalność mógł rozwinąć sługa Boży Bogdan Jasiński – przyjaciel Adama Mickiewicza i założyciel Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego.

Franciszka Mielżyńska przyszła na świat w 1805 r. w Ryńsku, w ziemiańskiej rodzinie Wilkszyckich (mającej niemieckie korzenie). Ks. Władysław Chotkowski (1843-1926) – późniejszy rektor UJ – powiedział o niej, że „duchem wyprzedziła mężczyzn swęj ziemi”. I trudno nie przyznać mu racji. Miała dużą wiedzę, szczególnie w dziedzinie kultury (wykształcenie otrzymała w domu), zmysł organizacyjny, niespożyta energię do pracy społecznej, olbrzymią empatię dla osób potrzebujących pomocy, a na dodatek była obyta w świecie. Wiele podróżowała, zwiedzając Europę. Choć słowo „zwiedzanie” nie jest tu chyba najlepsze, a na pewno nijak się ma do współczesnego jego rozumienia, ograniczonego w dużej mierze do cyfrowych „lajków”. Podczas swoich wypraw nawiązywała bowiem liczne kontakty z Wielką Emigracją. Majątek rodzinny przeznaczała na tamtejsze inicjatywy. Tak też zetknęła się w Paryżu ze wspomnianym wyżej Bogdanem Jasińskim.

W swoim ziemiańskim majątku w Ryńsku organizowała nauczanie. Wspierała rów-

nież tajne szkolnictwo, zapewniając chociażby książki do nauki i ukrywając je, kiedy wymagała tego sytuacja. W 1842 r. wyszła za mąż za Seweryna Mielżyńskiego (1804-1872). Miał on za sobą udział w powstaniu listopadowym (mógł się po nim szczerzyć *Virtuti Militari*). Następnie ponad dziesięć lat spędził na emigracji. To w tym okresie swojego życia ukształtował u siebie zdolności malarskie i architektoniczne, a także stał się kolekcjonerem rycin i malarstwa.

Ślub z Franciszką nastąpił w momencie jego powrotu do Wielkopolski. Ksiądz Chotkowski wspaniale ujął rolę małżonki w tym związku: „ona go nauczy cierpliwości, łagodności – tych cnót niewieścich prawdziwie”. I dalej: „niewiasta wreszcie jeśli chrześcijanka, nauczy męża kochać ojczyznę tak, jak ją Bóg kochać przykazał”. Lecz Seweryn Mielżyński doskonale wiedział, jak cenić ojczyznę. W 1848 r. znów stanął do walki. Przystąpił do Rady Wojennej Komitetu Narodowego. Zgodził się, aby w jego majątku stacjonowały polskie oddziały. Rok 1848 przypłacił ostatecznie ciężkim zranieniem i obrabowaniem majątku.

mocy w Prusach Zachodnich. Zaangażowała się w tworzenie akademii rolniczej dla Polaków. Zasiadała w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych. Oplacała działalność szkoły polskiej w Bartinolles i Biblioteki Polskiej w Paryżu. Często wyręczała męża w prowadzeniu korespondencji, pisując m.in. z samym Józefem Ignacym Kraszewskim.

To głównie dzięki jej wsparciu działalność Seweryna Mielżyńskiego zaowocowała powstaniem w Poznaniu publicznej galerii malarstwa – pierwszej na

ziemiach polskich. Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu dzięki jego staraniom otrzymało około 400 obrazów.

Franciszka Mielżyńska zmarła w 1874 r., przeżywszy swojego małżonka zaledwie o dwa lata.

Ziemianstwo i arystokracja, tak często obecnie obśmiewane, domagają się rzetelnej rehabilitacji. Przykład Mielżyńskich to doskonała okazja do pokazania, że Rzeczpospolita może się szczycić wybitnymi rodami. Wytykani palcami przejadadce majątku nie są prawdziwym obrazem dziejów Polski. To tylko pewien przykry margines.

**Przykład
Mielżyńskich to
doskonała okazja
do pokazania,
że Rzeczpospolita
może się szczycić
wybitnymi rodami.**

Wieprz wina dla Pielgrzyma

POZNAJ SMAK POLSKIEJ WIEPRZOWINY

13.08.2021 r.

Szuka j naszego
foodtrucka
na Jasnej Górze

 Wieprzowina dla pielgrzyma

www.wieprzowinadlapielgrzyma.pl

Wieprzowina
dla pielgrzyma

SFINANSOWANO Z FUNDUSZU
PROMOCJI MIĘSA WIEPRZOWEGO

OTWÓRZMY DZIECIOM DRZWI DO MARZEŃ

www.caritas.pl/dzieci

Niebawem wszystkie dzieci wrócą do szkoły, ale te z rodzin w trudnej sytuacji życiowej nadal będą doświadczać edukacyjnego wykluczenia.

Wesprzyj Akademię Caritas Dzieciom i daj najmłodszym szansę na rozwijanie zainteresowań i zdolności.

Zebrane środki przeznaczymy na darmowe zajęcia dodatkowe, zakup pomocy naukowych i wsparcie terapeutyczne.

możesz pomóc

Dokonując
wpłaty na stronie
caritas.pl/dzieci

Wpłacając dowolną kwotę na konto:
PL 77 1160 2202 0000 0000 3436 4384
z dopiskiem **DZIECI**

Wysyłając SMS pod numer
72052 o treści **DZIECI**
(koszt 2,46 zł z VAT)